

از واژه بیگانه تا

واژه فارسی

فارسى

نویسنده: سید مصطفی میرسلیم

آرام

قیمت: ۱۱۰۰۰ ریال

نویسنده: سید مصطفی

از واژه بیخانه تا واژه فارسی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۷۰۴۴۵

اسکن شد

از واژه بیگانه تا واژه فارسی

نویسنده : سید مصطفی میر سلیم

انتشارات کتاب باز

چاپ دوم پائیز ۱۳۷۷

ازواژه بیگانه تاواژه فارسی

مهندس سید مصطفی میرسلیم

تاریخ چاپ : پاییز ۱۳۷۷

تعداد: ۲۰۰۰ جلد

نوبت چاپ : دوم ۱۳۷۷

تهران ، نشر باز

حروفچینی و صفحه آرای: پریازرشکی

تهران ، فلسطین شمالی ، شماره ۲۵۵ ، تلفن : ۸۸۹۵۳۸۶

شابک : ۹۶۴-۹۱۷۸۰-۶-۶-۶

ISBN-964-91780-6-6

فهرست مطالب

مقدمه..... ۱۳

«آ، ا»

آبونه، آبونمان	۲۷	آژانس خبری	۷۱
آپارتمان ۲۵۳، ۲۴۱، ۱۷۵، ۱۶۴، ۱۶۳،		آکادمی	۳۳، ۱۹۶
۵۴، ۶۷، ۶۸		آکبند	۱۷۰
آپ تودیت	۲۸	آگرانديسمان	۳۴
آتليه	۲۱۹	آلیناسیون	۷۰
آتو	۲۹	آمپول	۱۹۷
آدرس	۶۷، ۶۸، ۸۷	آمفی تئاتر	۳۵
آرشیتهکت	۳۰	آنارشی	۱۲۷، ۱۲۸
آرشیو	۳۱	آنتیک	۲۲، ۳۶، ۱۹۳
آژانس	۳۲، ۱۶۹	آنکال	۳۷

آیتم	۳۸	استیل	۵۲
آنالوگ	۱۱۹	استین لس استیل	۵۳
ابستروکسیون	۴۰	اسکادران	۲۲۷
اپراتور	۳۹	اسکی	۹۴
اپوزیسیون	۴۰	اشل	۳۴
ات سایت	۱۴۵، ۱۴۶	اکازیون	۵۴
اتوبان	۴۱	اکران	۵۵
اتوبوس	۲۱۶	اکسپورت	۹۱
اتو سرویس	۱۰۸	اکسل	۲۲۱
اتوماتیک	۴۲، ۲۳۷، ۲۳۹	اکوستیک	۱۵۹، ۱۶۰
اتومبیل	۱۵۱، ۱۶۵، ۵۰، ۵۱	اکولوژی	۲۱۴
۷۷، ۷۸، ۹۸، ۹۹، ۱۵۰، ۲۴۳		المپیاد	۱۷۹، ۱۸۰
ادیت	۴۳	المنت	۵۶
ادتیوریال	۱۳۷، ۱۳۸	انژکسیون	۱۶۷
ارگان	۴۴، ۶۶، ۱۳۷، ۱۳۸	انستیتو	۵۷، ۱۰۳
اریژینال	۱۹۸	انسرینگ ماشین	۳۹
اس آی یونیت	۴۶، ۴۵	انفورماتیک	۱۱۹، ۲۴۲
اسپورت	۵۸، ۵۹	اوپن	۵۹، ۵۸
استاپ	۱۷۹، ۱۸۰	اوپن ار	۵۸، ۵۹
استادیوم	۴۷، ۹۴، ۲۲۲، ۲۲۳	اوپن مایندد	۵۸، ۵۹
استاندارد	۴۹، ۴۸	اورژانس	۳۷، ۶۰، ۷۷، ۷۹
استراتژی، استراتژیک	۵۰، ۵۱	اُور هد	۲۵۴
استودیو	۲۴۹	اوکی	۶۲، ۶۱
استوک	۱۶۳، ۱۶۴	ایده، ایده آل، ایده آلیسم، ایدئولوگ	

ایدئولوژی	۶۳، ۶۴، ۱۷۸	پاس	۵۸، ۵۹، ۱۰۰
ایزولاسیون	۶۵	پاسپورت	۱۱۷، ۱۹۳، ۱۹۸، ۱۹۹
ایزوله	۶۵	پانتومیم	۷۴
ب)		پارامتر	۷۵
باک	۵۶	پارتیشن	۷۶
بالکن	۷۴	پانسمان	۷۷
باند	۹۴	پتانسیل	۷۸
بروشور	۶۶	پراسس	۱۵۷، ۱۵۸
بلوک	۶۸، ۶۷	پرت	۱۵۷، ۱۵۸
بلیز	۱۴۸	پرتابل	۷۹
بمباردمان	۹۴	پرتره	۱۸۹
بن	۲۱۵	پرسنل	۸۰
بوتیک	۱۴۱	پرسنلی	۱۷۶، ۱۷۷
بورس، بورسیه	۶۹	پرو	۸۱
بورو، بوروکرات، بوروکراسی	۷۰	پروپاگاندا	۲۳۰
بوکس	۱۸۷	پروپوزال	۳۰
بولتن	۷۱، ۱۵۷، ۱۵۸	پروژه	۶۱، ۶۲، ۱۱۸، ۱۴۱، ۱۷۱، ۱۸۲
بونکر	۱۶۱	پروفورما	۲۵۴
بیس کمپ	۲۰۳، ۲۰۴	پروفسور	۱۰۳، ۱۷۹، ۱۸۰
بینال	۲۱۹	پروفیل	۸۲
بیوگرافی	۶۶، ۷۲	پرولتاریا	۱۲۰
پ)		پرینت	۸۳
پارک، پارکینگ	۷۳، ۱۱۴، ۲۱۶	پرینتر	۸۳
پارلمان	۴۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۸۶	پزدادن	۲۱۷

پست	۸۵، ۸۴	تاکسی	۳۲
پستیچی	۸۴، ۸۵	تایپ، تایپیست، تیپ	۹۶، ۹۷
پکیج	۱۹۵	تایم	۱۷۹، ۱۸۰
پلاژ	۸۶، ۲۵۳	تراژیک	۱۳۱
پلاک	۸۷	تراس	۷۴
پلاکارد	۸۸	ترافیک	۴۱، ۹۵، ۹۸
پلمب	۱۹۳، ۱۹۵		۲۳۷، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۳
پلمب کردن	۱۹۵	ترانزیت	۱۹۵
پلیت	۸۲	ترانسپورت	۱۰۳
پمپ، پمپاژ، پمپ بنزین	۸۹	ترم، ترمینال	۵۸، ۵۹
پوان	۹۰		۱۰۰، ۱۱۹
پوتین	۱۴۸	ترور، تروریست، تروریسم	۱۰۱
پودر	۹۱	تریبون	۱۰۲
پولیو	۲۵۱	تز	۳۵، ۱۰۳
پورسانت	۹۲	تست	۵۹، ۵۹، ۹۰، ۱۰۴
پی‌پر	۹۳	تسلیت	۱۰۵
پیج	۱۴۳	تکست	۴۳
پیست	۹۴	تکنیک، تکنولوژی	۱۷۱
پیستون	۲۱۶		۱۰۶، ۱۱۸، ۱۸۹، ۲۳۷، ۲۴۲
پیک	۹۵	تله کابین	۱۸۵
«ت»		تور، توریست، تورنمنت	۴۸
تئاتر	۱۶۷، ۲۱۱، ۲۲۰		۱۴۵، ۱۴۶، ۴۹
	۷۶، ۹۶، ۹۷، ۱۱۶، ۱۳۱	توریسم	۳۲
تاکتیک	۶۵، ۲۴۲	تون آپ	۱۰۸

تیراژ..... ۱۳۷، ۱۳۸، ۲۲۲	۶۵، ۱۱۷
تیم..... ۳۰، ۱۰۹، ۱۲۶	۱۲۲
دیتا..... ۱۸۱، ۱۸۴، ۲۳۱	۱۱۸
دیتیل..... ۲۲۳	۱۱۹
دیجیتال، دیجیت، دیجیتایز.....	۱۱۹
دیجیتایزر	
چک..... ۳۸، ۵۸، ۵۹، ۶۱، ۶۲	۲۱۹، ۲۲۰، ۲۳۸
دیزاین..... ۷۳، ۱۰۹، ۱۱۰	۱۷۳
دیسک..... ۱۱۱	۲۴۰
دیسپلین.....	۱۱۶
دیالوگ.....	۱۱۶
دپارتمان..... ۱۱۳	۱۲۰
دیکتاتور، دیکتاتوری..... ۹۱	۱۲۱
دیکته..... ۲۳۲	۱۲۲
دیکشنری.....	۱۲۲
دراگ استور.....	۱۲۲
دریل..... ۷۴	
دکتر..... ۳۵، ۳۷، ۷۷، ۲۰۲	۱۲۵، ۱۲۴، ۱۲۳
دکلمه..... ۷۶	۱۵۷، ۱۵۸، ۲۳۷
دکوراسیون..... ۳۶، ۱۱۲، ۱۷۶	۱۳۲
رندوم.....	۱۳۲
رزرو..... ۱۷۷، ۲۳۸	۶۱، ۶۲، ۱۲۶
رژیم..... ۱۱۳	۱۲۰، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۹، ۲۲۴
رستوران..... ۱۲۷، ۱۲۸	۱۹۱، ۱۹۲، ۲۲۴
رفراندوم..... ۱۱۴	۱۲۹
دوبله..... ۱۱۵، ۱۸۷	۱۳۳، ۱۶۷
دوپینگ.....	۱۳۳، ۱۶۷
دوما..... ۶۷، ۶۸	۱۳۰، ۱۰۹
رکورد.....	۱۳۰، ۱۰۹
رله..... ۱۱۶، ۱۵۶	۱۴۵، ۱۴۶
رمان.....	۱۳۱، ۱۵۶
دیپلمات، دیپلماتیک.....	۱۳۱، ۱۵۶

ریپرت ۱۸۴	سرم ۵۷
ریسایکل ..... ۱۵۸، ۱۵۷	سرو، سرویس ..... ۳۷، ۴۸، ۴۹
ریسک ۱۳۴	۶۰، ۸۴، ۸۵، ۱۵۰، ۱۵۱
رژ ..... ۱۶۳، ۱۶۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۴۳	
ژست ..... ۱۳۵، ۱۵۶	سری، سریال ..... ۱۵۲، ۱۵۳
ژنراتور ..... ۱۳۶، ۷۹	سس ۲۲۹
ژنرال ۲۲۴	سکرتر ..... ۶۱، ۶۲
ژورنال، ژورنالیست، ژورنالیستیک	سکس ..... ۱۵۶، ۱۷۸
۷۲، ۱۳۷، ۱۳۸	سکوریتی گیت ۵۶
ژیمناست، ژیمناستیک ۱۳۹	سمبل، سمبلیک ۱۵۴
«س»	سمینار ..... ۵۰، ۵۱
شانس ۱۴۰	سویسید ۱۷۲
ساپورت ۱۴۱	سوپر شارژ ..... ۱۶۳، ۱۶۴
سافت ویر ..... ۱۳۰، ۲۴۴	سوپر مارکت ..... ۱۱۲، ۱۵۵
سالن ..... ۱۴۲، ۱۵۲	سوژه ۱۵۶
۱۵۳، ۱۷۰، ۲۲۸	سوکسه ۲۳۸
سانترال ..... ۳۹، ۱۴۳، ۱۶۸	سویچینگ ۲۰۹
سان ست ۹۵	سیت ..... ۲۰۰، ۲۰۱
سانسور ۱۴۴	سیستم، سیستماتیک ۳۱
سایت ..... ۱۴۶، ۱۴۵	۱۵۹، ۱۶۰
ساید بای ساید ۱۴۷	سیکل ..... ۱۵۸، ۱۵۷
سایز ۱۴۸	سیلندر ۱۹۷
ست ۵۳	سیلو ۱۶۱
سرامیک ۱۴۹	سیلورآلات ۵۳

سینک	۵۳	فراست	۱۴۸
سیویل	۳۰	فرست	۲۰۰، ۲۰۱
«ش»		فرکانس	۱۵۷، ۱۵۸
شاپ	۱۶۲	فرم	۱۷۷، ۱۷۶
شارژ	۱۶۴، ۱۶۳	فریزر	۱۴۷، ۱۴۸
شارلاتان	۲۲۲	فری شاپ	۱۶۲
شاسی	۱۶۵	فستیوال	۵۵، ۱۹۶
شانس	۱۶۶	فمینیسیم	۱۷۸
شوفاژ	۱۶۸	فورژه	۱۱۵
شوگ، شوکه	۱۶۷	فورس ماژور	۲۱۷
شومن	۲۳۳	فول	۱۸۰، ۱۷۹
شومینه	۱۶۸	فونداسیون، فاندیشن	۱۱۲، ۱۱۸، ۱۸۱
شیفت	۱۶۹	فیزیل	۱۸۲
شیک	۱۴۱	فیش، فیشیه	۱۵۲، ۱۵۳، ۱۸۳
«ف»		فیکس	۷۴
فابریک	۱۷۰	فینال	۱۸۴، ۱۸۷، ۱۹۶
فاز	۶۷، ۶۸، ۱۷۱	«ک»	
فاکتور، فاکتر	۱۷۲	کابل	۱۸۵
فاکس	۱۴۳	کابینه، کابینت	۱۴۸، ۱۴۹، ۱۸۶
فاندمانتالیسم	۱۸۱		۱۸۹، ۲۱۷
فایل	۷۰، ۱۳۰، ۱۷۳	کاپ	۱۸۷
فاینانس	۱۷۴	کاداستر	۱۸۸
فتوکپی	۷۲، ۱۹۸	کادر	۱۸۹
فر	۱۷۵	کادو	۱۹۰

کارت	۱۹۲، ۱۹۱	گ
کارتن	۱۹۳	گارانتي
کانال	۱۹۴	گرافیک
کانتینر	۱۹۵	گریم، گریمر
کاندیدا، کاندیداتور، کاندید	۱۹۶	گیربکس
کپسول	۱۹۷	گیشه
کپی	۱۹۸	گیم
کد	۱۹۹	ل
کوت	۱۹۹	لانیسیسم
کلاس	۲۰۱، ۲۰۰	لابی
کلاسه	۷۰	لجستیک
کلینیک	۲۰۲	لواستر
کمپ، کمپینگ	۲۰۳، ۲۰۴	لیسانس
کمپانی	۲۰۵	لیست
کنترل	۲۰۸، ۲۰۷، ۲۰۶	لیگ
کنتور	۲۰۹	م
کنسانتره	۲۱۰	مارک
کنسل	۲۱۱	مالتی مدیا
کنکور	۲۱۲	مانور
کنگره	۲۱۳	مانیتور، مانیتورینگ
کنوانسیون	۲۱۴	ماشین
کوپن	۲۱۵	مبل، مبلمان
کورس	۲۱۶	متالیک، متالوژیست
کیس	۲۱۷	متد، متدولوژی

متر، متراژ	۲۴۱	مینیاتور، مینیاتورست	۲۵۰
مدرن، مدرنیسم	۲۴۲	(ن)	
مدل	۲۴۳	نرم	۴۹، ۴۸
منو	۲۴۴	(و)	
مورد	۲۴۵، ۲۴۶	واکسیناسیون، واکسن	۲۵۱
موکت	۲۴۷	ویزیت، ویزیتور	۲۵۲
مونتاژ، مونتور	۲۴۸	ویلا	۲۵۳
میکس، میکسر	۲۴۹	(ی)	
یوزانس	۲۵۴		

مقدمه

۱ - فارسی صحبت کردن و فارسی فکر کردن

یکی از دست‌آوردهای مهم انقلاب فرهنگی، توجه مجدد به زبان فارسی و عظمت آن است: شناختن گوهر ارزشمندی که به ما ارث رسیده است و گرد و غبار اغراض سیاستمداران دوران طاغوت و نادانی جاهلان غرب زده و کم‌همتی برخی از دانشمندان و دانشگاهیان، مانع دریافت درخشش کامل و درک قدرت و چشیدن تمام شیرینی آن شده است. با این که گذشتگان تاریخ ادب و فرهنگ ما قله‌های رفیعی از نظم و نثر در زبان فارسی آفریده‌اند و با آثار خود هاله‌ای از تقدس به این زبان بخشیده‌اند و حتی آن را زبان بُردار اسلام در شبه قاره و چین و خاور دور کرده‌اند، قدر و منزلت حقیقی زبان فارسی برای نسل امروز ما گنگ است؛ با ظرفیت‌های زبان فارسی آشنایی مختصری داریم؛ از کاربردهای غیر ادبی و فرهنگی آن تقریباً بی‌خبریم بویژه در زمینه‌های سیاسی - اجتماعی و فنی و حتی اداری، با این که قدمت آن کاربردها چندین قرنه دارد؛ از تاریخ تحول آن و لهجه‌ها و گویش‌های نزدیک به این زبان کمتر آگاهیم؛ چگونگی تأثیر عوامل بیگانه و نحوه نفوذ اصطلاحات و واژه‌های وارداتی را

درست تحلیل نکرده‌ایم؛ با پدیده‌هایی که باعث تزلزل روحی ما در حراست از زبان فارسی شده است آشنایی چندانی نداریم؛ عوامل مؤثر بر زبان فارسی را چه به لحاظ امکان قدرت بخشیدن یا بازیابی اقتدار کهن و چه به لحاظ روند تضعیف روزمره آن و نیر فرآیند اثرگذاری را شناسایی و ارزیابی نکرده‌ایم. با این که تعصب ورزیدن نسبت به زبان فارسی برای هر ایرانی ممدوح است، جرأت ابراز این غیرت چه در مسئولان و چه در میان عامه مردم کمتر به چشم می‌خورد و زبان فارسی امروز به عنوان یکی از قربانیان اصلی و شدیداً زخم خورده هجوم فرهنگی غرب، محتاج و منتظر فریادرسی دلیر و غمخوار و آگاه است. باقی ماندن و زنده ماندن زبان فارسی با این همه خطراتی که آن را تهدید می‌کند مستلزم تدبیر مسئولان و همکاری عمومی است زیرا امروز حتی یقین نداریم که تمام آنچه آموزش دیده‌ایم و می‌بینیم و آنچه می‌شنویم و می‌خوانیم ما را در فارسی فکر کردن کمک کند. گاهی از جملاتی که به کار می‌بریم بوی ضخم ترجمه خام عبارت یا اصطلاح بیگانه‌ای به مشام می‌رسد! و این علامت راه یافتن طرز تفکر دیگران و نفوذ معنوی آنان است در ما. بنابراین می‌توان حدس زد چقدر فارسی صحبت کردن بر مبنای فارسی فکر کردن، به همان گونه که دانشمندان و علمای و به طور کلی ایرانیان ما در گذشته انجام می‌داده‌اند، اهمیت می‌یابد و امروز با هدف پاسداری از زبان فارسی چه جاده سنگلاخی را باید هموار کنیم.

۲ - اعتقاد به توانمندیهای زبان فارسی

پیشرفت علمی و گسترش شناخت نیازمند آفرینش واژه‌های جدید است. علوم

و اسما با هم نسبت دارند. در هر جامعه‌ای که سروری علمی در رشته‌ای به دست آید، زبان آن جامعه نیز برای آن رشته خاص نوعی تفوق نسبت به سایر زبانها پیدا می‌کند. اقتداری که جهان اسلام به لحاظ علمی بعد از قرن سوم هجری پیدا کرد باعث توسعه نفوذ زبانهای اسلامی آن دوران یعنی عربی و سپس فارسی شد. یادگار آن نفوذ و اقتدار را هنوز می‌توانیم در بسیاری از دیگر زبانهای دنیا بباییم و آن، کاربرد اصطلاحات و واژه‌های عربی و فارسی دوران برتری و سروری علمی مسلمانان است. اما امروز که این اقتدار علمی با ما نیست چه باید بکنیم؟ آیا باید خود و فرهنگ خود را رها کنیم و درست آنچه را دیگران می‌آفرینند و برمی‌گزینند بپسندیم و به کار بندیم؟ در این صورت با توجه به گستردگی هجومی که با آن مواجهیم آیا می‌توان امید داشت چیزی از اصالت زبان و فرهنگ و ادب ما باقی بماند؟ انصافاً تصویر بسیار زننده‌ای از چنان وضعی در ذهن هر انسان پابند مبانی فرهنگی نقش می‌بندد. به هر حال یک نکته مسلم است، این که اگر می‌خواهیم در زیر فشارهای قدرتمندان عالم له نشویم باید خود ما قوی شویم: در بخشهای مختلف علمی و فرهنگی موقعی خواهیم توانست جایگاهی درخور کسب کنیم که بر مبنای پژوهش و موفقیت‌های علمی خود به نتایج و نظریاتی نو دست یافته باشیم. پس راه حل ریشه‌ای نجات کوشش کردن در همه زمینه‌های علمی است، و استقلال فرهنگی ما، که یکی از ستونهای اصلی استقلال سیاسی است، تا حدودی وابسته به خودکفایی علمی و هنری و فنی ما می‌شود. لکن فرض کنیم که چنان خودکفایی به طور نسبی بدست آید، لازم است سعی مضاعفی برای شناختن قابلیت‌های زبان فارسی از خود نشان دهیم. آری بسیاری از توانمندیهای علمی و فرهنگی این از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۵

زبان در طول دو قرن گذشته فراموش شده است؛ در همین دو قرن که دنیا در برابر گسترش آثار انقلاب صنعتی غرب و بویژه نفوذ آن در کشور ما قرار گرفت، زبان فارسی اقتدار علمی و سیاسی خود را از دست داد و تضعیف شد؛ زبانی که، تقریباً در همه رشته‌های علمی، در دوران سروری و اقتدار جهانی ما پایگاه داشت، نه به لحاظ آثاری که از دیگر زبانها ترجمه شده بود بلکه بویژه به دلیل خلاقیت علمی خود ما و آثار و تألیفات متعددی که در شاخه‌های مختلف علوم آماده و تدوین و نسخه‌برداری و منتشر شد؛ و ما تا محتوای علمی آن کتابها را دقیقاً و کاملاً^۱ بازشناسی نکنیم چگونه می‌توانیم به قابلیت‌های زبان فارسی پی ببریم؟ پس در محیط‌های علمی (دانشگاهها و پژوهشگاهها)، هر گروهی در جوار فعالیتهای آموزشی و تحقیقاتی رشته تخصصی خود، بخشی از همت خویش را باید مصروف بازنگری آثار بزرگان و علما و حکما و ادبای گذشته‌مان در آن رشته کند و به تاریخ آن رشته علمی در تمدن خودمان بها دهد.

بدین ترتیب به مخزنی دست خواهیم یافت که نه تنها از لحاظ علمی ارزشمند است و، در غفلت ما، در حال حاضر بیشتر مستشرقان بدان مشغولند، بلکه از لحاظ زبان فارسی نیز ابزار جایگزینی واژه‌های نامأنوس و همچنین وسیله‌واژه آفرینی برای مفاهیم و مطالب جدید خواهد شد و این باور در میان همه ما از عالم و عامی رسوخ می‌یابد که زبان فارسی زنده است، ذاتاً نقص ندارد و می‌تواند بسیار بهتر از دیگر زبانها و زیباتر از آنها پاسخگوی نیازهای علمی و فرهنگی و هنری جدید باشد.

۳ - شناخت واژگان فارسی

۱۶ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

وقتی صحبت از فارسی می‌شود عده‌ای به یاد دوران هخامنشیان و زبان فارسی باستان می‌افتند. البته درست است که ریشه بسیاری از واژه‌های به کار گرفته شده امروز را در فارسی باستان می‌یابیم. ولی آن زبان قرن‌ها پیش از اسلام مرده است و ما می‌دانیم که دوران سلوکیان حتی زبان یونانی در کشور ما نفوذ یافت و مدتها زبان رسمی بود و طبیعتاً آثار و جراحات زیادی در فرهنگ و تمدن کهن مابه جای گذاشت. در زمان اشکانیان بود که پیرایش فارسی از زبان یونانی مطرح شد و زبان فارسی میانه شکل گرفت و تا پایان دوره ساسانیان رسماً دوام داشت. زبان پهلوی که سرمنشأ بسیاری از واژه‌های امروز است یکی از زبانهای فارسی میانه است. با استقبال ایرانیان از اسلام و علاقه‌ای که به قرآن نشان دادند زبان قرآن یعنی عربی رواج گسترده‌ای در ایران پیدا کرد و بسیاری از کتب تألیف شده بعد از پذیرش اسلام به زبان عربی نگاشته شد. حتی دانشمندی ایرانی همچون ابوریحان بیرونی افتخار می‌کند که تقریباً همه آثارش را، جز یکی، به زبان عربی نوشته است!

بدین ترتیب امتزاجی از فارسی میانه با زبان عربی صورت پذیرفت و زبان شیوا و شیرین و ساده‌ای را به وجود آورد که از اواسط قرن سوم، در دوران سامانیان و به همت آنان، رسمیت یافت. این زبان فارسی دوازده قرن است که متولد شده، رشد کرده، به بلوغ رسیده و توانائیهای خود را در زمینه‌های متنوعی به اثبات رسانده است؛ دارای واژه‌هایی به ارث رسیده از فارسی میانه است ولی خود فارسی میانه نیست؛ مجهز به واژه‌هایی از زبان عربی است ولی مستقل از آن زبان است. بعلاوه، واژه‌های دیگری نیز در این دوران طولانی و عمر پربخت، از زبانهای دیگر وام گرفته از جمله ترکی که جمعاً، با دستور مستقلی، شکل کنونی از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۷

زبان فارسی و شخصیت آن را تعریف می‌کند. البته زبان فارسی امروز از نفوذ بیگانه در دویست سال گذشته میرا نیست در این دو قرن به دلیل عقب ماندگی سیاسی و علمی زبان فارسی واژه‌ها و ترکیبهای غریبی را تحمل کرد و تنها دلیل عمده آن را باید وابستگی به فن آوری غرب و مبهوت ماندن دولتمردان ما در مقابل زرق و برق آن فن آوری دانست. امروز باید واژگان فارسی رایج را در همین شرایط واقعی کنونی بررسی کنیم: آنچه را درون‌زا و ناشی از آفرینندگی خودی است از آنچه ماحصل نفوذ اجنبی است تفکیک کنیم. البته این کار سهل و ساده‌ای نیست چرا که اولاً "مخزن فرهنگ و ادب گذشته ما در دوران تمدن اسلامی بسیار سرشار است و احاطه کامل بدان چندان آسان نیست و ثانیاً یورشی که در دویست سال گذشته به فرهنگ ایران اسلامی شده است حجیم و مخرب بوده است. امروز حتی مشکل بتوان از معیاری که مقبول عام باشد برای تفکیک صریح واژه فارسی از واژه بیگانه صحبت کرد. لذا کار حفاظت از گرانبهاترین میراث فرهنگی ما، یعنی زبان فارسی، بسیار دشوار می‌شود و شناختی چند جانبه و همتی بلند طلب می‌کند و پس از آن به همفکری و همدلی سیاستگذاران و قانونگذاران و مجریان، در کنار مشارکت صمیمانه مردم نیازمند است.

۴- غیرت فارسی

بسیاری از مسؤولان کشور، با توجه به سرنوشت رقت‌باری که زبان فارسی پیدا کرده و آینده‌ای که در انتظار آن است، تحلیل‌هایی عرضه کرده‌اند و می‌کنند تا با توجه به نظریه و فرآیند کلی نفوذ و رسوخ واژه‌ها و ترکیبهای بیگانه مثلاً اثبات

کنند که وجود برخی از واژه‌های اجنبی در زبان فارسی .چندان اشکال ندارد و صدمه‌ای به اصالت آن نمی‌زند بلکه شاید موجب غنای آن هم بشود! ظاهراً ارائه و قبولاندن این نوع تحلیل و استدلال ساده‌تر است از یافتن واژه جایگزین یا واژه سازی و مبارزه کردن با کاربرد واژه‌های بیگانه و به کرسی نشاندن واژه‌های فارسی جایگزین. در این که طرد نفوذ بیگانه بویژه وقتی دوام یافته باشد، کار ساده‌ای نیست شک نباید کرد، اما سختی آن کار نباید ارزش و شیرینی نتیجه آن را که زنده و برپا نگاهداشتن زبان فارسی و پیرایش آن است، از ذهن و دل ما خارج کند. امروز برای حفاظت جدی از زبان فارسی در مقابل خطراتی که آن را از همه سو تهدید می‌کند، تعصب لازم است یعنی ابراز غیرت در به کارگیری لغات فارسی و در بیان عبارات درست فارسی تا، در نتیجه، قبح رواج یافتن واژه‌های بیگانه و نامأنوس بر همه روشن شود و نه آن که استفاده از تعبیرات و لغات بیگانه نوعی فخر و برتری به حساب آید. با نشان دادن این غیرت به دو هدف باید رسید:

۱- روشن کردن زشتی بی‌مبالاتی نسبت به زبان فارسی و فرهنگ خودی به گونه‌ای که هر کس خواست واژه‌ای را بعاریت گیرد شرم کند و آنرا نسبت به زبان فارسی گناه بشمارد؛ دفاع از زبان فارسی را، که موجودی مقدس و زائیده اسلام است، امر به معروف تلقی کند و مقاومت در پذیرش واژه‌های بیگانه را نهی از منکر قلمداد نماید، و تکلیف خود بداند ازین نهی از منکر غافل نشود و بدان امر به معروف مبادرت ورزد و با اظهار این حالت، در آحاد مردم احساس مسؤولیت ایجاد کند به گونه‌ای که هر کس، در هر مقام و منصبی، هر روز محاسبه کند برای حفظ ارزش و اقتدار زبان فارسی چه گامی برداشته و از کدام سهل‌انگاری

جلوگیری کرده است.

۲- خنثی کردن خطرانی که با فرض ادامه وضع موجود، زبان و کلا "فرهنگ ما را تهدید می‌کند. ما ایرانیان به بسیاری از آثار حکما و عرفا و اندیشمندان و ادبای گذشته خود عشق می‌ورزیم: با آن زندگی می‌کنیم و بدان می‌بالیم. شاهنامه را گرامی می‌داریم، گلستان را حفظ می‌کنیم، با غزلیات حافظ تفال می‌کنیم، از مثنوی درس می‌گیریم.... چه ضایعه‌ای بزرگتر از این که ما و نسل آینده ما خدای ناکرده با مجموعه آن همه زیبایی، شیرینی، معنویت، دقت و ظرافت فاصله بگیرد و دیگر نتواند مستقیماً آنها را بخواند و درک کند؛ آیا برای ما ایرانیان انقطاعی دردآورتر از آن وجود دارد؟ یورش زبانهای بیگانه و به کارگیری واژه‌های نامأنوس و ابراز بی تفاوتی نسبت به ریز و درشت آن واژه‌ها و تعداد آنها ما را بدانجا خواهد کشاند که از ریشه خود جدا شویم و ناگزیر، چنانکه متأسفانه در برخی از محافل و مجامع رایج شده است، واژه‌های فارسی را به لغات اجنبی ترجمه کنیم تا مطالبمان مفهوم شود!

تعصب ورزیدن یعنی آنچه با فارسی گفتن و فارسی نوشتن می‌توان فهماند حتماً به کار گرفته شود بدون هیچ ملاحظه دیگر والا این سیل لجن‌آلود، بنیاد فارسی و ایرانی را برخواهد کند، و مباد چنان روزی.

۵ - فرآیند نفوذ واژه‌های بیگانه

راه‌های ورود لغات و اصطلاحات بیگانه به زبان فارسی متعدد است و بررسی مختصر هر کدام از آنها مفید می‌نماید:

الف - ترجمه‌های ناقص کتابها و مقالات بیگانه و اشکالات آنها.

۲۰ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

کار ترجمه کم زحمت‌تر و کم ارزش‌تر از تألیف نیست البته ترجمه‌ای که در آن تسلط مترجم بر زبان بیگانه و فهم او از متنی که می‌خواهد ترجمه کند کامل باشد و همچنین شناخت او از زبان فارسی و دستور آن و نیز اشراف به متنهای تخصصی رشته‌ای که به عنوان مترجم در آن کار می‌کند به اتکاء تجربه موفق به اثبات رسیده باشد. مترجم باید قادر باشد به هر دو زبان فکر کند و آنچه را از یک زبان می‌فهمد به زبان دیگر بفهماند، نه آن که فقط لغات و عبارات را برگردان کند.

مثلاً اصطلاح پوینت آف ویو (Point of view) ترجمه شده است به «نقطه نظر»، در حالی که در فارسی می‌گوئیم: «نظر» یا «لحاظ»، و واژه پوینت یعنی نقطه را نیازی نیست در ترجمه وارد کنیم. یا ترجمه لغوی عبارات بویژه در متون ادبی؛ مانند ضرب‌المثلی که به «کاتولیک‌تر از پاپ» ترجمه شده است و مثل معادل آن در فارسی «دایه دلسوزتر از مادر» است؛ خواننده ایرانی باید فرهنگ مسیحیت قرون وسطایی و مذهب کاتولیک‌ها و جایگاه پاپ در بین آنها را بشناسد تا بتواند ضرب‌المثل بیگانه را درک کند در حالی که مثل خودی آن بسیار ساده فهم است.

ب - بازگشت فرنگ رفته‌های خودباخته و فن سالاران ناآشنا به غنای زبان فارسی

عده‌ای از کسانی که به اروپا و آمریکا سفر کرده‌اند یا سفر می‌کنند، با دیدن بعضی مظاهر تمدن غرب گرفتار و به لحاظ اجتماعی شیفته آن می‌شوند، آنچنان که احساس می‌کنند باید سراپا همچون فرنگیان شوند و حتی همچو تقی‌زاده از ابراز صریح آن نیز ابا ندارند. برای امثال آنها، که همه چیز خود را باخته‌اند، از

دست دادن زبان فرع است و، شاید اساساً به لحاظ تمایل به مشابهت هر چه بیشتر با غریبها، ضروری محسوب می‌شود. اینها نمی‌توانند احساسات خود را به زبان بیگانه بیان نکنند. اصطلاحاتی نظیر رانیدو، مرسی، گرل‌فرند، بوی‌فرند، از این نوع‌اند.

آن فن سالاران، مقهور ابزارها و وسائل و تجهیزات و فن‌آوری غرب شدند و همان طور که راه را برای ورود ایشان و شیوع استفاده آن ابزارها و وسایل و تجهیزات هموار کردند سیل واژگان وابسته بدان نیز سرازیر شد. آنها از همان ابتدا می‌توانستند از فن‌آوری جدید بهره‌گیری کنند و برای تفهیم اصطلاحات فنی بیگانه از واژه‌های معادل فارسی استفاده کنند ولی ضعف دانش و ادبیات فارسی آنها مانع چنان اقدامی شد. اگر از ابتدا هوشیاری نشان داده می‌شد امروز مواجه با تسلط واژه‌های فنی نظیر رادیو، تلویزیون، سینما، تلفن و غیره نبودیم تا ناچار شویم ادعا کنیم به دلیل گذشت زمان چنان واژه‌هایی تثبیت شده‌اند و برگردان آنها میسر نیست یا ضرورتی ندارد، یا بدتر از آن ادعا کنیم به کارگیری آنها ضرری هم ندارد.

ج - عدم آشنایی کارشناسان با قابلیت‌های زبان فارسی و غنای ادبیات ما بیشتر واژه‌های تخصصی را کارشناسان استعمال می‌کنند تا بتوانند مقصود خود را در محیط‌های فنی و کارگاهی و اداری بیان کنند و بفهمانند. متأسفانه تحصیلات دوران دبیرستان و دانشگاه کمک کافی به دانش‌آموزان و دانشجویان برای شناخت و به کارگیری قابلیت‌های زبان فارسی نمی‌کند و لذا اغلب فارغ‌التحصیلان رشته‌های فنی، مهندسی، کشاورزی و پزشکی از ذخیره سرشار این زبان در رشته‌های خود آگاه نیستند و ناگزیر به واژه‌های بیگانه از زبانهای

مختلف و بیشتر انگلیسی و فرانسه و آلمانی پناه می‌برند و امکانات گسترده زبان فارسی مانند استفاده از پس‌وندها و پیش‌وندها و نیز استفاده از مصدرها در واژه‌گزینی بتدریج به فراموشی سپرده می‌شود؛ مانند استفاده از واژه بیگانه «ترند» Trend به جای روند.

د- باورنداشتن کارآیی‌های زبان فارسی در رشته‌های غیرادبی این فقط زبان فارسی و توانمندی‌های آن نیست که غریب مانده است بلکه مجموعه فعالیت‌های علمی و فنی و هنری گذشتگان ما در طول تاریخ تمدن ایرانی برای نسل امروز ناشناخته است و قریب به اتفاق فارغ‌التحصیلان از سیر تحول علمی در کشورمان بی‌اطلاعند و گمان نمی‌برند که نیازهای رشته‌های مختلف علمی توانسته باشد به زبان فارسی تفهیم شود و بنابراین اعتقاد ندارند که بتوان به اتکای زبان فارسی امروز، با رسایی تمام، مسائل آن رشته را مطرح کرد و فهماند، و چون درمانده‌اند براحتی به سراغ واژه‌های بیگانه می‌روند.

ه- احساس حقارت در مقابل واژه‌های فرنگی و پدیده شیفتگی فنی. بسیاری از محصولات فنی تولید شده در بیننده‌ای که خود دست‌اندرکار تولید و طراحی آنها نبوده ایجاد بهت و حیرت می‌کند و در او حالتی پدید می‌آورد شبیه تسلیم شدن کامل. وقتی مردمی در مقابل پیشرفت دیگران مقهور شدند و نسبت بدان احساس کوچکی کردند، کمتر جرأت می‌کنند نسبت به فرهنگ و زبان پشתיبان آن پیشرفت فنی، تأمل کنند یا ابراز وجود نمایند. گویی در به کارگرفتن واژه‌هایی بیگانه، آنها نحوه رفع کردن ضعف فنی خود را جستجو می‌کنند و گمان می‌برند با ایجاد نوعی مشابهت فرهنگی و زبانی، مشابهت فنی هم حاصل می‌شود و روحیه فنی همراه با واژگان بیگانه در آنها رسوخ می‌کند. وجه دیگر

همین احساس کوچکی درانتخاب ناشیانه برخی از واژه‌ها نمود پیدا می‌کند که با هدف اعتبار ویژه بخشیدن به موضوعی خاص انجام می‌گیرد؛ گویی واژه فارسی اعتبار لازم را نداشته باشد؛ مانند انتخاب نادرست واژه المپیاد به جای مسابقه. و - عادت پیدا کردن به مفهوم واژه بیگانه.

هجوم فرهنگی بیگانه جلوه‌های گوناگون دارد. در زمینه‌های علمی و فنی و هنری این هجوم بویژه بر کسانی اثر می‌گذارد که آسیب‌پذیرند نظیر جوانان یا آنها که به لحاظ آشنایی با کاربردهای علمی زبان فارسی ضعیف‌تر و کم‌مایه‌ترند. واژه‌های بیگانه در زندگی روزمره آنها وارد می‌شود و کاربرد مکرر و بجا یا نابجای آن، موجب عادت کردن با آن واژه بیگانه می‌شود به گونه‌ای که گاهی فراموش می‌شود که اصلاً آن واژه خودی نیست؛ یا پذیرفتن این که واژه‌ای فارسی بتواند همان مفهوم را به خوبی تداعی کند برایشان مشکل می‌شود. از این رو واژه‌هایی که مدت زمان بیشتری از عمر نفوذشان در زبان فارسی می‌گذرد رسوبات سخت‌تری در اذهان ایجاد می‌کنند و خو گرفتن با مفهوم واژه فارسی معادل آن به سختی انجام می‌گیرد. از این نوع می‌توان واژه چک کردن به معنای بررسی کردن و کنگره به معنای مجمع یا همایش را ذکر کرد که گاهی افرادی با واژه‌های چک یعنی برگه حواله و کنگره به معنی لبه بلندی، که هر دو فارسی‌اند اشتباه می‌کنند.

ز - نامناسب بودن واژه‌های جایگزین پیشنهادی.

در مقابل سلطه فنی و تبلیغات قاهر بیگانه، باید از قدرت و زیبایی هنری زبان فارسی بهره گرفت و واژه‌های جایگزین را رواج داد. برای ایجاد تحول در زمینه مصون‌سازی زبان فارسی از گزند بیگانگان توجه به روانشناسی اهمیت می‌یابد.

ای بسا واژه‌هایی که به لحاظ معادل‌یابی درست انتخاب شده‌اند ولی از ظرافت و طنین لازم برخوردار نیستند و بنابراین نمی‌توانند جایی بازکنند. از این قبیل بی‌سلیقگی‌ها در گذشته نه چندان دور وجود داشته و هنوز وجود دارد. متقابلاً گاهی واژه جایگزین آن قدر خوب انتخاب می‌شود که مردم با رغبت و ب راحتی آن را به کار می‌برند و حتی از ته دل آن را ترجیح می‌دهند. مثل واژه دانشگاه و دانشکده (به جای اونیورسیت و فاکولته) که عمر شصت ساله دارد یا واژه نگارخانه (به جای گالری) که عمری بیست و پنج ساله دارد و واژه‌های نمابر (به جای فاکس) و یارانه (به جای سوبسید) که اخیراً به کار می‌روند.

در این جزوه برای هر واژه‌ای که معادل‌یابی شده، مثالی از مسایل مبتلا به دوران معاصر زده‌ام تا درک معنی را ساده کند و جاذبه کاربرد آن را افزایش دهد. شرح واژه‌های بیگانه به ترتیب الفبا آمده است تا بازیابی آنها و انتخاب و کاربرد معادل آن را برای جوینده آسان کند. در انتها نمایه دو طرفه معادل‌های به کار رفته را اضافه کرده‌ام تا کار پژوهندگان و نقادان را سهل کرده باشم. امیدوارم این اقدام جرأت لازم را به مسئولان ما در عدم به کارگیری واژه‌های بیگانه بدهد و ضمناً بر همت نسل جوان ما در پاسداری غیرتمندانه از این میراث ارزشمند معنوی، یعنی زبان فارسی، بیفزاید.

سید مصطفی میرسلیم

مهرماه ۱۳۷۷

آبونه - آبونمان

Abonné (فرانسه)

آبونه: مشترک

Abonnement (فرانسه)

آبونمان: حق اشتراک

برای مشترک شدن به محصولات تولیدی اعم از کالاهای فرهنگی، یا برای اشتراک در مصرف آب و برق و گاز، یا به کارگیری خدمات مختلف نظیر تلفن، از واژه بیگانه آبونمان استفاده شده است. از همان ریشه واژه آبونه یعنی مشترک.

مثال: می‌توان به اغلب مجلات علمی آبونه شد،

یعنی: اغلب مجلات علمی مشترک می‌پذیرند.

مثال: پرداخت آبونمان،

یعنی: پرداخت حق اشتراک.

* بنابراین به جای آبونه شدن از مصدر مشترک شدن و به جای آبونمان از حق اشتراک استفاده شود.

*****

در دوران ما، دستیابی به اطلاعات، ابزار اساسی مدیریت و تصمیم‌گیری است، پس باید در جست و جوی دقیق‌ترین، کامل‌ترین و آخرین اطلاعات بود. با توجه به این که تولید اطلاعات لحظه‌ای است، از این رو در اختیار گرفتن اطلاعات جدید هر روز و هر ساعت اهمیت می‌یابد که بدان اصطلاحاً می‌گوییم اطلاعات روزآمد یا بهنگام. در زبان فارسی واژه بیگانه آپ تودیت با مفهوم قید روزآمد یا بهنگام به کار گرفته شده است که قابل احتراز است.

مثال: تأمین مقالات آپ تودیت برای پژوهشگران ضروری است،
یعنی: تأمین آخرین مقالات تالیف شده یا مقالات روزآمد لازم است.
مثال: معلومات او کاملاً آپ تودیت بود،
یعنی: معلومات او بهنگام بود.

*****

آتو: برگ برنده، بخت و توفیق، اقبال (فرانسه) Atout

واژه بیگانه آتو در فارسی به کار گرفته شده است، با مفهوم برگ برنده و اقبال و بخت توفیق.

مثال: در لحظه حساس، آتوی خود را رو کرد،

یعنی: برگ برنده خود را رو کرد.

مثال: ما منتظر به دست آوردن آتو بودیم،

یعنی: در انتظار اقبال بودیم، یا منتظر بودیم بختمان باز شود.

*****

آرشیستکت

Architecte (فرانسه)

آرشیستکت: معمار

معماری از لحاظ فنی و هنری سابقهٔ چند هزار ساله در تمدن ما دارد. بسیاری از آثار معماریهای کهن به دلیل سوانح طبیعی نظیر زلزله و نیز جنگها، تخریب شده ولی از معماریهای بعد از اسلام نمونه‌های بسیار مهمی پابرجاست. واژهٔ بیگانهٔ آرشیستکت به معنی معمار در زبان فارسی وارد شده و براحتی امکان طرد آن وجود دارد.

مثال: کارهای سیویل پرحجم را به یک تیم آرشیستکت خارجی سفارش دادند، یعنی: کارهای عمرانی غیرنظامی پرحجم را به یک گروه از مهندسان معمار خارجی سفارش دادند.

مثال: او آرشیستکت مشهوری بود و برای تشریح پروپوزال خود ماکتی تهیه کرد. یعنی: او معمار مشهوری بود و برای تشریح پیشنهاد خود، نمونه‌ای تهیه کرد. مثال: مدیرکل، لیست آرشیستکتهای کانفیرم شده را از کارتابل خود درآورد. یعنی: مدیرکل، فهرست معماران تأیید شده را از کارپوشهٔ خود درآورد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Civil (فرانسه)

سیویل: مدنی، غیرنظامی

Team (انگلیسی)

تیم: گروه

Proposal (انگلیسی)

پروپوزال: پیشنهاد

Maquette (فرانسه)

ماکت: نمونه

Liste (فرانسه)

لیست: فهرست

Cartable (فرانسه)

کارتابل: کارپوشه

Confirm (انگلیسی)

کانفیرم: تأیید

*****

آرشیو: بایگانی، جای نگهداری اسناد   Archive (فرانسه)

مکاتبات اداری و اسناد مختلف در دوران معاصر هم از تنوع برخوردار است و هم حجم وسیعی را اشغال می‌کند. ضرورت تحقیق و پیگیری نیز ایجاب می‌کند که دسترسی به آنها و جست و جوی اطلاعات در میان آنها براحتی و بسرعت انجام گیرد، لذا رشته بایگانی به عنوان یک وظیفه تخصصی اهمیت زیاد پیدا کرده است: بایگان کسی است که وظیفه دسته‌بندی، نگهداری و جست و جوی اسناد و مدارک و سوابق مکاتبات را به عهده دارد. واژه بیگانه آرشیو با مفهوم بایگانی و جای نگهداری اسناد در فارسی نفوذ یافته که می‌توان از آن پرهیز کرد.

مثال: سیستم آرشیو اسناد در هر کشور از ارکان اساسی اداری محسوب می‌شود، یعنی: نظام بایگانی اسناد در هر کشور از ارکان اساسی اداری محسوب می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

سیستم: نظام   Système (فرانسه)

*****

آژانس: دفتر، دفتر خدمات، دفتر معاملات (فرانسه) Agence

عامل خدمت، کسی است که با مدیریت کردن و به کار گرفتن وسایل و امکانات مناسب، خدمت مشخصی را به مردم عرضه می‌کند. به محلی که آن عامل استقرار می‌یابد، دفتر می‌گویند. با همین معنا از واژه بیگانه آژانس استفاده شده است.

آژانس توریسم، یعنی: دفتر خدمات سیاحتی،

آژانس املاک، یعنی: دفتر معاملات املاک،

آژانس خبری، یعنی: دفتر خدمات خبری،

آژانس تاکسی، یعنی: دفتر کرایه خودرو،

آژانس کمپانی افرانس، یعنی: دفتر خدمات مسافرتی یا بلیت‌فروشی آن شرکت.

* پس به جای آژانس، از واژه‌های فارسی دفتر، یا دفتر خدمات یا دفتر معاملات استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Tourisme (فرانسه)

توریسم: سیاحت، جهانگردی

Taxi (فرانسه)

تاکسی: خودرو کرایه

Company (انگلیسی)

کمپانی: شرکت

*****

مرجع تصمیم‌گیری علمی در هر کشوری متشکل از دانشمندان برگزیده و مبرز است که در فارسی بدان فرهنگستان می‌گویند و واژه بیگانه معادل آن آکادمی است.

مثال: تعداد آکادمی‌ها در هر کشور متفاوت است و در کشور ما سه زمینه زبان و ادب فارسی، علوم، و علوم پزشکی را دربرمی‌گیرد،
یعنی: تعداد فرهنگستان‌ها در هر کشور متفاوت است و در کشور ما سه فرهنگستان زبان و ادب فارسی، علوم، و علوم پزشکی تشکیل شده است.
* صفت آکادمیک نیز در فارسی رخنه کرده است که به معنای دانشگاهی است.
مثال: رسیدگی به صلاحیت استادان طبق معیارهای آکادمیک انجام می‌شود.
یعنی: رسیدگی به صلاحیت استادان مبتنی بر ضوابط دانشگاهی است.

*****

آگراندیسمان

آگراندیسمان: بزرگنمائی، اغراق، غلو (فرانسه) Agrandissement

گاهی اصل یک تصویر کوچک است و جزئیات آن به چشم نمی آید که ناچار آن را درشت تر می کنند. از لحاظ فنی به این عمل می گویند: بزرگنمائی، در عکاسخانه ها از واژه بیگانه آگراندیسمان با همین مفهوم استفاده می کنند. همین واژه معنای استعاره ای اغراق و غلو را نیز پیدا کرده است.

مثال: آگراندیسمان نقشه، بر دقت آن نمی افزاید، اشل را باید تغییر داد،

یعنی: بزرگنمایی نقشه، بر دقت آن نمی افزاید، مقیاس را باید تغییر داد.

مثال: ضعفهای دیگران را آگراندیسمان می کرد،

یعنی: در بیان ضعفهای دیگران اغراق می کرد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Echelle (فرانسه)

اشل: مقیاس

*****

از زمان یونان باستان ساختمانهایی عمومی بنا شد به شکل دایره یا بیضی که با نشستن در داخل قسمت پیرامونی آن امکان تماشای آنچه در صحنه یا گود میانی اجرا می شد وجود داشت. به این نوع ساختمانها اصطلاحاً آمفی تئاتر گفته اند و این واژه بیگانه امروزه با مفهوم تالار اجتماعات و تالار درس عمومی در زبان فارسی وارد شده است.

مثال: مراسم جشن در محل آمفی تئاتر این اداره برپا شد،
یعنی: مراسم جشن در محل تالار اجتماعات این اداره برپا شد.
مثال: امروز در سالن آمفی تئاتر مرکز آفرینش هاکنفرانس می دهد.
یعنی: امروز در تالار اجتماعات مرکز آفرینش ها سخنرانی می کند.
مثال: در مرداد ماه دانشجویان دکتری از تزیهای خود در حضور مدعوین در آمفی تئاتر دانشگاه دفاع می کنند.
یعنی: در مرداد ماه دانشجویان ارشد از رساله های خود (یا پایان نامه های خود) در حضور مهمانان در تالار عمومی دانشگاه دفاع می کنند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Conférence (فرانسه)

کنفرانس: سخنرانی

Doctorat (فرانسه)

دانشجوی دکتری: دانشجوی ارشد

Thèse (فرانسه)

تز: رساله، پایان نامه

*****

آنتیک: عتیقه، قدیمی با ارزش (فرانسه) Antique

وابستگی به آبا و اجداد و برخورداری از قدمت همواره یک ارزش محسوب می شده است. برای اشیای قدیمی با ارزش در فارسی از واژه بیگانه آنتیک استفاده شده است که اصلاً به معنی عتیقه است.

مثال: گهگاه اشیای آنتیک را برای فروش به مزایده می گذارند،
یعنی: گهگاه اشیای عتیقه را برای فروش به مزایده می گذارند.
مثال: دکوراسیون سالن پذیرایی او خیلی آنتیک بود،
یعنی: تزیینات اتاق پذیرایی او خیلی قدیمی با ارزش بود.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

دکوراسیون: تزیینات Décoration (فرانسه)

سالن: اتاق، نالار Salon (فرانسه)

*****

آنکال

On call (انگلیسی)

آنکال: گوش به زنگ

خدمات امدادی هر چه سریعتر انجام گیرد پرفایده‌تر است؛ از این رو سازمانهای امدادگر و بخش فوریتها در بیمارستانها معمولاً از عناصر کشیک و نیز افراد گوش به زنگ استفاده می‌کنند. آن کال واژه بیگانه است و به فردی گفته می‌شود که در منزل خود گوش به زنگ و آماده ارائه خدمات فوری و امدادی است.

مثال: با به کارگیری دکتر آنکال، سرویس اورژانس بیمارستان کامل شد.
یعنی: با به کارگیری پزشک گوش به زنگ، خدمات فوریتی بیمارستان کامل شد.

مثال: متصدیان این اداره روزهای ویک‌اند آنکال و آماده جوابگویی‌اند.
یعنی: متصدیان این اداره روزهای آخر هفته گوش به زنگ و آماده پاسخ‌گویی‌اند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Urgence (فرانسه)

اورژانس: فوریت

Service (فرانسه)

سرویس: خدمت

Week - end (انگلیسی)

ویک‌اند: آخر هفته

Docteur (فرانسه)

دکتر: پزشک

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۳۷

Item (انگلیسی)

آیتم: موضوع، نکته

در روزنامه‌ها و مجلات یا در اخبار، مجموعه‌یی از مطالب گردآوری و ارائه می‌شود که ردیف‌بندی آنها به سلايق و گرایشها برمی‌گردد. برای هر کدام از آن نوع مطالب یا هر نکته و مسأله و مقاله یا موضوعی که در فهرستی گنجانده شده باشد صرف‌نظر از نوع فهرست‌بندی، واژه بیگانه آیتم به کار گرفته شده است.

مثال: برای هر آیتمی که مطرح می‌شد تعداد زیادی مخالف بحث می‌کردند، یعنی: برای هر موضوعی که عنوان می‌شد، تعداد زیادی مخالف بحث می‌کردند.
مثال: هر چند این آخرین آیتم است ولی کم‌اهمیت‌ترین نیست.
یعنی: هر چند این آخرین نکته است ولی کم‌اهمیت‌ترین نیست.
مثال: قبل از کنگره، آرטיکل‌ها را آیتم به آیتم چک می‌کرد،
یعنی: قبل از گردهمایی، مقالات را بردیف بررسی می‌کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Congrès (فرانسه)

کنگره: گردهمایی

Article (فرانسه)

آرטיکل: مقاله

Check (انگلیسی)

چک: بررسی

*****

پیشرفتهایی که در نظام اداری به دست آمده تا حدودی مرهون استفاده از وسائل و ابزارهای جدید است. به کارگیری این وسائل و ابزارها معمولاً مستلزم آموزش دیدن و کارآموزی کردن است تا مهارت لازم به دست آید. در فارسی برای افرادی که چنان وسائل و ابزارهایی را به کار می‌گیرند از واژه بیگانه اپراتور استفاده شده است که واژه مصوب معادل آن کارور است.

مثال: با استفاده از انسرینگ ماشین و یک اپراتور، سانترال تلفنی را کنترل می‌کرد.

یعنی: با استفاده از دستگاه پیام‌گیر و یک کارور، مرکز پیام را اداره می‌کرد.
مثال: او اپراتور ماهر بود و توانسته بود در کاری اوت کامپیوتری هم موفق شود،

یعنی: او کارور ماهر بود و توانسته بود در صفحه‌آرایی رایانه‌ای هم موفق شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Answering machine (انگلیسی)

انسرینگ ماشین: پیام‌گیر

Central (فرانسه)

سانترال: مرکز

Control (انگلیسی)

کنترل: اداره کردن، مهار کردن

Layout (انگلیسی)

لی اوت: صفحه‌آرایی

*****

اپوزیسیون: اقلیت مخالف دولت Opposition (فرانسه)

در نظامهای مردم سالاری حکومت را گروه یا ائتلاف گروههایی در دست می‌گیرند که اکثریت آرای مردم را به دست آورده‌اند و در مقابل آنها گروههایی قرار می‌گیرند که اصطلاحاً اقلیت را تشکیل می‌دهند. در بسیاری از کشورها ویژگی شاخص اقلیت، مخالفت با دولت برخاسته از اکثریت است. برای این اقلیت یا مخالفان دولت در فارسی به تقلید از فرنگیان واژه اپوزیسیون به کار رفته که در لغت به معنی مخالفت است.

مثال: او به همین دلیل مورد نفرت اپوزیسیون پارلمان است، یعنی: از او، به همین دلیل، اقلیت مجلس (یا مخالفان دولت) نفرت دارند. مثال: گروه اپوزیسیون تصمیم گرفت با ابستروکسیون مجلس را به تعطیلی بکشانند.

یعنی: گروه اقلیت تصمیم گرفت با عدم حضور، مجلس را به تعطیلی بکشاند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Parlement (فرانسه)

پارلمان: مجلس

Obstruction (فرانسه)

ابستروکسیون: انسداد، عدم حضور (اقلیت در مجلس)

*****

Autobahn (آلمانی)

اتوبان: بزرگراه

خیابانها و جاده‌هایی که در آنها مسیر رفت و برگشت از هم با نرده یا فاصله غیرقابل عبوری جدا شده‌اند، خاص خودرواند و رفت و آمد در آنها از قواعد ریزه‌یی تبعیت می‌کند. در فارسی به این نوع خیابانها و جاده‌ها، بزرگراه می‌گویند ولی هنوز از واژه بیگانه اتوبان نیز استفاده می‌شود که قابل اجتناب است.

مثال: اواخر هفته ترافیک در اتوبان تهران - کرج نیز فشرده است،
یعنی: اواخر هفته حتی بزرگراه تهران - کرج هم شلوغ می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Traffic (فرانسه)

ترافیک: شلوغی (رفت و آمد)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۴۱

پیچیدگی فنی برخی از دستگاهها یا روشها موجب شده است که برای پرهیز از اشتباه در راه اندازی یا به کارگیری یا تنظیم، از ابتکارها یا ابزارها یا شیوه‌هایی استفاده شود که بر مبنای اطلاعات مختلف، برخی از اقدامات را به صورت خودکار انجام می‌دهد. واژه بیگانه **اتوماتیک** به مفهوم خودکار در فارسی راه یافته است.

مثال: وقتی ازدحام اتومبیل زیاد می‌شود کارایی چراغهای کنترل **اتوماتیک ترافیک** از بین می‌رود،

یعنی: با افزایش ازدحام خودروها، کارایی چراغهای راهنمایی خودکار از بین می‌رود.

مثال: به کارگیری ماشینهای **اتوماتیک** بتدریج باعث کاهش حساسیت و از دست رفتن مهارت انسان می‌شود،

یعنی: به کارگیری دستگاههای خودکار بتدریج باعث تضعیف قابلیت‌های انسان می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Control (انگلیسی)

کنترل: راهنمایی

Machine (انگلیسی)

ماشین: دستگاه

*****

هیچ نویسنده‌یی نمی‌تواند خود را بی‌نیاز از ویراستاری بداند. ویراستاری ادبی و فنی یا علمی باعث جلوه‌گری درست زیباییها و ارزشهای یک اثر می‌شود. واژه بیگانه ادیت با مفهوم ویراستاری در فارسی به کار رفته است.

مثال: هر مؤلفی باید قبل از چاپ و نشر اثر خود آن را ادیت کند، یعنی: هر مؤلفی باید قبل از چاپ و نشر اثر خود آن را ویرایش کند.
مثال: اخیراً سافت ویر مناسبی برای ادیت تکست انگلیسی به دست آورد، یعنی: اخیراً نرم افزار مناسبی برای ویرایش متن انگلیسی به دست آورد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Software (انگلیسی)

سافت ویر: نرم افزار

Texte (انگلیسی)

تکست: متن

*****

- ۱) دولت دارای تشکیلات گسترده‌ای است که شامل قسمت‌های اصلی یا دستگاه‌های اجرایی از جمله وزارتخانه‌ها و سازمانها می‌شود. به جای دستگاه اجرایی از واژه بیگانه ارگان در ترکیب ارگان دولتی استفاده شده است.
- ۲) بعضی از گروه‌های سیاسی برای اعلام نظریات رسمی و موضعگیری‌های سیاسی خود درخواست نشریه می‌کنند که می‌تواند به صورت روزنامه یا مجله باشد و اغلب در صفحه اول تأکید می‌کنند که این نشریه «ارگان رسمی حزب یا جمعیت» است، به جای: نشریه رسمی حزب یا جمعیت.
- * پس به جای واژه بیگانه ارگان به تناسب موضوع از واژه‌های فارسی دستگاه (اجرایی)، نشریه یا روزنامه استفاده شود.

*****

در ابتدا معاملات بازرگانی بین‌المللی و سپس سایر مبادلات بین کشورها ضرورت به کارگیری مجموعه‌ای از واحدهای اندازه‌گیری یکسان را مبرهن ساخت. بدین منظور دو‌یست سال پیش واحد اندازه‌گیری طول یعنی متر تعریف شد و بسیاری از کشورها آن را پذیرفتند. بتدریج سایر واحدها نیز تعریف شدند: برای اندازه‌گیری جرم، گرم و برای اندازه‌گیری زمان ثانیه. با تفاهم بین‌المللی مجموعه واحدها تعریف شد و کشورهای مختلف کاربرد آن را چه برای مبادلات خارجی و چه در داخل سرزمین خود پذیرفتند و برای تسهیل تفاهم همان اسامی را عیناً به کار بردند جز برای زمان که نامهای قدیمی ثانیه، دقیقه و ساعت ترجمه شد. بدین ترتیب واژه‌های متر و گرم و نیز پیشوندهای آن رسماً وارد زبان فارسی و پذیرفته شد.

مثال: متر، کیلومتر (برای اندازه‌گیری مسافت و برابر با هزار متر)، دسی‌متر (یک دهم متر)، سانتی‌متر (یک صدم متر)، میلی‌متر (یک هزارم متر)، میکرون و میکرومتر (یک میلیونیم متر).

— گرم، کیلوگرم (برای اندازه گیری جرم و برابر با هزار گرم)، دسی گرم (یک دهم گرم)، سانتی گرم (یک صدم گرم)، میلی گرم (یک هزارم گرم)، تن (هزار کیلوگرم). یادآوری: واژه کیلو یک پیشوند است به معنی هزار و در زبان عامه مردم به اختصار به جای کیلوگرم استفاده شده است.

برای واحدهای مرکب که به منظور اندازه گیری سطح یا حجم استفاده می شود، پسوندهای فارسی به کار می رود.

مثال: — متر مربع (برای اندازه گیری سطح)، کیلومتر مربع (برابر با یک میلیون مترمربع)؛ ضمناً از واژه ترکیبی هکتار (برابر با ده هزار متر مربع) بویژه در اندازه گیری سطوح کشاورزی استفاده می شود.

— متر مکعب (برای اندازه گیری حجم)، دسی متر مکعب (برابر با یک هزارم متر مکعب) که واژه بیگانه لیتر نیز معادل آن است، سانتی متر مکعب (برابر با یک میلیونمتر مکعب) که اصطلاح سی سی نیز برای آن استعمال شده (مخفف کیوبیک سانتی متر یعنی سانتی متر مکعب).

به کارگیری واحدهای بین المللی با همان اسامی و با مجموعه پیشوندهای بیگانه نه تنها مجاز است بلکه توصیه شده است. ولی به کارگیری اسم سایر واحدهای بیگانه نظیر اینچ و فوت و مایل (برای طول و مسافت) و پوند (برای جرم و وزن) مجاز نیست و از استفاده آنها برای اندازه گیری نیز باید خودداری شود.

*****

Stadium (لاتین)

استادیوم: ورزشگاه

به محوطه‌هایی که با تجهیزات مناسب برای فعالیتهای ورزشی مختلف آماده شده است، ورزشگاه می‌گویند. واژه بیگانه استادیوم با همان معنا وارد زبان فارسی شده است.

مثال: از امکانات استادیوم آزادی غیر از ورزش گاهی برای کنگره‌ها نیز استفاده می‌شود،
یعنی: از امکانات ورزشگاه آزادی برای اجتماعات غیرورزشی هم استفاده می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Congrès (فرانسه)

کنگره: تجمع

*****

Standard (فرانسه)

استاندارد: معیار، استاندارد

Norme (فرانسه)

نرم: قاعده

هر تولید صنعتی یا هر فعالیت و خدمت مشخص، هنگامی به کیفیت مناسب و حالت تعریف شده عادی می‌رسد که از مجموعه‌ی قواعد و مقررات و ضوابط پیروی کند. تنوع تولیدات و خدمات و ضرورت حفظ حقوق مصرف‌کنندگان و نیز حفظ حیثیت شرکت‌های تولیدکننده موجب شده است که اسناد متعددی برای تعیین و تعریف قواعد تولید یا فعالیت تهیه شود. واژه بیگانه نرم برای این قواعد به کار گرفته شده است.

مثال: مراعات نرم‌ها در تولیدات صنعتی موجب حفظ شرایط ایمنی و سلامت می‌شود،

یعنی: مراعات قواعد مصوب در تولیدات صنعتی باعث ایمنی و سلامت می‌شود.

واژه بیگانه استاندارد نیز با همین مفهوم به کار گرفته شده است یعنی: قواعد و ضوابط و معیارهایی که برای تولید یک کالا، استفاده از یک روش، ارائه یک خدمت و اجرای یک فعالیت مراعات می‌شود. مراعات این قواعد و معیارها برای برخی از کالاها و خدمات اجباری است و برای برخی دیگر تشویقی است. در فارسی به جای آن واژه استاندارد به تصویب رسیده است.

مثال: عدم مراعات استاندارد در تولید وسائل گاز سوز سوانچی را به بار آورده است.

یعنی: عدم مراعات استاندارد (یا ضوابط مصوب) در تولید وسائل گاز سوز سوانچی را به بار آورده است.

مثال: در جذب و سرویس رسانده به توریستها توجه به حفظ استانداردهای مصوب بین المللی ضروری است.

یعنی در جذب و ارائه خدمت به جهانگردان توجه به استانداردهای مصوب (معیارها) بین المللی ضروری است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Service (فرانسه)

سرویس: خدمت

Touriste (فرانسه)

توریست: جهانگرد

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۴۹

استراتژی: خط مشی، راهبرد، نحوه هماهنگی (فرانسه) Stratégie
استراتژیک: راهبردی، سوق الجیشی (فرانسه) Stratégique

پیچیدگی فعالیتهایی که به توسعه می‌انجامد، ضرورت برنامه‌ریزی را نشان می‌دهد. برنامه‌ریزی مراحل چندگانه‌ای دارد که شامل تعیین هدف، تدوین سیاست، انتخاب خط‌مشی، تعیین اولویت، تصویب طرح‌ها، اجرای طرح‌ها و نظارت بر اجرا، و ارزیابی می‌شود. در فارسی واژه بیگانه استراتژی برای بیان مفهوم راهبرد یا خط‌مشی یا نحوه هماهنگی اقدامات مختلفی که در چهارچوب سیاست معین، منجر به نیل به هدف مشخص می‌شود، به کار رفته است.

مثال: استراتژی نظامی، هنر هدایت و هماهنگی عمل نیروهای نظامی، سیاسی، اقتصادی و معنوی کشور درگیر جنگ یا دفاع است، یعنی: خط‌مشی نظامی، هنر هدایت کردن و هماهنگ ساختن عمل آن نیروها است.

مثال: تدوین استراتژی توسعه صنعت اتوموبیل به سمینار تخصصی سپرده شده است،

یعنی: تدوین خط‌مشی توسعه صنعت خودرو به گروه مطالعات تخصصی سپرده شده است.

* از همین ریشه صفت استراتژیک نیز در فارسی رسوخ یافته به معنای راهبردی و سوق‌الجیشی.

مثال: تصمیمی که موجب تضعیف موقعیت استراتژیک خلیج فارس شد،
یعنی: تصمیمی که موجب تضعیف جایگاه سوق‌الجیشی خلیج فارس شد.
مثال: او به موفقیت استراتژیک ما در منطقه اشاره کرد.
یعنی: او به کامیابی راهبردی ما در منطقه اشاره کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Automobile (فرانسه)

اتوموبیل: خودرو

Séminaire (فرانسه)

سمینار: گروه مطالعات تخصصی

*****

Style (فرانسه)

استیل: شیوه، سبک

انسانها در بیان مکنونات قلبی خود متفاوتند و هر کدام شیوه خاص خود را دارند. همچنین رفتار اجتماعی و سیاسی افراد نشاندهنده رویه آنها است و از این لحاظ معرف آنها محسوب می شود. هنری که در بیان کردن مطالب با اعمال رویه یا پدید آوردن یک اثر وجود دارد و موجب می شود آن اثر هنری شاخص شود به سبک هنری معروف می شود. به جای واژه های سبک، رویه و شیوه در فارسی از واژه بیگانه استیل استفاده شده است.

مثال: در مینیاتور استیل جدیدی را ابداع کرد،

یعنی: در نگارگری به سبک جدیدی رسید.

مثال: در شنا کردن استیل خاص داشت،

یعنی: در شنا کردن شیوه خاص داشت.

مثال: مبلمان استیل چوبی مشتری نداشت،

یعنی: اثاثیه چوبی با سبک هنری، مشتری نداشت.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Miniature (فرانسه)

مینیاتور: نگارگری

Meuble (فرانسه)

مبلمان: اثاثیه

*****

استین لس استیل: فولاد زنگ نزن (انگلیسی) Stainless steel

یکی از دست آوردهای فنی بسیار مفید فولادهای زنگ نزن است. این نوع فولادها هم مصارف صنعتی متعدد دارد و هم کاربردهای خانگی بویژه در تولید ظروف و لوازم غذاخوری. در فارسی برای صفت زنگ نزن از واژه بیگانه استین لس استفاده شده است و به فولاد زنگ نزن هم به طور خلاصه استیل گفته اند (که به معنای فولاد است).

مثال: استحکام سینک آلومینیومی از مدل استین لس استیل آن کمتر است.
یعنی: استحکام ظرفشویی آلومینیومی از نوع فولاد زنگ نزن آن کمتر است.
مثال: یک ست کامل سیلورآلات را فروخت و (استین لس استیل) خرید.
یعنی: یک دست کامل ظروف نقره ای را فروخت و از جنس فولاد زنگ نزن خرید.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Sink (انگلیسی)	سینک: لگن (ظرفشویی)
Set (انگلیسی)	ست: دست (مجموعه ظروف)
Silver (انگلیسی)	سیلورآلات: ظروف نقره ای

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۵۳

اکازیون

Occasion (فرانسه)

اکازیون: شرایط مساعد، فرصت

در طول زندگی هر فرد فرصتهای ارزشمند و مناسبی پیش می‌آید؛ در آن فرصتها مثلاً امکان خدمت مؤثر، آموزش مفید، معامله سودمند فراهم می‌شود. نسبت به معاملات، در فارسی به جای فرصت مناسب یا شرایط مساعد از واژه بیگانه اکازیون استفاده شده است.

مثال: آن ویلا یک اکازیون بود، هر چند گران خریداری شد،
یعنی: آن خانه ییلاقی شرایط مساعدی داشت، هر چند گران خریداری شد.
مثال: اکازیون استثنایی: آپارتمان صدمتری لوکس.
یعنی: فرصت استثنایی: کاشانه صدمتری مجلل.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Villa (فرانسه)

ویلا: خانه ییلاقی

Appartement (فرانسه)

آپارتمان: کاشانه

Luxe (فرانسه)

لوکس: مجلل

*****

اکران

Ecran (فرانسه)

اکران: پرده، ارائه، نمایش

همزمان با ورود سینما به کشور ما برخی واژه‌های بیگانه نیز در زبان فارسی نفوذ کرد. از جمله برای نمایش دادن فیلمها از واژه اکران و مصدر اکران کردن استفاده شده است، اکران سینما یعنی پرده سینما.

مثال: در فستیوال لوکارنو، فیلمهای زیادی برای نخستین بار اکران می‌شود،

یعنی: در جشنواره لوکارنو ارائه می‌شود یا به روی پرده می‌رود.

مثال: از اکران فیلمهای پورنو جلوگیری خواهد شد،

یعنی: از نمایش فیلمهای مبتذل جلوگیری خواهد شد.

* پس به جای واژه بیگانه اکران سینما از پرده سینما و به جای مصدر اکران کردن از واژه‌های فارسی نمایش دادن، ارائه کردن یا به روی پرده بردن استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Festival (فرانسه)

فستیوال: جشنواره

Porno (فرانسه)

پورنو: مبتذل

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۵۵

المنت: عنصر؛ مقاومت برقی   Element (انگلیسی)

رسوخ فرهنگ بیگانه به مناسبت استخراج نفت از زمان داری در یکی از شهرهای کشورمان آنقدر شدت گرفت که حتی واژه‌های روزمره عادی نیز برگردانده شدند، نظیر: گیت به معنای در حیات و دروازه، المنت به معنای عنصر و مقاومت برقی، باک به معنای مخزن، گست هاوس به معنای مهمانسرا، هال به معنی سرسرا و دالان.

مثال: از سکوریتی گیت عبور کرد و وارد هال گست هاوس شد،
یعنی: از دروازه ایمنی عبور کرد و وارد دالان مهمانسرا شد.
مثال: از پشت گیت با شلنگ آب پاش المنت را خیس کرد و او را برق گرفت،
یعنی: از پشت در حیات، با لوله به بخاری برقی آب پاشید و او را برق گرفت.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

گیت: در حیات، دروازه	Gate (انگلیسی)
باک: مخزن	Bac (فرانسه)
گست هاوس: مهمانسرا	Guest-house (انگلیسی)
سکوریتی گیت: دروازه ایمنی	Security-gate (انگلیسی)

*****

علما و ادبا و هنرمندان از رشته‌های مختلف در انجمنهایی گرد هم جمع می‌شوند تا امکانات رشد کیفی فعالیتها در آن رشته و بررسی انتقادی و روندی را که علم و فرهنگ و هنر در یک مقطع زمانی دارد، فراهم کنند. به این مؤسسه‌ها واژه بیگانه انستیتو اطلاق شده است.

مثال: انستیتو ایران‌شناسی در بسیاری از کشورها تشکیل شده است، یعنی: انجمن ایران‌شناسی در بسیاری از کشورها تشکیل شده است.
مثال: انستیتو گوته با آموزش زبان آلمانی، وظیفه گسترش فرهنگ آلمانی را نیز به عهده داشت، یعنی: مؤسسه گوته با آموزش زبان آلمانی به گسترش فرهنگ آن کشور نیز می‌پرداخت.

مثال: انستیتو رازی سابقه تولید بسیاری از سرماها را در کشور دارد، یعنی: مؤسسه سرم‌سازی رازی دارای سابقه طولانی تولید در کشور است.
* پس به جای واژه بیگانه انستیتو می‌توان واژه‌های فارسی انجمن، مؤسسه و نهاد را به کار برد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Sérum (فرانسه)

سرم: آب مایه

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۵۷

Open

اوپن: باز

برای وصف اموری که حد و مرز آن نامعین باشد از صفت باز استفاده می‌شود و واژه بیگانه اوپن با همان مفهوم در فارسی رسوخ یافته است.

مثال: بلیت دو سره‌یی به او دادند ولی چک نکرد که مسیر برگشت آن اوپن است یا نه،

یعنی: بلیت دوسره‌یی به او دادند ولی نگاه نکرد که مسیر برگشت آن بدون تاریخ است (باز است) یا نه.

مثال: تست آخر ترم را که اوپن بوک بود پاس کردم،

یعنی: آزمون پایانی را که با جزوه باز بود گذراندم.

مثال: علاقه او به اسپورت فقط در اوپن‌ار بود،

یعنی: علاقه او به ورزش فقط در فضای باز بود، یا علاقه‌یی به ورزش در محیط بسته یا مسقف نداشت.

اوپن

مثال: با دو سفر به خارج مدعی شده بود پدر و مادرش اوپن مایندد نیستند،
یعنی: با دو سفر به خارج مدعی شده بود پدر و مادرش روشنفکر نیستند. (یا
فکر بسته‌یی دارند).

مثال: کنترات اوپن اندد،

یعنی: قرار داد آزاد (با امکانات مختلف)

مثال: آشپزخانه اوپن شمالی،

یعنی: آشپزخانه بدون دیوار شمالی.

* ملاحظه می‌شود اوپن به مفهوم باز، روشن، بدون تاریخ، بدون رمز، آزاد به
کار رفته است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Check (انگلیسی)	چک‌نکرده: نگاه‌نکرد، بررسی نکرد
Test (انگلیسی)	تست: آزمون، امتحان
Term (انگلیسی)	ترم: نیم سال، پایان واحد
Passe (فرانسه)	پاس: گذارندن
Sport (انگلیسی)	اسپورت: ورزش
Open-air (انگلیسی)	اوپن‌ار: فضای باز
Open-minded (انگلیسی)	اوپن مایندد: روشنفکر
Contrat (فرانسه)	کنترات: قرار داد

*****

اورژانس: فوریت

Urgence (فرانسه)

قدر زمان را دانستن از ویژگی‌های دوران جدید است به طوری که دقایق و ثانیه‌ها و نه فقط ساعتها و روزها اهمیت می‌یابند. گاهی چند لحظه دیر رسیدن به یک مجروح او را گرفتار شرایط غیرقابل جبران می‌کند و گاهی تأخیر چند دقیقه در مخابره اطلاعات اقتصادی یا اداری باعث خسارتهای هنگفت در معاملات می‌شود. لذا مقوله رسیدگی فوری یا به فوریت پرداختن به کارها جایگاه مهمی در بسیاری از دستگاههای اجرایی و خدماتی پیدا کرده است. در فارسی واژه بیگانه اورژانس با مفهوم فوریت به کار گرفته شده است.

مثال: این امر چقدر اورژانس بود که خود را به هلاکت انداختی؟
یعنی: چقدر فوریت داشت که خود را برای آن به کشتن دادی؟
مثال: حتی در بخش اورژانس بیمارستان بدون بیعانه مصدومی را سرویس نمی‌دهند.
یعنی: حتی در بخش فوریتهای بیمارستان بدون بیعانه به مصدومان رسیدگی نمی‌کنند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Service (فرانسه)

سرویس: رسیدگی، خدمت

*****

۶۰ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

اوکی: تأیید، خوب، موافقت (آمریکایی) OK

برای ابراز موافقت نسبت به یک موضوع یا یک پیشنهاد و نیز برای تأیید کردن، در فارسی از واژه «خوب» یا عبارت «موافقم» یا واژه «تأیید» استفاده می‌شود. واژه بیگانه اوکی یا افعال اوکی دادن، اوکی کردن، اوکی بودن با همان معانی در زبان ما نفوذ یافته است و می‌توان و باید از به کارگیری آن اجتناب کرد.

مثال: جایی را که از قبل در هتل رزرو کرده بود امروز اوکی کرد.

یعنی: جایی را که از قبل در مهمانخانه پیش‌بینی کرده بود، امروز تأیید کرد.

مثال: نمی‌دانم چرا برای اجرای این پروژه اوکی نداده است.

یعنی: نمی‌دانم چرا برای اجرای این طرح موافقت نکرده است.

مثال: پس نتیجه گرفتیم که ساختمان را شما تأمین کنید و تجهیزات را ما، اوکی؟

یعنی: پس نتیجه گرفتیم که ساختمان را شما تأمین کنید و تجهیزات را ما، خوب؟

مثال: هر چند سكرتر خود را قبول داشت ولی فعاليتهاى اخير او را اوکی نکرد.

يعنى: هر چند منشى خود را قبول داشت ولی فعاليتهاى اخير او را تأييد نکرد.

مثال: اين ماشين به نظر مى رسد اوکی باشد.

يعنى: اين سواری سالم (بی عيب) به نظر مى رسد.

مثال: قبل از سفر چک کن آیا همه چيز اوکی است.

يعنى: قبل از سفر بررسی کن آیا همه چيز درست است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Réserve (فرانسه)

رزرو: پیش‌بینی جا

Hotel (انگلیسی)

هتل: مهمانخانه

Projet (فرانسه)

پروژه: طرح

Secrétaire (فرانسه)

سكرتر: منشى

Machine (فرانسه)

ماشين: سواری

Check (انگلیسی)

چک: بررسی

*****

ایده - ایده آل - ایده آلیسم - ایدئولوگ - ایدئولوژی

Idée (فرانسه)	ایده: تصور، اندیشه، فکر
Idéal	ایده آل: حالت خیالی و مطلوب
Idéalisme	ایده آلیسم: خیال گرایی
Idéologue	ایدئولوگ: نظریه پرداز
Idéologie	ایدئولوژی: جهان بینی

تفکر بهترین عبادت است؛ کاری که بدون فکر آغاز شود و پیش برود به نتیجه شایسته‌یی نمی‌رسد. به جای واژه‌های فکر و اندیشه و تصور از واژه بیگانه ایده در زبان فارسی استفاده شده است.

مثال: معلوم نبود با چه ایده‌ای خود را کاندیدا کرده،

یعنی: معلوم نبود با چه تصویری خود را نامزد کرده.

مثال: در میان کنفرانس‌ها فقط او ایده روشنی ابراز داشت،

یعنی: در میان سخنرانی‌ها فقط او فکر روشنی ابراز داشت.

مثال: بدون ایده خاصی به کلاس درس وارد شدم،

یعنی: بدون اندیشه خاصی به اتاق درس وارد شدم.

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۶۳

ایده - ایده آل - ایده آلیسم - ایدئولوگ - ایدئولوژی

---

* از همان ریشه، برای بیان حالت خیالی و مطلوب نیز از واژه ایده آل استفاده شده است.

مثال: احترام به قانون در جامعه بشری یک ایده آل است،
یعنی: احترام به قانون در جامعه بشری کمال مطلوب است.

* به مکتب خیال گرایی و کمال مطلوب را در تجاوز از حقیقت دانستن، نیز ایده آلیسم گفته اند، برای بینش معرفتی و جهان بینی اعتقادی ناشی از آن نیز، از همان ریشه، واژه ایدئولوژی به کار گرفته شده است و فرد نظریه پرداز یک مکتب معرفتی را ایدئولوگ آن مکتب گفته اند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Candidat (فرانسه)

کاندید/نامزد

Conférence (فرانسه)

کنفرانس:سخنرانی

Classe (فرانسه)

کلاس:اتاق درس ، پایه، رتبه

*****

ایزولاسیون - ایزوله

ایزولاسیون: پوشش عایق، عایقکاری
ایزوله: منزوی، قرنطینه
(فرانسه) Isolation
(فرانسه) Isolé

تماس مستقیم با برق فشار قوی به برق‌گرفتگی و مرگ می‌انجامد و برای رفع خطر از بافته‌های عایق‌دار استفاده می‌کنند.

در مجاورت اماکن شلوغ و پرسر و صدا مزاحمت‌هایی برای زیست انسان ایجاد می‌شود لذا، از در و پنجره و پرده و دیوار صداگیر در آن اماکن استفاده می‌شود.

واژه بیگانه ایزولاسیون یعنی عایقکاری که مانع نفوذ برق و صدا می‌شود و با توسعه معنا در فارسی آن را برای جلوگیری از نفوذ آب نیز به کار برده‌اند.

مثال: شیوه متعارف ایزولاسیون بام استفاده از قیرگونی است.

یعنی: شیوه رایج پوشش عایق بام استفاده از قیرگونی است.

از واژه ایزوله نیز در مفهوم استعاری آن یعنی منزوی استفاده شده است:

مثال: تاکتیک آنها ایزوله کردن ایران در صحنه دیپلماسی بود،

یعنی: ترفند آنها منزوی کردن ایران در صحنه سیاست بین‌المللی بود.

مثال: به علت مرض شدیداً مسری، او را در اتاق ایزوله قرار دادند،

یعنی: به علت بیماری واگیردار او را در اتاق قرنطینه قرار دادند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

ایزوله: منزوی، قرنطینه
تاکتیک: ترفند، شیوه
دیپلماسی: سیاست خارجی
کابل: بافه
(فرانسه) Isolé
(فرانسه) Tactique
(فرانسه) Diplomatie
(فرانسه) Câble

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۶۵

برای مجموعه اطلاعاتی که روی کاغذ نوشته یا چاپ می شود و سپس آن کاغذها را با بهم دوختن یا چسباندن به صورت کتابچه یا جزوه درمی آورند، واژه بیگانه بروشور به کار رفته است و در فارسی به جای آن واژه دفترک به تصویب رسیده.

مثال: کاندیداها بیوگرافی خود را به صورت بروشور چاپ کرده اند،
یعنی: نامزدها زندگینامه خود را به صورت دفترک چاپ کرده اند.
مثال: ارگانهای دولتی اطلاعات تخصصی خود را در بروشورها منتشر می کنند،
یعنی: دستگاههای دولتی اطلاعات تخصصی خود را در دفترک ها منتشر می کنند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Candidat (فرانسه)

کاندیدا: نامزد

Biographie (فرانسه)

بیوگرافی: زندگینامه

Organe (فرانسه)

ارگان: دستگاه (اجرایی)

*****

Bloc (فرانسه)

بلوک: جناح، جرم مصالح

بعد از تشکیل اتحاد جماهیر شوروی، گروه‌بندی کشورها شکل گرفت و با اینکه بین آنها اختلاف‌های زیادی وجود داشت، عملاً منافع سیاسی موجب شد دو جناح کشورهای شرق و غرب پدید آید. به این جناح کشورها واژه بیگانه بلوک اطلاق شده چنانکه برای جناح‌بندی‌های اقتصادی و بینشی نیز از همین واژه که گاه استفاده شده است.

مثال: براساس آمار نمایندگان و بلوک‌های موجود در داخل دوما ...،
یعنی: براساس آمار نمایندگان و جناح‌های موجود در داخل مجلس روسیه ...
* واژه بلوک به مفهوم جرم مصالح نیز به کار گرفته شده است مانند واژه ترکیبی
تیرچه بلوک که به مفهوم تیرچه‌یی است پیش ساخته از بتون.

بلوک

---

* در فارسی واژه بلوک وجود دارد که به مجموع چند ده نزدیک به هم و با توسعه معنی به چند منزل مسکونی متصل به هم، دسته و قسمت گفته می شود و نباید با واژه بیگانه بلوک اشتباه شود.

مثال: آدرس او: شهرک اکباتان، بلوک ۶، طبقه هفتم، آپارتمان سوم است،

یعنی: نشانی او: شهرک اکباتان، بلوک ۶، طبقه هفتم، کاشانه سوم است.

مثال: بلوکهای ۹ و ۱۱ در فاز سوم آماده می شوند،

یعنی: بلوکهای ۹ و ۱۱ در مرحله سوم آماده می شوند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Appartement (انگلیسی)

آپارتمان: کاشانه

Phase (فرانسه)

فاز: مرحله

Adresse (فرانسه)

آدرس: نشانی

Douma (روسی)

دوما: مجلس (در روسیه)

*****

بورس: بازار، بازارچه، هزینه تحصیلی، کمک هزینه
(فرانسه) Bourse
بورسیه: هزینه بگیر
(فرانسه) Boursier

۱) بازار در کشورهای مسلمان از خان و سرا و راسته و تیم و تیمچه و بازارچه و چهارسو و گذر تشکیل یافته است. پس از تحول مجموعه های شهری و تقلید از معماری شهرهای غربی واژه هایی نیز از بیگانگان به عاریت گرفته شد، از جمله واژه بورس که به مفهوم محل معامله و مبادله است. یعنی همان بازار به معنای عمومی آن؛ مثلاً: بورس یراق آلات یعنی بازارچه یراق آلات یا بورس پارچه یعنی بازارچه پارچه.

با توسعه معنا، همین واژه برای اماکن عمومی دیگر که در آن مبادلات مالی و پولی یا خدماتی انجام می گیرد به کار گرفته شده است نظیر بورس اوراق بهادار، به مفهوم بازار اوراق بهادار، یا بورس کار به مفهوم بازار کار.

۲) از واژه بورس برای رساندن مفهوم هزینه یا کمک هزینه تحصیلی دانشجویی نیز استفاده شده است. البته کمک به کسانی که مشغول به تحصیل علم اند از گذشته دوران اسلامی در کشور ما رایج بوده. این کمک به صورت مستمری یا مقرری پرداخت می شده است و بدان راتبه یا راستاد هم می گفتند. از همین ریشه واژه بورسیه نیز مشتق می شود که به مفهوم هزینه بگیر یا راتبه خوار است.

پس به جای بورس از واژه های فارسی بازار، بازارچه، هزینه تحصیلی و کمک هزینه باید استفاده شود.

بورو- بوروکرات - بوروکراسی

Bureau (فرانسه)	بورو:میز
Bureaucrate (فرانسه)	بوروکرات:دیوان سالار
Bureaucratie (فرانسه)	بوروکراسی:دیوان سالاری

به مجموعه‌ای از دفاتر ثبت و ضبط و اسناد و افرادی که متصدی آنند، از قدیم دیوان گفته‌اند. این سنت اداری در کشور ما به قبل از اسلام برمی‌گردد و ظاهراً در زمان خلافت عمر از ایران وارد تشکیلات خلافت شده است. حالت افراطی را در ادارهٔ امور در واژگان بیگانه بوروکراسی یعنی دیوان سالاری نامیده‌اند که از واژهٔ بورو اخذ شده است به معنای میز. بوروکرات هم از همان ریشه است یعنی کارمند، دیوان سالار.

مثال: غلبهٔ بوروکراسی در ادارات دولتی نوعی آلیتاسیون است.
یعنی: غلبهٔ دیوان سالاری در ادارات دولتی نوعی تباهی است.
مثال: سر و کار داشتن مداوم با فایل‌های کلاسه‌شده در زونکن و کمد داکيومنت و کارتابل او را به یک بوروکرات مبدل کرده است.
یعنی: سر و کار داشتن مداوم با پوشه‌های رده‌بندی شده و پروندان و قفسهٔ اسناد و کار پوشه او را به یک دیوان سالار مبدل کرده است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Aliénation (فرانسه)	آلیتاسیون: تباهی
File - Classé (فرانسه + انگلیسی)	فایل‌های کلاسه‌شده: پوشه‌های رده‌بندی شده
Commode - Document (فرانسه)	کمد داکيومنت: قفسهٔ اسناد
Cartable (فرانسه)	کارتابل: کار پوشه

*****

۷۰ - از واژهٔ بیگانه تا واژهٔ فارسی

بولتن: خبرنامه، گزارش خبری، اطلاعیه Bulletin (فرانسه)

با گسترش مطبوعات، اطلاع‌رسانی خبری تقویت شد و انواع خبرنامه‌ها، گزارش‌های خبری و اطلاعیه‌ها تهیه شد و در اختیار مردم و مسئولان قرار گرفت. برای این خبرنامه‌ها از واژه بیگانه بولتن استفاده شده که قابل اجتناب است.

مثال: تمام آژانسهای خبری بیگانه برای انتخابات، بولتن ویژه تهیه کرده‌اند، یعنی: تمام خبرگزاریهای بیگانه برای انتخابات، خبرنامه ویژه تهیه کرده‌اند. مثال: بولتن‌های اقتصادی یا فرهنگی کمک شایانی برای تصمیم‌گیری مدیران محسوب می‌شود، یعنی: گزارش‌های خبری اقتصادی یا فرهنگی کمک شایانی برای تصمیم‌گیری مدیران محسوب می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

آژانس خبری: خبرگزاری Agence (فرانسه)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۷۱

بیوگرافی: شرح حال، زندگی نامه   Biographie (فرانسه)

برای استخدام افراد به سابقه فعالیت‌های آنان و تحصیلات و تجربیات و حتی زندگی خانوادگی آنان توجه می‌شود. به این مجموعه اطلاعات در واژگان بیگانه بیوگرافی می‌گویند که به معنای شرح حال یا زندگی نامه است.

مثال: به عنوان یک ژورنالیست، فتوکپی شناسنامه و بیوگرافی خود را فرستاده بود،

یعنی: به عنوان یک روزنامه‌نگار، تصویر شناسنامه و شرح حال خود را فرستاده بود.

مثال: در مراسم اعطای مدال، بیوگرافی او را برای همه خواندند،

یعنی: در مراسم اعطای نشان، زندگی‌نامه او را برای همه خواندند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Journaliste (فرانسه)

ژورنالیست: روزنامه‌نگار

Photocopie (فرانسه)

فتوکپی: تصویر

Médaille (فرانسه)

مدال: نشان

*****

پارامتر: عامل متغیر، فراسنج (فرانسه) Paramètre

برای شناخت یک مسأله عوامل متغیر و مختلف مؤثر بر آن را تعیین می‌کنند و به مطالعه اثر مستقل هر یک از آن عوامل و متغیرها و سپس اثر ترکیبی آنها می‌پردازند. واژه بیگانه پارامتر به مفهوم عامل متغیر در زبان فارسی رایج شده است و واژه فراسنج جایگزین آن است.

مثال: تورم در هر کشور، وابسته به پارامترهای اقتصادی و اجتماعی می‌شود، یعنی: تورم متأثر از متغیرهای اقتصادی و عوامل اجتماعی است.
مثال: در شرایط بحرانی بهتر است اثر هر پارامتر قبلاً چک شود، یعنی: بهتر است اثر هر فراسنج قبلاً بررسی شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

چک: بررسی (انگلیسی) Check

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۷۳

به منظور بهبود مدیریت و افزایش بهره‌وری و صرفه جویی در جابجایی‌های داخلی در بسیاری از اداره‌ها، از اختصاص دادن اتاق به کارکنان اجتناب می‌کنند و جمع کارکنان یک واحد را با تیغه بندی ساده یا شیشه‌ای که گاهی به سقف هم نمی‌رسد، در یک تالار بزرگ مستقر می‌کنند این نوع تیغه بندی اخیراً بسیار رایج شده و در واژگان بیگانه پارتیشن بدان می‌گویند که به معنای جدار، پرده و تیغه است.

مثال: برای فیکس کردن پارتیشن‌ها کف سالن را با دریل سوراخ کرد، یعنی: برای تثبیت تیغه‌ها، کف تالار را با مته سوراخ کرد.
مثال: بالکن‌ها و تراس‌های مشترک در این برج با پارتیشن‌های شیشه‌ای مات از هم جدا شده است، یعنی: ایوان‌ها و مهتابی‌های مشترک در این برج با جدارهای شیشه‌ای تاراز هم جدا شده است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Fixe (فرانسه)	فیکس کردن: تثبیت
Salon (فرانسه)	سالن: تالار
Drill (انگلیسی)	دریل: مته
Balcon (فرانسه)	بالکن: ایوان
Terrasse (فرانسه)	تراس: مهتابی
Mat (فرانسه)	مات: تار

*****

پارک - پارکینگ

پارک: باغ، بوستان، فضای سبز، خزانه، توقف (انگلیسی) Park
پارکینگ: توقفگاه (انگلیسی) Parking

واژه بیگانه پارک در زبان فارسی به استناد مفهوم اصلی آن به جای باغ و بوستان و فضای سبز و خزانه (برای محافظت از گیاهان و وحوش در محیط زیست) به کار رفته است. با اینکه سنت باغداری از کشور ما به سایر نقاط عالم رفته است، متأسفانه حتی اسم برخی از مناطق و باغها برگردانده و تبدیل به پارک شده است، مانند تبدیل باغ ملی‌ها به پارک شهرها. اخیراً استفاده از واژه‌های خودی بوستان و باغ برای فضاهای سبز و درخت‌دار عمومی شروع شده که اقدام مبارکی است: نظیر بوستان دانشجو.

از همان ریشه مصدر پارک کردن به کار گرفته شده است، این مصدر در لغت به معنای بازداشتن، راکد نگهداشتن و متوقف کردن است، در فارسی به جای متوقف کردن از واژه پارک کردن استفاده شده است.

مثال: در بزرگراهها پارک کردن خودرو در کنار راه ممنوع است،

یعنی: متوقف کردن خودرو ممنوع است.

مثال: پارک کردن در مقابل پلها خلاف است،

یعنی: توقف کردن در مقابل پلها خلاف است.

* پس به جای مصدر پارک کردن از واژه فارسی متوقف کردن یا توقف یا حتی ایستادن استفاده شود. ضمناً واژه‌های پارکینگ یا گاراژ هر دو قابل اجتنابند و به جای آن دو از واژه فارسی توقفگاه استفاده شود.

مثال: در شهرهای بزرگ برای ساختمانهای اداری پیش‌بینی پارکینگ لازم است،
یعنی: پیش‌بینی توقفگاه لازم است.

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۷۵

Pantomime (فرانسه)

پانتومیم: حرکات نمایشی، ادا و اطوار

در رم قبل از میلاد مسیح نوعی نمایش ابداع شد که بازیگران آن بدون گفتار فقط با حرکات بدن و اشاره مقصود را می‌رساندند. این نوع نمایش با اشاره مجدداً از دویست سال گذشته در ایتالیا و فرانسه و سپس در سایر کشورها رواج پیدا کرده است. واژه بیگانه‌یی که به عاریت گرفته شده پانتومیم است، یعنی: ادا و اطوار و لال‌بازی.

مثال: این بازیگر بر دکلمه مسلط است ولی در پانتومیم ضعف دارد.
یعنی: این بازیگر در عبارت‌پردازی مسلط است ولی در حرکات نمایشی (یا اطوار) ضعف دارد.

مثال: اخیراً چند تئاتر کمدی را به صورت پانتومیم بازی کردند.
یعنی: اخیراً چند نمایش خنده‌دار با ادا و اطوار (یا با اشارات) بازی کردند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Déclamé (فرانسه)

دکلمه: عبارت‌پردازی

Comédie (فرانسه)

کمدی: خنده‌دار، با ادا و اطوار

Théâtre (فرانسه)

تئاتر: نمایش دادن

*****

۷۶ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

پانسمان: مرهم، زخم‌بندی Pansement (فرانسه)

از جمله کمک‌های اولیه به مجروحان، زخم‌بندی بهداشتی است که در عین سادگی، حساس و تا حدودی تخصصی است. در فارسی از واژه بیگانه پانسمان با مفهوم مرهم و نیز زخم‌بندی استفاده شده است.

مثال: بعد از تصادف اتومبیل او را به اورژانس کلینیک رساندند و پانسمان کردند.

یعنی: بعد از تصادف خودرو او را به بخش فوریتهای درمانگاه رساندند و زخمش را بستند.

مثال: دکتر دستور داده بود نرس شیفت بعدی پانسمان او را عوض کند. یعنی: پزشک دستور داده بود پرستار نوبت بعدی مرهم او را عوض کند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

اتومبیل: خودرو Automobile (فرانسه)

اورژانس کلینیک: فوریتهای درمانگاه Clinique-Urgence (فرانسه)

دکتر: پزشک Docteur (فرانسه)

نرس شیفت: پرستار نوبت Nerse-Shift (انگلیسی)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۷۷

Potentiel (فرانسه)

پتانسیل: قابلیت، بالقوه

در برنامه‌ریزی توسعه منطقه‌ای، قابلیت‌های مختلف بررسی و ارزیابی می‌شود و سپس ابزار متناسب با آن قابلیت‌ها را به کار می‌گیرند تا آنچه را بالقوه است فعال کنند. واژه بیگانه پتانسیل برای رساندن مفهوم قابلیت و آنچه بالقوه است، به کار می‌رود.

مثال: در مناطق کوهستانی کشور، پتانسیل معدنی چشمگیر است،

یعنی: قابلیت معدنی گسترده‌ای وجود دارد.

مثال: علیرغم پتانسیل خوب، رشدی نکرد،

یعنی: با وجود امکانات بالقوه، رشدی نکرد.

*****

پرتابل: قابل حمل، دستی، سفری (فرانسه) Portable

پیشرفت صنعت در بسیاری از زمینه‌ها موجب شده که دستگاههای سنگین و با ابعاد بزرگ که ناگزیر از آنها به صورت ثابت استفاده می‌شد به دستگاههای کوچک و سبک و قابل حمل تبدیل شوند (در مواردی حتی به صورت دستی یا همراه در سفر). در واژگان بیگانه این دستگاههای قابل حمل و نقل را پرتابل می‌گویند که به زبان فارسی هم نفوذ کرده است.

مثال: در حالات اورژانس، ژنراتور برق پرتابل بسیار مفید است،
یعنی: در حالات اضطراری، مولد برق قابل حمل بسیار سودمند است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Urgence (فرانسه)

اورژانس: اضطراری

Générateur (فرانسه)

ژنراتور: مولد برق

*****

Personei (فرانسه)

پرسنل: کارکنان، کارمند، اداری

در ادارات و دفاتر افرادی با سمتهای مختلف مشغول فعالیت می‌شوند تا به مردم خدمات دولتی و عمومی عرضه بکنند. به مجموعه آنها اعم از اینکه کارمند یا کارگر باشند، کارکنان می‌گویند، به جای آن بعضاً واژه بیگانه پرسنل استفاده می‌شود.

مثال: برخی از پرسنل وزارت دفاع در کارخانه نجات نظامی فعالیت می‌کنند، یعنی: برخی از کارکنان وزارت دفاع در کارخانه‌های نظامی فعالیت می‌کنند.

* از همین ریشه واژه پرسنلی به عنوان صفت و به معنی اداری یا کارمندی به کار رفته است، در اصطلاحاتی نظیر: پرونده پرسنلی، به جای پرونده کارمندی یا امور پرسنلی، به جای امور اداری.

* پس به جای واژه بیگانه پرسنل از واژه فارسی کارکنان و به جای پرسنلی از اداری یا کارمندی استفاده کنیم.

*****

پرو: آزمایش

(فرانسه) **Preuve**

از حرفه‌های هنری ارزشمند یکی خیاطی است. خیاط برای اطمینان از درست بودن برش و دوخت لباس معمولاً پیش از یک بار دوخته خود را بر اندام مشتری آزمایش می‌کند. واژه بیگانه پرو به معنای آزمایش لباس در زبان فارسی به کار رفته است.

مثال: اندام متناسب او کار پرو بلیز را آسان می‌کرد،
یعنی: اندام متناسب او کار آزمایش پیراهن را آسان می‌کرد.
مثال: بعد از سه بار پرو از کار خود مأیوس شد،
یعنی: بعد از سه بار آزمایش لباس، از دوخته خود ناامید شد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

بلیز (بلوز): پیراهن

(فرانسه) **Blouse**

*****

پروفیل

Profil (فرانسه)

پروفیل: مقطع، نیم‌رخ

در ساخت و سازها برای دستیابی به بهترین امنیت، از مصالحی باید استفاده کرد که بیشترین مقاومت را داشته باشد. یکی از عواملی که بر مقاومت میله‌های مختلف مؤثر است، مقطع آنها است؛ لذا، با توجه به کاربرد، سعی می‌شود مقاومترین مقطع بویژه برای تیرها و میله‌های فلزی انتخاب شود. به لحاظ اهمیت این عوامل، به تیرها و میله‌هایی که با مقطع خاصی طراحی شده‌اند، اصطلاحاً پروفیل می‌گویند که در لغت به معنای مقطع و نیم‌رخ است.

مثال: پلیت مورد نیاز کارخانجات سازنده لوله و پروفیل از طریق واردات تأمین خواهد شد،

یعنی: ورق مصرفی کارخانه‌های سازنده لوله و مقطع با واردات تأمین خواهد شد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Plate (انگلیسی)

پلیت: ورق (فلزی)

*****

Print (انگلیسی)

پرینت: نسخه چاپی

Printer (انگلیسی)

پرینتر: چاپگر

پیشرفت صنعت چاپ تحولی را در فرهنگ نشر کتاب و مطبوعات پدید آورده است به طوری که با دستگاههای بسیار کوچک می توان در مدت زمان کوتاه و با کیفیتی مطلوب به چاپ آثار مختلف پرداخت. به این نوع دستگاههای کوچک در واژگان بیگانه پرینتر گفته شده است که به معنای (دستگاه) چاپگر است و به نمونه ها و نسخه های چاپی آن هم پرینت گفته اند.

مثال: آنجا یک مرکز تخصصی فروش پرینتر است،

یعنی: آنجا یک مرکز تخصصی فروش چاپگر است.

مثال: مطبوعات بیش از پیش سراغ پرینت رنگی می روند، برای افزایش جاذبه ظاهری،

یعنی: مطبوعات بیش از پیش سراغ چاپ رنگی می روند، برای افزایش جاذبه ظاهری.

مثال: در پرینت سوم هنوز غلطهای فاحشی به چشم می خورد،

یعنی: در نمونه سوم هنوز غلطهای فاحشی به چشم می خورد.

مثال: نخستین پرینت را برای رییس برد،

یعنی: نخستین نسخه چاپی را برای رییس برد.

*****

پست: نامه رسانی، سمت، مقام   (فرانسه) Poste

با اینکه نامه رسانی و خبررسانی را ایرانیان از روزگاران باستان می‌شناختند و روشهای خبررسانی و ارسال گزارش اداری و نامه‌رسانی را به بسیاری از کشورها منتقل کردند و آموختند (اثر آن با نام فارسی برید در بسیاری از کشورهای عربی وجود دارد) واژه بیگانه پست با مفهوم نامه‌رسانی از دوران قاجار در کشور ما رایج شد.

مثال: شعار سرویسهای پستی این است که در کمتر از ۲۴ ساعت محموله را به مقصد می‌رسانند،

یعنی: شعار خدمات نامه‌رسانی این است که در کمتر از ۲۴ ساعت نامه را به مقصد می‌رسانند.

این واژه با مفاهیم دیگری نیز به کار رفته است:

۱ - پست

مثال: با اینکه پستهای خالی در این اداره هست، استخدام نمی‌کنند،

یعنی: با اینکه سمتهای خالی وجود دارد کسی را استخدام نمی‌کنند.

۲ - مقام

مثال: او آدمی نبود که گرفتن پست دولتی برایش بی اهمیت باشد.
یعنی: او آدمی نبود که دست یافتن به مقام برایش اهمیت نداشته باشد.

۳ - محل نگهبانی، پاسگاه، قرارگاه

مثال: یکی از راههای قدیمی حفاظتی، استقرار پست ثابت است،
یعنی: یکی از روشهای قدیمی حفاظتی گماردن نگهبان ثابت است.
مثال: ده کیلومتر قبل از مرز پست کنترل گذاشته اند،
یعنی: ده کیلومتر مانده به مرز، پاسگاه بازرسی مستقر است.
* از همان ریشه، واژه پستیچی جعل شده به معنای پیک یا نامه رسان.
مثال: شب عید اگر پستیچی خبر خوشی آورد انتظار کادو دارد،
یعنی: شب عید اگر نامه رسان چشم روشنی آورد توقع مژدگانی دارد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Service (فرانسه)

سرویسهای پستی: خدمات نامه رسانی

Control (انگلیسی)

کنترل: بازرسی

Postier (فرانسه)

پستیچی: پیک، نامه رسان

Cadeau (فرانسه)

کادو: مژدگانی

پلاژ: ایستگاه یا تفریحگاه ساحلی، لب دریا، لب آب، ساحل (فرانسه) Plage

استفاده از آب دریا و رودخانه‌ها برای تفریح و شست و شو و آب‌تنی در فصل تابستان رونق زیادی پیدا می‌کند. در سواحل دریا و رودخانه‌ها و پشت سدها، تأسیسات و ایستگاههایی می‌سازند تا امکان بهره‌برداری سالم و ایمن از آب فراهم آید. واژه بیگانه پلاژ با مفهوم ساحل، ایستگاه ساحلی، لب دریا در زبان فارسی وارد شده است و قابل اجتناب است.

مثال: همه ساله صدها نفر خارج از پلاژها در دریا غرق می‌شوند، یعنی: همه ساله صدها نفر خارج از ایستگاههای ساحلی در دریا غرق می‌شوند.
مثال: مدیران پلاژ موظف‌اند غیر از تأمین رفاه توریستها، برای حفظ جان مردم منجیان غریق را استخدام کنند، یعنی: مدیران تفریحگاههای ساحلی موظف‌اند غیر از تأمین رفاه گردشگران، برای حفظ جان مردم، منجیان غریق را استخدام کنند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Touriste (فرانسه)

توریست: گردشگر

*****

پلاک

پلاک: شماره

Plaque (فرانسه)

برای شناسایی و ثبت املاک و اشیاء از شماره گذاری استفاده می شود. معمولاً این شماره ها را روی کاشی یا فلز یا پرچسب می نویسند؛ در فارسی واژه بیگانه پلاک به جای شماره به کار رفته است.

مثال: به آدرس کوچه سوم، پلاک ۳۲، گالری رخس مراجعه شود،
یعنی: به نشانی کوچه سوم، شماره ۳۲، نگارخانه رخس مراجعه شود.
مثال: اتومبیل های فاقد پلاک را جریمه کنید،
یعنی: خودرو های فاقد شماره را جریمه کنید.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

آدرس: نشانی

Adress (فرانسه)

گالری: نگارخانه

Galérie (فرانسه)

اتومبیل: خودرو

Automobile (فرانسه)

*****

پلاکارد

Placard (فرانسه)

پلاکارد: آگهی، شعار نوشته

اطلاعیه‌ها، شعارها، آگهی‌های مختلف اجتماعی، سیاسی یا بازرگانی را به صورت چاپی یا خطاطی شده بر روی کاغذ، پارچه، ورقه‌های فلزی یا چوبی به مناسبت‌های مختلف در معرض دید عموم قرار می‌دهند. واژه بیگانه پلاکارد (از ریشه پلاک به معنی چسباندن و الصاق کردن) با مفهوم آگهی و شعار نوشته یا چاپ شده در فارسی به کار گرفته شده است.

مثال: بر اساس قانون انتخابات استفاده از هر نوع پلاکارد برای تبلیغات نامزدها ممنوع است.

یعنی: استفاده از هر نوع آگهی عمومی برای تبلیغات ممنوع است.

مثال: همه ساله در راهپیمایی‌ها از پلاکاردهای گوناگون استفاده می‌شود،

یعنی: در راهپیمایی‌ها همه ساله از شعار نوشته‌های گوناگون استفاده می‌شود.

*****

پمپ - پمپاژ

Pompe (فرانسه)
Pompage (فرانسه)

پمپ: تلمبه
پمپاژ: تلمبه کردن

روشهای آب‌رسانی بویژه در مناطق خشک و نیمه خشک مانند کشورهای خاورمیانه، سابقه دیرینه‌ای دارد زیرا کشاورزی و بنابراین استقلال این کشورها تحت تأثیر آن بوده و هست. یکی از این روشها بالابردن آب به کمک چرخ آب، دولاب و تلمبه بوده است. با تلمبه‌های جدید آب را تحت فشار قرار می‌دهند و به مصرف آبیاری می‌رسانند. واژه بیگانه پمپ به مفهوم دستگاهی که آب یا به طور کلی سیالات را بالا می‌برد یا تحت فشار می‌گذارد در فارسی وارد شده و معادل تلمبه است.

مثال: به دلیل نرسیدن بموقع سوخت، پمپها از کار افتاد و محصولات کشاورزی خسارت دید،

یعنی، به دلیل نرسیدن بموقع سوخت تلمبه‌ها از کار افتاد و محصولات کشاورزی خسارت دید.

مثال: در اطراف پمپ بنزین سیگار کشیدن مطلقاً ممنوع است،

یعنی: در اطراف جایگاه سوخت‌رسانی، سیگار کشیدن مطلقاً ممنوع است.

* در این مثال پمپ بنزین توسعه معنا یافته و به جای جایگاهی که در آن تلمبه سوخت‌رسانی وجود دارد، به کار گرفته شده است.

* از فعل پمپ کردن و مصدر پمپاژ به مفهوم تلمبه کردن نیز استفاده شده است.

مثال: در طول جنگ تحمیلی ایستگاه پمپاژ سوخت به خارک محفوظ ماند،

یعنی: در طول جنگ تحمیلی تلمبه‌خانه سوخت‌رسانی به خارک محفوظ ماند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

پمپ بنزین: جایگاه سوخت‌رسانی

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۸۹

در مسابقه‌های ورزشی، در بازیها و در امتحانهای مختلف از واحدهایی برای ارزشیابی استفاده می‌شود که اندازه معین ندارند و قابل مقایسه با هم نیستند، ولی امکان تمایز رتبه‌ها را به دست می‌دهند. واژه بیگانه *پوان* با آن مفهوم در فارسی نفوذ یافته و به معنای اولیه نقطه و نیز نمره یا امتیاز به کار می‌رود.

مثال: با اختلاف چند پوان قهرمان شطرنج شد،

یعنی: با اختلاف چند امتیاز قهرمان شطرنج شد.

مثال: در گیم آخر، همه پوانها را از دست داد،

یعنی: در بازی آخر، همه امتیازها را به رقیب داد.

مثال: به دلیل حواس‌پرتی، در تستها هیچ پوانی کسب نکرد،

یعنی: به دلیل حواس‌پرتی، در آزمونها هیچ امتیازی کسب نکرد.

* از همین ریشه ترکیب پوینت آف ویو به فارسی برگردانده شده به صورت

نقطه نظر در حالی که واژه نظر گویا است و احتیاجی به «نقطه» ندارد.

مثال: هر کدام از کاندیدها درباره مسائل اقتصادی نقطه نظر خود را گفتند،

یعنی: هر کدام از نامزدها درباره مسائل اقتصادی نظر خود را گفتند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Game (انگلیسی)

گیم: بازی

Test (انگلیسی)

تست: آزمون

Candidat (فرانسه)

کاندید: نامزد

*****

Poudre (فرانسه)

پودر: گرد

بسیاری از مواد اولیه و محصولات تولید شده به صورت گرد عرضه می‌شوند. ذرات گرد متناسب با کاربرد مواد اولیه یا محصولات، دانه‌بندی مشخصی دارند. واژه بیگانه پودر در فارسی برای این نوع مواد به کار گرفته شده است.

مثال: در سال گذشته دو کارخانه تولید پودر ماهی در جزیره افتتاح شد،
یعنی: در سال گذشته دو کارخانه تولید گرد ماهی در جزیره افتتاح شد.
مثال: انواع پودرهای دترژان برای اکسپورت آماده شده است،
یعنی: انواع مواد شوینده (به صورت گرد) برای صادرات آماده شده است.
مثال: پودر آلومینیوم، پودر آجر، پودر لیمو.
یعنی: گرد آلومینیوم، گرد آجر، گرد لیمو.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Détergent (فرانسه)

دترژان: شوینده، پاک کننده

Export (فرانسه)

اکسپورت: صادرات

*****

پورسانت

Pourcent(فرانسه)

پورسانت:مزایای درصدی

برای انگیزه دادن به کارکنان و افزایش بهره‌وری و به عنوان یک ابزار مدیریتی در شرکتهای تولیدی و خدماتی، درصدی را از عواید یا سود بین آنها تقسیم می‌کنند. گاهی متناسب با فعالیت فرد، درصدی را از درآمدهای ناشی از فعالیت او، به عنوان بخشی از حقوق متغیر او قرار می‌دهند. در فارسی از واژه بیگانه پورسانت به جای درصد استفاده شده است.

مثال: تعدادی ویزیتور فعال جهت امور چاپ با پورسانت عالی استخدام می‌کنند،

یعنی: تعدادی بازاریاب فعال برای امور چاپ با مزایای درصدی عالی استخدام می‌کنند.

مثال: کمپانیهای خارجی تا ۵ درصد از قیمت فروش را به عنوان پورسانت کارپردازان منظور می‌کنند،

یعنی: شرکتهای خارجی تا ۵ درصد از قیمت فروش را به عنوان مزایا برای کارپردازان منظور می‌کنند.

مثال: قانوناً اخذ پورسانت در معاملات خارجی مجاز نیست و فساد مالی محسوب می‌شود،

یعنی: اخذ مزایای درصدی در معاملات خارجی قانوناً مجاز نیست و فساد مالی محسوب می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Visiteur(فرانسه)

ویزیتور:بازاریاب

Company(انگلیسی)

کمپانی:شرکت

*****

پی‌پر: مقاله، رساله

Paper (انگلیسی)

نتایج تحقیقات و مطالعات امروزه سریعاً منتشر می‌شود و به صورت مقاله و رساله در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. این مقالات را مؤلفان و پژوهشگران به تناسب برگزاری گردهمایی‌های علمی و تخصصی ارائه می‌دهند و به نقادی دیگران می‌گذارند. چاپ مقالات پژوهشی و تخصصی در ارتقای مرتبه علمی اعضای هیأت علمی یا پژوهشی امتیازآور است. به جای واژه مقاله یا رساله در فارسی از واژه بیگانه پی‌پر نیز استفاده شده است که در اصل به معنی کاغذ است.

مثال: درکنگره بین‌المللی آینده چند پی‌پر جدید ارائه خواهد شد،
یعنی: درگردهمایی بین‌المللی آینده چند مقاله جدید ارائه خواهد شد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

کنگره: گردهمایی

Congrès (فرانسé)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۹۳

Piste (فرانسه)

پیست: مسیر

برای مسیرهای خاص که معمولاً از مشخصات فنی معیار برخوردارند در فارسی از واژه بیگانه پیست استفاده شده است.

مثال: مسابقه در پیست موتور سواری استادیوم آزادی برگزار می‌شود،
یعنی: مسابقه در مسیر موتورسواری ورزشگاه آزادی برگزار می‌شود.
مثال: در بعضی شهرهای بزرگ پیست دوچرخه سواری، مستقل از خیابان است،
یعنی: در بعضی شهرهای بزرگ مسیر دوچرخه سواری، مستقل از خیابان است.
مثال: در جنگ تحمیلی پیست و باند فرودگاهها بمباردمان شد،
یعنی: در جنگ تحمیلی مسیرهای فرود و خیزش فرودگاهها بمباران شد.
مثال: بعضی از پیست‌های اسکی برای استفاده شبانه آماده شده‌اند،
یعنی: بعضی از مسیرهای برف سره برای استفاده شبانه آماده شده‌اند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Stadium (لاتین)

استادیوم: ورزشگاه

Bande (فرانسه)

باند: نوار (مسیر)

Ski (فرانسه)

اسکی: برف سره

Bombardement (فرانسه)

بمباردمان: بمباران

*****

شرایط ناشی از ازدحام جمعیت در شهرهای بزرگ به تراکم عبور و مرور در ساعات اولیه صبح، هنگام شروع کار اداری، و ساعات عصر، هنگام خاتمه کار اداری، می کشاند. همین ازدحام جمعیت باعث تشدید مصرف آب در روزهای گرم تابستان می شود. برای بیان شدت مصرف و شدت شلوغی رفت و آمد، از واژه بیگانه پیک در فارسی استفاده شده است که در لغت به معنای قله کوه است.

مثال: در ساعت ۸ صبح، نقطه پیک ترافیک را داریم.
یعنی: ۸ صبح مصادف است با شلوغ ترین ساعت رفت و آمد شهری.
مثال: به دلیل گرمای مرداد ماه، پیک مصرف آب باعث قطعی جریان آب یا جیره بندی می شود،
یعنی: به دلیل گرمای مرداد ماه، شدت مصرف آب باعث قطعی جریان آب یا جیره بندی می شود.
مثال: نقطه پیک مصرف برق بعد از سانست است،
یعنی: نقطه اوج مصرف برق بعد از مغرب است.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Traffic (فرانسه)

ترافیک: رفت و آمد

Sunset (انگلیسی)

سانست: مغرب

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۹۵

تایپ: تحریر با دستگاه	Type (انگلیسی)
تایپیست: منشی	Typiste (انگلیسی)
تیپ: نوع	Type (فرانسه)

نامه‌نگاری و گزارش‌نویسی اداری ابتدا با دستخط بود. پس از اختراع دستگاه تحریر، گزارش‌نویسی و چاپ تسهیل و تسریع شد. برای تحریر با دستگاه از واژه بیگانه تایپ یا از ترکیب بیگانه ماشین‌نویسی در فارسی استفاده شده است.

مثال: متن تئورها باید در سه نسخه تایپ و ارسال شود،
یعنی: نمایشنامه‌ها باید در سه نسخه تحریر و ارسال شود.
مثال: برای استخدام، آشنایی با تایپ و کامپیوتر لازم است،
یعنی: برای استخدام، آشنایی به تحریر با رایانه لازم است.
* از همین ریشه واژه تایپیست نیز استفاده شده که به منشی گفته می‌شود
مثال: تایپیست مسلط به استفاده از ماشین تحریر و کی‌برد کامپیوتر،
یعنی: منشی مسلط به استفاده از دستگاه تحریر و صفحه‌کلید رایانه.

تایپ - تایپست - تیپ

---

* همین واژه بیگانه با تلفظ تیپ نیز در زبان فارسی رسوخ یافته و به معنای نوع است.

مثال: برای این تشاثر ناگزیر تیپهای مثبت و منفی را باید تعریف می‌کرد،
یعنی: برای این نمایش ناگزیر افرادی را با ویژگیهای مثبت و منفی باید تعریف می‌کرد.

مثال: همه از تیپ رفتار او ناراضی بودند،
یعنی: همه از نوع رفتار او بد می‌گفتند.
مثال: تیپ کالاهای وارداتی لوکس است،
یعنی: نوع کالاهای وارداتی تجملی است.
مثال: رفت و آمد با این تیپ افراد مجاز نیست،
یعنی: رفت و آمد با این نوع افراد مجاز نیست.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Théâtre (فرانسه)	تشاثر:نمایشنامه
Computer (انگلیسی)	کامپیوتر: دستگاه رایانه
Luxe (فرانسه)	لوکس:تجملی
Keyboard (انگلیسی)	کی‌برد:صفحه کلید

*****

ترافیک: راهبندان، رفت و آمد، عبور و مرور، ازدحام (فرانسه) **Trafic**

در این قرن چهاردهم استفاده از انواع خودروهای سواری و باری آنچنان رواج یافته است که به دلیل کثرت تعداد خودروها بویژه در خیابانهای شهری و مسیر برخی از جاده‌های بین شهری، برخلاف هدف اولیه اختراع خودرو که تسهیل عبور و مرور مردم و آسان شدن مسافرتها و نیز حمل و نقل بار بود، با ازدحام خودروها، راهبندانهای طولانی و مزاحمت‌های متعدد در رفت و آمدها و کسندی جریان خودروها و آلودگیهای شدید محیط زیست و تصادفها و خسارتهای هنگفت جانی و مالی، پدیدار شده است. به جای استفاده از واژه‌های **راهبندان، ازدحام یا شلوغی** در خیابان و جاده، **عبور و مرور، رفت و آمد،** امروزه واژه **بیگانه ترافیک** به کار گرفته می‌شود که کاملاً قابل اجتناب است.

مثال: گرفتار شدن در ترافیک

یعنی: گرفتار راهبندان شدن

مثال: ترافیک سنگین،

یعنی: رفت و آمد مشکل یا کند.

مثال: ترافیک سیال اتومبیلها

یعنی: عبور و مرور آسان یا جریان روان خودروها

مثال: ترافیک شدید ماشینها

یعنی: ازدحام و شلوغی سواریها

مثال: سازمان ترافیک شهری،

یعنی: سازمان عبور و مرور شهری

مثال: کنترل ترافیک تهران

یعنی: مراقبت بر عبور و مرور در تهران.

مثال: طرح ترافیک

یعنی: طرح عبور و مرور

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Automobile (فرانسه)

اتومبیل: خودرو

Machine (فرانسه)

ماشین: سواری

Control (انگلیسی)

کنترل: مراقبت

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۹۹

ترم - ترمینال

Term (انگلیسی)

ترم: نیم سال، پایان، حد

Terminal (فرانسه)

ترمینال: پایانه

واژه بیگانه ترم که در زبان فارسی رواج یافته دارای چند مفهوم است:

- ۱ - مدت زمان معینی که سررسید دارد
مثال: در دانشگاهها معمولاً سالی دو ترم تحصیلی پیش‌بینی می‌کنند، یعنی: دو نیمسال تحصیلی پیش‌بینی می‌کنند.
مثال: امتحانات میان ترم را با موفقیت پاس کرد، یعنی: امتحانات میانی را با موفقیت گذارند.
- ۲ - پایان و حد در زمان و مکان
مثال: در پایان ترم، آزمون جامع می‌گذرانند، یعنی: در پایان سال تحصیلی، آزمون جامع می‌گذرانند.
* با همین مفهوم واژه ترمینال ساخته شده است، به معنای پایانه
مثال: قبل از نوروز ترافیک اطراف ترمینال‌ها سنگین است، یعنی: قبل از نوروز عبور و مرور اطراف پایانه‌ها کند است.
* پس به جای ترم از واژه‌های ثلث، نیم‌سال و نظایر آن و به جای ترمینال از پایانه استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Traffic (فرانسه)

ترافیک: عبور و مرور

Passe (فرانسه)

پاس کردن: گذارندن (امتحان)

*****

ترور- تروریست - تروریسم

Terror (انگلیسی)	ترور: قتل سیاسی، کشتار، ترس و وحشت
Terrorist (انگلیسی)	تروریست: آدم کش، قاتل سیاسی
Terrorism (انگلیسی)	تروریسم: روش قتل سیاسی، ارباب

۵ سال پس از انقلاب فرانسه، حکومت سقوط می‌کند و دولتی قدرت را به دست می‌گیرد که مبنای آن بر آدم‌کشی برای حذف مخالفان می‌گذارد. این قتل‌های سیاسی جوی از ترس و وحشت را در جامعه آن روز فرانسه ایجاد می‌کند که به آن ترور گفته‌اند. با توسعه معنی به آدم‌کشی و قتل سیاسی ترور گفته شده و این مفهوم در زبان فارسی نیز به کار رفته است.

مثال: عاملان ترور شهید گنجی و رحیمی باید به مجازات برسند،
یعنی: عاملان شهادت گنجی و رحیمی باید به مجازات برسند.
مثال: ایجاد ناامنی و انفجار و ترور مردم، به دست منافقان،
یعنی: ایجاد ناامنی و انفجار و کشتار مردم، به دست منافقان.
* از همین ریشه واژه تروریست به معنی آدم‌کش و تروریسم به معنی روش قتل سیاسی نیز به کار رفته است.
مثال: با روش‌های قهرآمیز و تروریسم، فلسطینی‌ها را از بیت‌المقدس بیرون می‌کنند،
یعنی: با روش‌های قهرآمیز و آدم‌کشی، فلسطینی‌ها را از بیت‌المقدس بیرون می‌کنند.
مثال: تروریست‌ها را برای ادامه عملیات تروریستی تشویق نکرده است.
یعنی: آدم‌کش‌های سیاسی را برای ادامه روش ارباب تشویق نکرده است.

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۰۱

تریبون

تریبون: منبر، میز سخنرانی، جایگاه خطابه، سخنگاه Tribune (فرانسه)

به منظور تسهیل ابلاغ نظر به عموم مردم از امکاناتی استفاده می شود که برخی سابقه و قدمت زیاد دارند، مانند: منبر در مسجد یا کرسی درس در دانشگاه یا حوزه، یا جدیداً از میز سخنرانی، یا جایگاه خطابه، یا از ستونهای روزنامه و صفحات مجله استفاده می شود. به این نوع امکانات در واژگان بیگانه اصطلاحاً تریبون می گویند.

مثال: تریبون پارلمان برای موضعگیری سیاسی مناسب است.
یعنی: بلندگوی مجلس برای موضعگیریهای سیاسی مناسب است.
مثال: مقالات خود را در اختیار تریبون آزاد این روزنامه قرار دهید،
یعنی: مقالات خود را برای چاپ در ستون آزاد به این روزنامه بفرستید.
مثال: به فکر استفاده از تریبون نماز جمعه افتاد،
یعنی: فکر کرد از جایگاه نماز جمعه استفاده کند.
مثال: در آن حسینیه منبری بلند وجود داشت ولی مداح به پشت تریبون رفت،
یعنی: در آن حسینیه منبری بلند وجود داشت ولی مداح پشت میز ایستاد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Parlement (فرانسه)

پارلمان: مجلس

*****

۱۰۲ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

یکی از روشهای آشنا کردن دانشگاهیان با مسائل اجتماعی، تعریف آن مسائل به عنوان پایان نامه تحصیلی دانشجویان است. با تتبع و تحقیق درباره موضوع، نتایج و راه‌حلهایی به دست می‌آید که می‌تواند گره‌گشا باشد. برای این قبیل پایان نامه واژه بیگانه تزر به کار رفته است.

مثال: مدتی با پروفیسور مذاکره کرد تا موضوع تزر را مشخص کند. یعنی: مدتی با استاد راهنما مذاکره کرد تا موضوع پایان نامه را مشخص کند. * همین واژه به مفهوم رساله و مقاله‌هایی که حاوی نظریه خاص مؤلف است نیز استفاده شده است.

مثال: تزر او در زمینه مسائل ترافیک شهری، اصالت دادن به ترانسپورت عمومی است.

یعنی: نظریه او درباره مسائل عبور و مرور شهری، اصالت دادن به حمل و نقل (یا ترابری) عمومی است.

مثال: در این انستیتو سالی چند تزر جدید تدوین می‌شود. یعنی: در این مؤسسه سالی چند رساله جدید تدوین می‌شود. * پس به جای واژه بیگانه تزر از واژه‌های فارسی پایان نامه، رساله، نظریه استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Trafic (فرانسه)

ترافیک: عبور و مرور

Transport (فرانسه)

ترانسپورت: حمل و نقل، ترابری

Institut (فرانسه)

انستیتو: مؤسسه

Professeur (فرانسه)

پروفیسور: استاد

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۰۳

تست

تست (انگلیسی) Test

تست: آزمایش و پرسش

در کارهای فنی معمول این است که قبل از ارائه نتیجه قطعی، چندین نوبت آزمایش انجام می‌گیرد تا نواقص احتمالی مشخص و برطرف شود. برای این آزمایش‌ها واژه بیگانه تست به کار گرفته شده است.

مثال: هر خودرو قبل از تحویل به مشتری چندین بار تست می‌شود، یعنی: چندین بار آزمایش می‌شود.

* در آزمونهای ورودی کتبی مؤسسات آموزشی از دو روش استفاده می‌شود: یکی سؤلهایی با پاسخ تشریحی و دیگری پرسشهایی با امکان انتخاب پاسخ درست. برای این نوع پرسش نیز واژه بیگانه تست استفاده شده است. مثال: در تستهای چهار جوابه، انتخاب پاسخ غلط امتیاز منفی دارد، یعنی: در پرسشهای چهارجوابه، ...

پس واژه بیگانه تست به کار گرفته نشود و به جای آن متناسب با موضوع از واژه‌های فارسی آزمایش و پرسش استفاده شود.

*****

تسلیت:

به مناسبت ایام سوگواری شهادت حضرت امیرمؤمنان علی علیه السلام در شهر پارچه‌های تسلیت‌گویی آویخته شده است. برخی از آنها به جای تسلیت گفتن، از مصدر غلط تسلیت بودن استفاده کرده و نوشته‌اند؛ تسلیت باد، بر وزن مبارک باد. البته «مبارک بودن» درست است و به کار گرفتن واژه مبارکباد صحیح است، اما «تسلیت بودن» غلط است، حتی ممکن است معنای ناشایست تسلی خاطر بودن را متبادر به ذهن کند که خلاف نیت سوگواری است، بنابراین بنویسیم: تسلیت می‌گوییم یا تسلیت عرض می‌کنیم.

ننویسیم: تسلیت باد.

مثال: شهادت سید اسداله لاجوردی تبریک و تسلیت باد،
یعنی: شهادت سید اسداله لاجوردی را تبریک و تسلیت می‌گوئیم.

*****

Technique (فرانسه)
Technologie (فرانسه)

تکنیک: فن
تکنولوژی: فن آوری

وقتی از علوم نظری به علوم عملی و کاربردها می‌پردازیم، فصل گسترده‌یی گشوده می‌شود که در فارسی بدان «فن» گفته‌اند. در گذشته برای مجموعه وسایل و ابزارهایی که بر مبنای علم، تسهیلاتی را فراهم می‌ساخت، واژه نیرنگ یا حیل را به کار می‌بردند و کتبی به نام «علم الحیل» یا «نیرنگات» از گذشتگان به جای مانده است. واژه بیگانه تکنیک همان مفهوم فن یا کاربرد علمی را دارد.

مثال: تکنیک مخابرات بسیار پیشرفت کرده است،
یعنی: پیشرفت فنی مخابرات چشمگیر بوده است.
مثال: تکنیک‌های به کار گرفته شده در مهندسی پزشکی ظریف است،
یعنی: فنون مهندسی پزشکی ظریف است.
* از همین ریشه بیگانه، واژه تکنولوژی نیز در فارسی نفوذ یافته است که به معنای دانش به کارگیری فنون یا فن آوری است.
مثال: دسترسی به تکنولوژی رشد کریستال میسر شده است،
یعنی: دسترسی به دانش فنی (یا فن آوری) رشد بلور میسر شده است.
* پس به جای تکنیک از واژه فن و به جای تکنولوژی از فن آوری یا دانش فنی استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Cristal (فرانسه)

کریستال: بلور

*****

تور - توریست - تورنمنت

Tour (فرانسه)	تور: گردش
Tourist (فرانسه)	توریست: جهانگرد، سیاح
Tournament (انگلیسی)	تورنمنت: مسابقه دوستانه

از تعطیلات سالبانه بویژه در نوروز، مردم برای سیاحت و زیارت استفاده می‌کنند و به ایرانگردی و جهانگردی می‌پردازند. وقتی در یک برنامه سفر، بازگشت به نقطه اولیه پیش‌بینی شده باشد، به آن گردش می‌گویند. واژه بیگانه تور که در فارسی به کار می‌رود به مفهوم گردش است.

مثال: از تور نوروزی کیش استقبال فراوان می‌شود.
یعنی: از گردش نوروزی کیش استقبال فراوان می‌شود. (سفر به کیش و بازگشت به مبدا)

* از همین ریشه، واژه توریسم مشتق شده است به مفهوم گردشگری و سیاحت، و توریست نیز یعنی جهانگرد که اگر گردش در ایران انجام گیرد به آن ایرانگردی می‌گویند.

مثال: توریسم صنعتی است که در سی سال آینده بیشترین درآمد را عاید کشورهای می‌کند که تا امروز برای آن سرمایه‌گذاری کرده‌اند.
یعنی: جهانگردی تا ۳۰ سال آینده بیشترین درآمد را به خود اختصاص خواهد داد.

مثال: کشورهایی مستعد جذب توریست/اند که سرزمین زیبا، آب و هوای متنوع و میراث فرهنگی غنی دارند،
یعنی: کشورهایی مستعد جذب جهانگرد/اند که زیبایی سرزمین و تنوع آب و هوا و غنای میراث فرهنگی دارند.

* از همان ریشه، در ورزش از واژه تورنمنت استفاده شده است به مفهوم مسابقه دوستانه بین بازیکنان یا ورزشکاران بدون اعطای جایزه یا عنوان.
مثال: به مناسبت دهه فجر در برخی از رشته‌های ورزشی تورنمنت برگزار شد.
یعنی: مسابقه‌های دوستانه ورزشی برگزار شد.

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۰۷

تون آپ

تون آپ: تنظیم

Tune up (انگلیسی)

عملکرد موفق دستگاههای فنی نیازمند تنظیم دقیق و نوبه‌ای آنهاست. در فارسی برای تنظیم دستگاههای فنی از واژه بیگانه تون آپ استفاده شده است.

مثال: در این اتو سرویس، از وسایل جدید تون آپ استفاده می‌کنند، یعنی: در این تعمیرگاه خودرو، ابزارهای نوین تنظیم را به کار می‌گیرند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

اتو سرویس: تعمیرگاه خودرو

Auto - Service (فرانسه)

*****

بسیاری از فعالیتها با همکاری برنامه‌ریزی شده و منظم عده‌ای از افراد که نسبت به یکدیگر شناخت کافی دارند انجام می‌گیرد و موفقیت آن در گروه تمرین دائمی یا مرتب است. این عده افراد را در فارسی گروه یا دسته می‌نامند و واژه بیگانه تیم نیز همین مفهوم را دارد.

مثال: بعد از زلزله، تیم امداد به کمک مصدومان شتافت.

یعنی: گروه امداد به کمک آنها شتافت.

مثال: تیم خنثی‌سازی ناگزیر شد لابی هتل را کاملاً چک کند،

یعنی: گروه خنثی‌کننده ناگزیر شد سرسرای مهمانخانه را کاملاً واریسی کند.

مثال: در ورزشهای دسته‌جمعی تیمهایی رکورد می‌آورند که بیشترین هماهنگی را دارند.

یعنی: گروههای ورزشی امتیاز می‌آورند که بیشترین هماهنگی را دارند.

پس به جای واژه تیم می‌توان از واژه‌های فارسی گروه یا دسته استفاده کرد. البته

در فارسی واژه تیم وجود دارد ولی به مفهوم خانه و بازار و کاروانسراست و

واژه تیمچه به مفهوم کاروانسرای کوچک است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Lobby (انگلیسی)

لابی: سرسرا

Hotel (انگلیسی)

هتل: مهمانخانه

Check (انگلیسی)

چک: واریسی

Record (انگلیسی)

رکورد: امتیاز

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۰۹

چک

Check (انگلیسی)

چک: نگاه، معاینه، بررسی کردن

چک، برگه‌ای است نوشته شده، برای دریافت پول از محلی که پول بدان سپرده شده است. مصدر آن چک کشیدن است. این واژه اصلاً فارسی است و چک و چانه زدن هنگام خرید هم از آن ریشه است. همینطور واژه چک به مفهوم قطره: شیر آب چک چک می‌کرد. مدتی است استفاده از واژه بیگانه چک با مصدر چک کردن در بین ما رایج شده است.

مثال: قبل از آمدن همه اسناد را چک کردم،

یعنی: همه اسناد را بررسی کردم.

مثال: برو چک کن جا نگذاشته باشی،

یعنی: نگاه کن جا نگذاشته باشی.

مثال: چک می‌کرد که انحرافی پدید نیاید،

یعنی: مراقبت می‌کرد که انحرافی حاصل نشود.

مثال: برای چک‌آپ پزشکی به انگلستان رفت،

یعنی: معاینه مفصل به انگلستان رفت.

* از واژه بیگانه چک کردن باید پرهیز کرد و به جای آن متناسب با شرایط یکی از واژه‌های بررسی کردن، نگاه کردن و مراقبت کردن را به کار برد.

*****

Chiller (انگلیسی)

چیلر: دستگاه مرکزی تبرید

برای خنک کردن فضای داخلی ساختمانهای بزرگ در تابستان، از تأسیسات مرکزی تبرید استفاده می‌شود. واژه بیگانه چیلر برای دستگاه تبرید مرکزی در فارسی نفوذ یافته است که معنای لغوی آن سردکننده است.

مثال: در اثر شدت گرما دستگاه چیلر شبانه‌روز کار می‌کرد،
یعنی: در اثر شدت گرما دستگاه مرکزی تبرید شبانه‌روز کار می‌کرد.
مثال: با استفاده از کولر آبی به جای چیلر در مصرف برق صرفه‌جویی شد، اما
بافزایش مصرف آب،
یعنی: با استفاده از خنک‌کننده آبی به جای دستگاه تبرید از مصرف برق کاسته
شد، اما با افزایش مصرف آب.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Cooler (انگلیسی)

کولر: خنک‌کننده آبی

*****

تنوع در مصرف و در تزئین باعث نشاط زندگی دنیا و حرکت برای کسب درآمد بیشتر می‌شود؛ هر چه رفاه‌طلبی بیشتر شود گرایش به سمت زیورآلات و تزئینات قوت می‌گیرد. واژه بیگانه دکوراسیون با مفهوم تزئین در زبان فارسی رسوخ یافته است.

مثال: در این چند سال سوپر مارکتهای زیادی مختص انواع دکوراسیون باز شد، یعنی: در این چند سال فروشگاههای زیادی مختص تزئینات باز شد.
* ریشه این واژه یعنی دکور هم در فارسی به کار می‌رود با مفهوم صریح زینت و آرایش یا بکنایه به مفهوم ظاهر.

مثال: همت او مصروف دکور خانه شد و از استحکام فونداسیون غافل ماند، یعنی: همت او صرف آراستن خانه شد و از استحکام پی غفلت کرد.
مثال: هر آنچه انجام می‌داد دکوری بیش نبود، یعنی: هر آنچه می‌کرد ظاهر فریبی بود (یا ظاهرسازی بیش نبود).

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Super market (انگلیسی)

سوپر مارکت: فروشگاه بزرگ

Fondation (فرانسه)

فونداسیون: پی

*****

در ابراز اعتقادات، گاهی موضوع‌ها به گونه‌یی مطرح می‌شود که گویی همچون اصل مسلم پذیرفته شده و در آن چون و چرایی روا نیست. واژه بیگانه دگم با همین مفهوم وارد زبان فارسی شده است.

مثال: در زمان ما، آزادی، مساوات و استقلال دگم سیاسی و فرهنگی محسوب می‌شوند.

یعنی: در زمان ما، آزادی و مساوات و استقلال اصل مسلم سیاسی و فرهنگی محسوب می‌شوند.

* واژه دگم به صورت صفت هم به کار گرفته شده (به جای دگماتیک) به مفهوم کسی که اندیشه جزمی دارد. مثال: جهالت او از او فردی دگم ساخته بود.

یعنی: در اثر جهالت اندیشه خود را به صورت جزمی ابراز می‌کرد.

* پس به جای دگم از واژه‌های فارسی اصل مسلم (اسم) و جزم/اندیش و قاطع (صفت) استفاده شود.

*****

دویل - دویلرور - دویلاژ - دویله

Double (فرانسه)	دویل: دوبرابر
Doubleur (فرانسه)	دویلرور: مترجم گفتاری
Doublage (فرانسه)	دویلاژ: ترجمه گفتاری
Doublé (فرانسه)	دویله: دپشته
Doublér (فرانسه)	دویله: برگرداندن گفتار

ترجمه آثار دیگران یکی از راههای دست یافتن به ارزشهای فرهنگی آنها بوده است. دانشمندان اسلامی از قرن سوم دست به ترجمه گسترده آثار یونانی و ایرانی زدند. امروزه نیز آثار ادبی و هنری و علمی از زبانهای مختلف به فارسی ترجمه می‌شود. واژه بیگانه دویلاژ برای جایگزینی نوار صوتی اصلی فیلم به کار می‌رود به گونه‌یی که امکان استفاده از گفت و گوها به زبان دیگر را می‌دهد. از همان ریشه فعل دویله نیز به معنی برگرداندن گفت و گوهای فیلم به زبان دیگر به کار می‌رود.

مثال: تکنولوژی جدید کار دویلاژ را آسان کرده است،
یعنی: به کمک فن‌آوری جدید ترجمه گفتار فیلم آسان شده است.
* واژه دویل نیز از همان ریشه به معنای دوبرابر و مضاعف در فارسی وارد شده است.

مثال: از ناشی بودن او استفاده و قیمت را با او دویل حساب کرد،
یعنی: از ناشی بودن او استفاده و قیمت را با او دوبرابر حساب کرد.
* واژه دویله نیز به معنی دپشته یا پهلوی به کار رفته است.
مثال: با وجود ممنوعیت، ماشین‌ها دویله پارک کرده بودند،
یعنی: با وجود ممنوعیت، سواری‌ها دپشته توقف کرده بودند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Park (انگلیسی)

پارک: توقف

*****

(انگلیسی) Doping

دوپینگ: نیروزایی مصنوعی

در رشته‌های ورزشی رقابت‌های قهرمانان هر سال فشرده‌تر و فاصله امتیازهای جدید از قدیم به طور نسبی کمتر می‌شود. برخی از قهرمانان برای دست یافتن به رتبه‌های اول، دوم یا سوم از داروهای ویژه‌ای استفاده می‌کنند که به فرد امکان می‌دهد موقتاً بیش از آنچه در حالت عادی می‌تواند، از خود توانایی بروز دهد. این مواد نیروزا دارای آثار ثانوی زیان‌آوری است؛ بدین سبب و برای داوری درست بین قهرمانان در حالت طبیعی و تحریک نشده، استفاده از این داروها و مواد مجاز نیست. به این روش نیروزایی مصنوعی در واژگان بیگانه دوپینگ می‌گویند.

مثال: مقابله با دوپینگ باید جدی گرفته شود،

یعنی: عدم استفاده از مواد نیروزا باید جدی گرفته شود.

مثال: متدهای دوپینگ هر روز شکل پیچیده‌تری می‌یابد.

یعنی: روشهای نیروزایی هر روز پیچیده‌تر می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Méthode (فرانسه)

متد: روش

*****

دیالوگ

دیالوگ: گفت وگو، مکالمه، صحبت Dialogue (فرانسه)

برای تفاهم بیشتر و حل اختلافها، از شناخت یکدیگر و آشنایی با طرز تفکر همدیگر استفاده می‌شود. این شناخت به کمک گفتگوی مستقیم یا مجادله بدون قصد تبشیر یا تبلیغ به دست می‌آید. واژه بیگانه دیالوگ با همین مفهوم در زبان فارسی به کار رفته است.

مثال: اروپایی‌ها ادعا کردند که باید باب دیالوگ انتقادی با ایران باز بماند،

یعنی: اروپاییها ادعا کردند که باید گفت وگویی انتقادی با ایران ادامه یابد.

مثال: لاییک‌ها از دیالوگ بین ادیان خشنود نیستند،

یعنی: دنیویها از گفت وگویی بین ادیان خشنود نیستند.

مثال: در این تئاتر دیالوگها بسیار ملالت‌آور بودند،

یعنی: در این نمایش، مکالمه‌ها (یا صحبتها) بسیار خسته کننده بود.

* از همین ریشه واژه مونولوگ هم استفاده شده که به معنای صحبت با خود یا

حدیث نفس یا در دل خود گفتن است.

مثال: کنفرانس او در واقع یک مونولوگ بود،

یعنی: سخنرانی او در واقع یک حدیث نفس بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Laïc (فرانسه)

لاییک: دنیوی، غیر دینی

Théâtre (فرانسه)

تئاتر: نمایش

Conférence (فرانسه)

کنفرانس: سخنرانی

*****

دیپلماسی - دیپلمات - دیپلماتیک

Diplomatie (فرانسه)	دیپلماسی: سیاست خارجی
Diplomate (فرانسه)	دیپلمات: مأمور سیاسی
Diplomatique (فرانسه)	دیپلماتیک: سیاسی

سیاست، علمی است که از دیرباز حکام بدان توجه داشته‌اند؛ چنانکه سیاست‌نامه نظام‌الملک نزد ما ایرانیان مشهور است. مأموران سیاسی در خارج از کشور از میان کسانی انتخاب می‌شوند که غیر از آشنایی با علم سیاست مدارجی را در تجربه‌اندوژی سیاسی طی کرده باشند. در فارسی واژه بیگانه دیپلماسی و مشتقات آن رواج پیدا کرده است که مفهوم سیاست خارجی را دارد و مناسبات دولتها را تعریف می‌کند.

مثال: دیپلماسی فعال ما پس از جنگ باعث شناخته شدن مظلومیت ما شد، یعنی: سیاست خارجی فعال ما پس از جنگ باعث شناخته شدن مظلومیت ما شد.

مثال: هر دیپلمات ایرانی سفیر انقلاب اسلامی نیز است، یعنی: هر مأمور سیاسی ایرانی سفیر انقلاب اسلامی نیز است. مثال: با اینکه پاسپورت او دیپلماتیک بود او را کنترل کردند، یعنی: با اینکه گذرنامه او سیاسی بود او را تفتیش کردند. مثال: واتیکان و لیبی رسماً روابط دیپلماتیک برقرار کردند، یعنی: واتیکان و لیبی رسماً مناسبات سیاسی برقرار کردند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Passeport (فرانسه)	پاسپورت: گذرنامه
Control (انگلیسی)	کنترل: تفتیش

*****

Detail (انگلیسی)

دیتیل: جزء، ریز

نقشه‌های فنی و مقالات علمی معمولاً دارای خطوط اصلی و خلاصه مطلب و نیز جزئیات است. این جزئیات می‌تواند در متن مقاله ذکر شود یا پیوست نقشه اصلی و کلی باشد. در فارسی واژه بیگانه دیتیل به مفهوم جزء یا ریز نفوذ یافته است.

مثال: اهمیت پروژه با بررسی نقشه‌های دیتیل معلوم می‌شود،
یعنی: اهمیت طرح با بررسی جزئیات در نقشه‌ها معلوم می‌شود.
مثال: برای ارزیابی یک تکنولوژی باید دیتیل آن را شناخت،
یعنی: برای ارزیابی یک فن‌آوری باید جزئیات آن را شناخت.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Projet (فرانسه)

پروژه: طرح

Technologie (فرانسه)

تکنولوژی: فن‌آوری

*****

دیجیتال - آنالوگ - دیجیت

دیجیتال:رقومی	Digital (انگلیسی)
آنالوگ:نموداری	Analog (انگلیسی)
دیجیت:رقم	Digit (انگلیسی)

نتایج بررسی و تحقیقات آماری را می توان به صورت منحنی درآورد یا ارقام آن را در جداول نشان داد. به روش اول اصطلاحاً نموداری و به روش دوم اصطلاحاً رقمی می گویند و برای آن دو بترتیب واژه های بیگانه آنالوگ و دیجیتال به کار رفته است.

مثال: ترمینالهای انفورماتیک، اغلب دیجیتال اند،
یعنی: پایانه های اطلاع رسانی، بیشتر رقمی اند.
مثال: با استفاده از روش نمایش آنالوگ، مقایسه نتایج تسهیل می شود،
یعنی: با استفاده از روش نمایش نموداری، مقایسه نتایج تسهیل می شود.
دیجیت اصطلاحاً یعنی رقم، از همین ریشه واژه دیجیتالیز یعنی: به صورت رقم درآوردن یا رقمی کردن، و دیجیتالیزر یعنی: رقمی کننده.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

ترمینال:پایانه	Terminal (فرانسه)
انفورماتیک:اطلاع رسانی	Informatique (فرانسه)
دیجیتایز:رقومی کردن	Digitize (انگلیسی)
دیجیتایز:رقومی کننده	Digitizer (انگلیسی)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۱۹

دیکتاتور - دیکتاتوری

Dictateur (فرانسه)

Dictature (فرانسه)

دیکتاتور: مستبد

دیکتاتوری: استبداد

حکومتها به دو دسته تقسیم می‌شوند:
۱ - حکومت‌های استبدادی که متکی بر اراده مطلق یک فرد یا یک گروه خاص است با اختیار و اقتدار تام.
۲ - حکومت‌های مبتنی بر اراده مردم که در آنها اختیار و اقتدار حاکم محدود است.
دسته دوم خود به انواع دیگری تقسیم می‌شود که حکومت‌های مشروطه و جمهوری‌های مختلف از آن منشعب می‌شود.
برای حکومت استبدادی مطلق العنان در فارسی از واژه ترکیبی بیگانه دیکتاتوری و برای حاکم مستبد و مطلق از واژه دیکتاتور استفاده شده است.

مثال: همه رژیم‌های دیکتاتوری دنیا بتدریج جای خود را به رژیم‌های دموکراسی می‌دهند،
یعنی: همه حکومت‌های استبدادی دنیا بتدریج جای خود را به حکومت‌های مردم سالاری می‌دهند.
مثال: پس از انقلاب اکتبر در شوروی برای نخستین بار صحبت از دیکتاتوری پرولتاریا کردند،
یعنی: پس از انقلاب اکتبر در شوروی برای نخستین بار صحبت از استبداد توده کردند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Régime (فرانسه)

Proletariat (فرانسه)

رژیم: حکومت

پرولتاریا: توده

*****

۱۲۰ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

دیکته

Dictée (فرانسه)

دیکته: تحمیل، القا، املاء

تحمیل کردن عقیده یا القا کردن نظر در جامعه روشی رایج بوده و هست. از واژه بیگانه دیکته برای رساندن همین مفهوم در فارسی استفاده شده است.

مثال: هر چه جامعه‌ی آگاه‌تر باشد دیکته کردن عقاید در آن مشکل‌تر است، یعنی: هر چه جامعه‌ی آگاه‌تر باشد تحمیل کردن عقاید در آن مشکل‌تر است.
مثل: آزادی اندیشه با دیکته کردن نظر سازگار نیست،
یعنی: آزادی اندیشه با القا کردن نظر سازگار نیست.
* همین واژه به مفهوم املا کردن یا نوشتن آنچه دیگری می‌خواند در فارسی به کار رفته است.

مثال: برای یاد گرفتن دقیق یک زبان خارجی، غیر از کانورسیشن، به دیکته آن باید اهمیت داد،
یعنی: برای یاد گرفتن دقیق یک زبان خارجی، غیر از مکالمه، به املاي آن باید اهمیت داد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Conversation (انگلیسی)

کانورسیشن: مکالمه

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۲۱

با پیشرفتهایی که در بخش اطلاع رسانی حاصل شده و با استفاده از نرم افزارهای جدید، بسیاری از واژه پردازها دربرگیرنده فرهنگ لغات نیز است. به جای فرهنگ لغات، در فارسی از واژه بیگانه دیکشنری استفاده شده که به معنای کتاب لغت و لغت نامه است.

مثال: پس از چند سال تحقیق در دپارتمان کامپیوتر، ورد پروسیسوری حاوی دیکشنری تدوین کرد،

یعنی: پس از چند سال پژوهش در گروه رایانه، واژه پردازی همراه با لغت نامه تدوین کرد.

مثال: دیتای دیکشنری را از هارد دیسک به روی کمپاکت دیسک (سی دی) برد. یعنی: اطلاعات فرهنگ لغات را از لوح سخت رایانه به روی لوح فشرده منتقل کرد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Departement-Computer (انگلیسی)

دپارتمان کامپیوتر: گروه رایانه

Word-Processor (انگلیسی)

ورد پروسیسور: واژه پرداز

Data (انگلیسی)

دیتا: اطلاعات، داده

Hard - disc (انگلیسی)

هارد دیسک: لوح سخت

Compact - disc (انگلیسی)

کمپاکت دیسک: لوح فشرده

*****

رابطه: وصل، نزدیکی، نسبت، مناسبت، معادله Relation (انگلیسی)

در اثر سهل انگاری مترجمان در دو قرن گذشته واژه‌هایی متداول شده که کاربرد آنها باعث کاهش غنای زبان فارسی و کم‌توجهی به برخی لطافتها و ظرافتها شده است. یکی از مصادیق آن، استفاده نابجایی است که از واژه ربط و هم‌خانواده‌های آن می‌شود: در رابطه با، مربوط به، مرتبط با، مربوط شدن یا بودن، رابطه داشتن، قطع رابطه، نامربوط، مربوطه ... واژه ربط و ربط استعمال قدیم دارد ر ربط در تاریخ بیهقی و شاید متن‌های قبل از آن هم آمده است. ریشه معادل خارجی آن، واژه relation است و در این معانی از آنها استفاده شده است:

- ۱ - وصل و اتصال در مناطق جغرافیایی و راهها.
مثال: کوره راهی علی‌آباد را به مرکز استان مرتبط می‌کند،
یعنی: به مرکز استان متصل می‌کند یا می‌پیوندد، یا وصل می‌کند.
- ۲ - نزدیک بودن، دوستی داشتن، مراوده داشتن
مثال: در میان دانشمندان تنها او با خلیفه رابطه داشت،
یعنی: تنها او با خلیفه دوستی داشت یا تنها او به خلیفه نزدیک بود.
مثال: این دو طایفه قرن‌ها با هم رابطه داشتند،
یعنی: باهم دوستی داشتند یا با هم الفت داشتند، یا با هم داد و ستد داشتند، یا پیوندهای خانوادگی داشتند، یا با هم رفت و آمد داشتند،
مثال: کسی نمی‌دانست آیا آنها رابطه‌ای با هم داشتند،
یعنی: آیا آنها مراوده‌ای داشتند.

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۲۳

۳- درباره، نسبت به

مثال: قضایایی که در ارتباط با فرماندهی وجود داشت،
یعنی: قضایایی که درباره فرماندهی یا نسبت به فرماندهی وجود داشت.

۴- مناسبات

مثال: بعد از جنگ دوم جهانی، ارتباطات ایران و ترکیه متحول شد،
یعنی: مناسبات ایران و ترکیه دگرگون شد.
مثال: همین درگیری به قطع رابطه انجامید،
یعنی: به گسستن منجر شد.

۵- برگشتن

مثال: بیشتر این وقایع مربوط به یورش تیمور است،
یعنی: بیشتر این وقایع به یورش تیمور برمی گردد.
مثال: مشکل مربوط به او بلامتکلیف ماند،
یعنی: مشکل او بلامتکلیف ماند. در این مثال اساساً «مربوط به» زاید است.
مثال: از میان یادداشتهای مربوط به آثار تاریخی،
یعنی: از میان یادداشتهای راجع به آثار تاریخی، یا از میان یادداشتهایی درباره
آثار تاریخی.

مثال: دو کتاب خطی مربوط به اوست،
یعنی: راجع به اوست یا به او تعلق دارد؛ در اینجا از یک کلمه دو معنای مختلف
مستفاد می‌شود.

۶ - معادله در علوم ریاضی

مثال: در این رابطه عواملی مجهول است،
یعنی: در این معادله عواملی مجهول است.
با این مثالها واضح می‌شود که به کارگیری واژه ربط و مشتقات آن نوعی
کم‌ارزش کردن جمله و در مواردی ایجاد کردن شبهه و ابهام است. به آنها باید
واژه مربوط به را نیز اضافه کنیم که با معانی مختلف در زبان و قلم امروز ما
جاری است و حتی مربوطه را بی‌توجه به موصوف مذکر یا مؤنث، صفت
می‌آورند یا به صورت مضاف و مضاف‌الیه. لازم است مؤلفان و ویراستاران با
توجه به ظرافت مطلب از واژه صحیح و بجا استفاده کنند و نثر خود را با استفاده
نامناسب از مشتقات واژه ربط کم‌اعتبار نسازند.

*****

رزرو: ذخیره، اندوخته، یدک، قید Réserve (فرانسه)

افزایش تقاضا نسبت به یک کالا یا یک نوع خدمت با تولید محدود موجب شده است که اطمینان از بهره‌مندی در هنگام درخواست وجود نداشته باشد و متقاضیان سعی کنند قبل از فرا رسیدن موعد نیاز، آن کالا را برای خود ذخیره کنند یا امکان ارائه خدمت خاصی را با پیش‌بینی قبلی فراهم سازند. واژه بیگانه رزرو با مفهوم ذخیره، اندوخته، یدک یا قید در زبان فارسی به کار گرفته شده است.

مثال: در ایام تعطیلات رزرو کردن جا در هتل ضرورت دارد،
یعنی: در ایام تعطیلات ذخیره کردن اتاق در مهمانخانه ضرورت دارد.
مثال: در مسابقات ورزشی هر تیم دارای چند بازیکن رزرو است،
یعنی: در مسابقات هر گروه ورزشی دارای چند بازیکن ذخیره یا علی‌البدل است.

مثال: در مذاکرات از حق رزرو استفاده کرد،
یعنی: از حق تحفظ یا قید گذاشتن استفاده کرد، یا نتایج را کاملاً نپذیرفت.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Hotel (انگلیسی)

هتل: مهمانخانه

Team (انگلیسی)

تیم: گروه ورزشی

*****

رژیم حکومت، هنجار، برنامه، نظام حکومتی Régime (فرانسه)

روش حکومت از مقوله‌هایی است که در دو قرن گذشته دستخوش تحولات گسترده‌یی در جهان شده است. واژه بیگانه رژیم به مفهوم نظام یا روش حکومتی در زبان فارسی رسوخ یافته است.

مثال: با سرنگونی رژیم پهلوی، ایادی حکومتی دست به آنارشی زدند، یعنی: با سرنگونی حکومت پهلوی، وابستگان آن به آشوب‌گری پرداختند.
مثال: تثبیت رژیم دموکراسی مستلزم دو نسل آموزش دادن قواعد آن و تمرین کردن شیوه‌های آن است،

یعنی: تثبیت نظام مردم سالاری مستلزم دو نسل آموزش دادن قواعد آن و تمرین کردن شیوه‌های آن است.

همین واژه به مفهوم برنامه تغذیه نیز به کار می‌رود:
مثال: بهترین راه حفظ سلامتی، اصلاح رژیم غذایی است،
یعنی: بهترین راه حفظ سلامتی، بهبود برنامه تغذیه است.

مثال: برای کاهش وزن به کارگیری رژیم غذایی لاغری در کنار ورزش اثر قطعی دارد.

یعنی: برای کاهش وزن به کارگیری برنامه تغذیه لاغری در کنار ورزش اثر قطعی دارد.

* در دستگاههای فنی رژیم به مفهوم هنجار یا عملکرد مداوم است:
مثال: پالایشگاه تهران با این رژیم می تواند سوخت مایحتاج شهر را تامین کند،
یعنی: پالایشگاه تهران با عملکرد مداوم می تواند نیاز سوختی شهر را تامین کند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Démocratie (فرانسه)

دموکراسی: مردم سالاری

Anarchie (فرانسه)

آنارشی: آشوبگری، هرج و مرج

*****

Referendum (لاتین)

رفراندوم: همه‌پرسی

مراجعه به آرای عمومی در نظامهای حکومتی مبتنی بر مردم سالاری در حالت عادی به مناسبت انتخابات انجام می‌گیرد. اما در حالات خاص نظیر بررسی قانون اساسی یا حل بحرانهای قانونی، این مراجعه به صورت همه‌پرسی است. واژه بیگانه رفراندوم با مفهوم همه‌پرسی در زبان فارسی وارد شده است.

مثال: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی سه رفراندوم برگزار شد، یکی برای رژیم جمهوری اسلامی و دو دیگر برای قانون اساسی، یعنی: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی سه بار همه‌پرسی شد، یکی برای نظام جمهوری اسلامی و دو دیگر برای قانون اساسی.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Régime (فرانسه)

رژیم: نظام

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۲۹

رکورد

Record (فرانسه)

رکورد:رتبه، سبقت، برگه (پرونده)

در رشته‌های مختلف ورزشی همه ساله به مناسبت مسابقات جهانی نه تنها قویترها تعیین و انتخاب و معرفی می‌شوند بلکه امتیازهای جدید به دست آمده نیز با گذشته مقایسه می‌شود تا بهترین ورزشکاری که از تمام گذشتگان و رقبای حاضر خود بیشترین امتیاز را به دست آورده باشد، معرفی شود. واژه بیگانه رکورد به مفهوم رتبه، عالیتین امتیاز و گوی سبقت در فارسی به کار گرفته شده است.

مثال: در دوچرخه سواری او رکورد جدیدی به دست آورد،

یعنی: در دوچرخه سواری او به رتبه جدیدی دست یافت.

مثال: امسال ما آماده‌ایم در شنا رکورد را بشکنیم،

یعنی: امسال ما آماده‌ایم در شنا گوی سبقت را بریایم.

مثال: رکورد وزنه برداری و دو و میدانی تغییر چندانی نکرده است،

یعنی: عالیتین امتیاز در وزنه برداری و دو و میدانی تغییر چندانی نکرده است.

* همین واژه به مفهوم برگه و یادداشت یک پرونده نیز به کار رفته است.

مثال: با استفاده از سافت‌ویرهای مدیریتی رسیدگی به فایل‌هایی متعدد که هر

کدام حاوی رکوردهای متعدد است میسر شده.

یعنی: با استفاده از نرم‌افزارهای مدیریتی رسیدگی به پرونده‌هایی که هر کدام

حاوی برگه‌های متعدد است، میسر شده.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

File (انگلیسی)

فایل: پرونده

Software (انگلیسی)

سافت‌ویر: نرم افزار

*****

۱۳۰ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

Roman (فرانسه)

رمان: داستان

داستان‌سرایی به نظم و نثر در ادبیات جهان سابقه طولانی دارد. در این داستانها حوادث، رفتارها، هیجانات و احساسات بر مبنای تخیل نویسنده شرح داده می‌شود. واژه بیگانه رمان با همین مفهوم در زبان فارسی به کار رفته است.

مثال: رمانی برای تئاتر تنظیم کرد که بسیار ترازیک بود،

یعنی: داستانی برای نمایش نگاشت که بسیار غم‌انگیز بود.

مثال: رمانهای کمدی بیشترین فروش را دارد.

یعنی: داستانهای خنده‌آور بیشترین فروش را دارد.

* واژه مرکب رمان‌نویس به معنای داستان‌سرا و واژه رمان‌نویسی به معنای داستان‌سرایی است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Théâtre (فرانسه)

تئاتر: نمایش

Tragique (فرانسه)

تراژیک: غم‌انگیز

Comédie (فرانسه)

کمدی: خنده‌آور

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۳۱

رندوم: تصادفی، سرزده Random (انگلیسی)

در بررسی‌های آماری، انتخاب نمونه‌های تصادفی جایگاه مهمی دارد؛ همین‌طور در بازرسی‌ها مراجعه سرزده اهمیت بیشتری دارد. با این مفاهیم، واژه بیگانه رندوم اخیراً بر سر زبانها افتاده است.

مثال: حتی در انتخاب نمونه رندوم، تعریف جامعه آماری ضروری است، یعنی: حتی در گزینش نمونه تصادفی تعریف جامعه آماری ضروری است. مثال: کنترل ساخت و سازها مستلزم بازرسی رندوم کارگاهها است، یعنی: اعمال نظارت مستلزم بازرسی سرزده است. * پس به جای واژه بیگانه رندوم از واژه‌های فارسی تصادفی یا سرزده متناسب با موضوع، استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

کنترل: نظارت Control (انگلیسی)

*****

در نظام آموزشی جدید، پس از پایان کامل یک درس، امتحانی برگزار می‌شود تا معلومات دانش‌آموز را بسنجند. نتیجه امتحان سه حالت دارد: قبولی، تجدیدی، ردی. واژه بیگانه روفوزه به جای مردود در فارسی به کار گرفته شده است.

مثال: تعداد روفوزه‌های هر سال تحصیلی، کمتر از ده درصد کل دانش‌آموزان است، یعنی: تعداد ردیهای هر سال تحصیلی، کمتر از ده درصد کل دانش‌آموزان است. مثال: روفوزه شدن باعث ضایع شدن عمر دانش‌آموز و خسارت زدن به آموزش و پرورش است، یعنی: مردود شدن باعث هدر رفتن عمر دانش‌آموز و حیف شدن بیت‌المال است.

*****

وقتی حنظلۀ بادغیسی شاعر قدیمی ایران می‌گوید:

مهتری گر به کام شیر دراست   شو خطر کن ز کام شیر بجوی
خطر کن یعنی جرأت کن و بدون واهمه اقدام نما.
این واژه پرمعنای فارسی در برخی زبانهای بیگانه به ریسک کردن ترجمه شده و
اخیراً این واژه بیگانه به زبان فارسی رخنه کرده است.

مثال: او در معاملات کلان، اهل ریسک کردن نیست،

یعنی: اهل خطر کردن نیست.

مثال: به جای پذیرفتن ریسک حوادث، بهتر است از بیمه استفاده شود،

یعنی: به جای خطرپذیری بهتر است، بیمه شویم.

* از واژه‌های فارسی خطر، خطرپذیری، خطر کردن به جای واژه ریسک و مشتقات آن استفاده شود.

*****

ژست

Geste (فرانسه)

ژست: قیافه، رفتار، اطوار

افرادی برای ابراز وجود، ادای دیگران را در می آورند یا رفتار آنها را تکرار می کنند و حرکاتی نظیر آنها انجام می دهند. واژه بیگانه ژست با مفهوم قیافه، وضع سر و صورت و رفتار، در زبان فارسی وارد شده است و بیشتر به صورت عامیانه به کار می رود.

مثال: او علاقه داشت مانند آرتیست ها ژست بگیرد،
یعنی: او علاقه داشت قیافه هنرپیشه ها را به خود گیرد.
مثال: ژست تو در مقابل دوربین زننده است،
یعنی: رفتار تو در مقابل دوربین زننده است.
* بنابراین به جای واژه بیگانه ژست از واژه های فارسی قیافه، رفتار، اطوار استفاده شود.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Artiste (فرانسه)

آرتیست: هنرپیشه

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۳۵

Générateur (فرانسه)

ژنراتور: مولد برق

برای تولید برق از شیوه‌های مختلف استفاده می‌شود:

- ۱ - نیروگاه بخار ۲ - نیروگاه گازی ۳ - نیروگاه با چرخه مرکب (بخار + گاز) ۴ -
- نیروگاه آبی (سدها) ۵ - مولدهای کوچک و متوسط ۶ - نیروگاه هسته‌ای ۷ -
- نیروگاه خورشیدی. برای مولدهای کوچک و متوسط از واژه بیگانه ژنراتور در
- فارسی استفاده شده است.

مثال: در تأسیسات مترو با اینکه از شبکه برق سراسری استفاده می‌شود ولی

ژنراتور برق اضطراری پیش‌بینی می‌شود،

یعنی: در تأسیسات راه‌آهن شهری هم از شبکه سراسری برق استفاده می‌شود و
هم از مولد برق اضطراری.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Métro (فرانسه)

مترو: راه‌آهن شهری

*****

ژورنال: روزنامه و مجله	Journal (فرانسه)
ژورنالیست: روزنامه نویس	Journaliste (فرانسه)
ژورنالیستیک: روزنامه نگارانه	Journalistic (فرانسه)

هر چند چاپ روزنامه در اروپا از اواسط قرن هفدهم شروع شد، در کشور ما اولین روزنامه در سال ۱۲۵۳ هجری قمری به سرپرستی میرزا صالح شیرازی چاپ و منتشر گشت. سپس امیرکبیر بدان اهتمام ورزید. بعدها روزنامه‌ها بتدریج رخ نمودند: نشریه‌های روزانه یا نوبه‌ای که حاوی اخبار سیاسی، اقتصادی، ادبی، هنری و اجتماعی‌اند. کسانی را که دست‌اندرکار تحریر مقالات و اخبار و گزارش و تفسیرهای خبری‌اند روزنامه‌نگار می‌گویند. حرفه روزنامه‌نگاری بیش از شصت سال است که در دنیا جایگاه تعریف شده رسمی پیدا کرده است. در فارسی واژه‌های ژورنال به مفهوم روزنامه و مجله، و ژورنالیست به مفهوم روزنامه‌نویس وارد شده است.

مثال: به انتخاب مدل از ژورنال پرداختم،
یعنی: به انتخاب الگو از مجله پرداختم.

ژورنال - ژورنالیست - ژورنالیستیک

مثال: متن کنفرانس خود را به ژورنالهای پرتیراژ داد،
یعنی: متن سخنرانی خود را به روزنامه‌های پرشمار داد.
روش روزنامه‌نگارانه بیشتر برانگیزنده هیجان برای جلب توجه مخاطب نسبت
به موضوع خاصی است. بدان روش در واژگان بیگانه اصطلاحاً ژورنالیستیک
گفته‌اند که در فارسی هم نفوذ کرده است.
مثال: در ارگان حزبی خود سعی می‌کردند ادیتوریال را از استیل ژورنالیستیک
مصون نگهدارند،
یعنی: در نشریه حزبی خود سعی می‌کردند سرمقاله را از روش روزنامه‌نگارانه
دور نگهدارند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

مدل:الگو	Modèle (فرانسه)
کنفرانس: سخنرانی	Conférence (فرانسه)
تیراژ:شمار	Tirage (فرانسه)
ادیتوریال:سرمقاله	Editorial (فرانسه)
ارگان:نشریه، سازمان، اندام	Organe (فرانسه)

*****

۱۳۸ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

ژیمناست - ژیمناستیک

ژیمناست: ورزشکار بدنی   Gymnaste (فرانسه)

ژیمناستیک: ورزش بدنی، نرمش و ورزش   Gymnastique (فرانسه)

با پیشرفتهایی که در فن آوری زندگی شهری به وجود آمده تحرک طبیعی انسانها بتدریج کم و مشکلاتی برای سلامتی جسمانی پدید آمده است که چاره همه آنها اجرای نرمش‌های روزانه و تمرینهای بدنی مرتب برای تقویت عضلات و شکوفایی قابلیت‌های خدادادی آنها است. در فارسی برای این تمرینهای بدنی از واژه بیگانه ژیمناستیک استفاده شده که به معنای نرمش و ورزش بدنی است.

مثال: رشته‌های ژیمناستیک در ابتدا دو و شنا را هم شامل می‌شد، یعنی: رشته‌های ورزش بدنی در ابتدا دو و شنا را هم در برمی‌گرفت.
مثال: در طب از ژیمناستیک برای درمان برخی از نارساییهای بدنی استفاده می‌شود،

یعنی: در پزشکی برخی از نارساییهای بدنی را با نرمش و ورزش درمان می‌کنند.
* از همین ریشه واژه ژیمناست نیز به کار گرفته شده است که به ورزشکاران این رشته گفته می‌شود.

مثال: ژیمناستهای کشورمان برای مسابقه‌های منطقه‌ای آماده شده‌اند، یعنی: ورزشکاران بدنی کشورمان برای مسابقه‌های منطقه‌ای آماده شده‌اند.

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۳۹

سنانس: نشست و نوبت نمایش، نوبت Séance (فرانسه)

وقتی عده‌یی دور هم جمع می‌شوند تا در مدت زمان مشخص کاری انجام دهند یا تصمیمی بگیرند، اصطلاحاً می‌گویند: جلسه‌یی تشکیل داده‌اند یا اجلاسی برگزار شده است یا نشستی داشته‌اند. مانند اجلاس خبرگان، جلسه هیأت وزیران، نشست عمومی اعضای فرهنگستان. با توسعه معنا به جمعی که گرد هم آمده‌اند تا در یک مدت زمان معین و بدون انقطاع به استماع یک اثر هنری بپردازند، یا نمایشی را مشاهده کنند نیز نشست می‌گویند؛ در زبان فارسی واژه بیگانه سنانس راه یافته است که مفهوم نشست و نوبت نمایش را می‌رساند.

مثال: فرصتی جز برای حضور در سنانس دوم نداریم،
یعنی: فرصتی جز برای حضور در نوبت دوم نمایش نداریم.

*****

ساپورت

Support (انگلیسی)

ساپورت: حمایت

پیشبرد بسیاری از فعالیتها نیازمند حمایت معنوی و پشتیبانی مادی است و الا اقدام کننده روحیه خود را از دست می دهد یا ورشکست می شود.
واژه بیگانه ساپورت با همین مفهوم در زبان فارسی رسوخ یافته است.

مثال: هدف او از لابی با دبیر کل اطمینان یافتن از ساپورت مجمع عمومی بود،
یعنی: هدف او از نجوا با دبیر کل اطمینان یافتن از حمایت مجمع عمومی بود.
مثال: می خواست با ساپورت برادرش در بوتیک خود اجناس شیک عرضه کند،
یعنی: می خواست به اتکاء برادرش در مغازه (تجملی) خود اجناس ظریف عرضه کند.

مثال: بدون ساپورت دولت پروژه بزرگی را هندل کرد،
یعنی: بدون حمایت دولت، طرح بزرگی را پیشبرد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Lobby (انگلیسی)

لابی : نجوا

Boutique (فرانسه)

بوتیک: مغازه (تجملی)

Chic (فرانسه)

شیک: ظریف

Projet (فرانسه)

پروژه: طرح

Handle (انگلیسی)

هندل کردن: پیشبردن

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۴۱

سالن: اتاق پذیرایی، اتاق نشیمن، تماشاخانه، نگارخانه، تالار (فرانسه) Salon

در خانه‌ها نزد ایرانیان به دلیل سنت میهمان‌نوازی اتاقی را به نام میهمان اختصاص می‌داده‌اند، امروز بدان اتاق می‌گویند اتاق پذیرایی. اتاقی که صاحبخانه و خانواده او بیشتر در آن به سر می‌برند نیز مشهور است به اتاق نشیمن است. به جای هر دو این اتاقها از واژه بیگانه سالن استفاده شده است:

سالن پذیرایی و سالن نشیمن.

واژه سالن به همان صورت ترکیبی برای غیرخانه مسکونی هم به کار رفته است. مثلاً به تماشاخانه گفته شده است: سالن تئاتر. همچنین به جای واژه نگارخانه از ترکیب سالن عرضه آثار هنری استفاده شده است یا برای تالار سخنرانی و تالار مراسم گفته شده سالن سخنرانی و سالن مراسم.

پس واژه بیگانه سالن، با توجه به مفهوم چندگانه آن، با استفاده از واژه‌هایی نظیر: **اتاق پذیرایی، اتاق نشیمن، تماشاخانه، نگارخانه و تالار** قابل اجتناب است.

سانترال

سانترال: مرکز مخابرات

(فرانسه) Central

دسترسی به اخبار و اطلاعات و مبادله سریع آنها مستلزم توسعه کمی و کیفی مخابرات است. یکی از راههای توسعه محلی مخابرات، بویژه در ساختمانهای بزرگ اداری و مجتمع‌ها استفاده از مرکز مخابرات اختصاصی است که با به کارگیری چند خط خارجی و تعداد زیادی خطوط داخلی خدمات گسترده کم‌هزینه‌یی را میسر می‌سازد. واژه سانترال که خلاصه شده سانترال تلفنی است در فارسی با مفهوم مرکز مخابرات به کار گرفته شده است.

مثال: با بهره‌برداری از تلفن سانترال امکان پیج هم در مجموعه فراهم می‌شود، یعنی: با بهره‌برداری از مرکز مخابرات امکان پی‌جویی هم در مجموعه فراهم می‌شود.

مثال: در سوئیت او غیر از تلفن مستقیم شهری، شبکه سانترال و فاکس نیز نصب بود،

یعنی: در سراجچه او غیر از خط مستقیم شهری، شبکه مخابرات داخلی و دورنگار (یا نمابر) نیز نصب بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Page (انگلیسی)

پیج: پی‌جویی

Suite (انگلیسی)

سوئیت: سراجچه

Central (انگلیسی)

شبکه سانترال: مخابرات داخلی

Fax (انگلیسی)

فاکس: دورنگار، نمابر

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۴۳

کتاب و مطبوعات ابزار آگاهی‌رسانی است و در کشورهایی که به آزادی مردم در اداره امور متکی‌اند اهمیت زیادی به آزادی بیان در آگاهی‌رسانی داده می‌شود. با توجه به نسبی بودن مفهوم آزادی، همیشه حدود آن مقید به اصولی است که در قوانین اساسی می‌آید. رسیدگی به این که آیا در مقالات و کتابها و آثار هنری و نمایشی با استفاده از آزادی، اصول اساسی محترم شمرده یا از آن تجاوز شده، ممیزی نامیده می‌شود که واژه بیگانه معادل آن سانسور است.

مثال: در برخی از کشورها مطبوعات سانسور نمی‌شوند ولی هیأت منصفه به تخلفات آنها پس از چاپ رسیدگی می‌کند.

یعنی: در برخی از کشورها مطبوعات قبل از چاپ بازبینی نمی‌شوند ولی به تخلفات آنها، هیأت منصفه رسیدگی می‌کند.

مثال: آثار فرهنگی و هنری و نمایشی در اغلب کشورها پس از سانسور عرضه می‌شوند.

یعنی: آثار فرهنگی و هنری و نمایشی در اغلب کشورها پس از ممیزی، جواز پخش می‌گیرند.

پس به جای واژه بیگانه سانسور از واژه‌های بازبینی و ممیزی استفاده شود.

*****

سایت

سایت: محل، جا، مکان، مقر	Site (انگلیسی)
سایت: دید، منظر	Sight (انگلیسی)

بناهای مهم را باید در جای مناسب به جای واژه فارسی جا یا مکان یا زمین، از واژه بیگانه سایت استفاده شده است.

مثال: برای هتل پنج ستاره، انتخاب سایت مناسب، شرط لازم موفقیت است.
یعنی: برای مهمانخانه پنج ستاره، انتخاب محل مناسب، شرط لازم موفقیت است.

مثال: معمولاً سایت رله مخابرات بر بلندی کوهها است.
یعنی: معمولاً ایستگاه تقویتی مخابرات بر بلندی کوهها است.
* با همین تلفظ واژه سایت با مفهوم دید و منظر نیز به کار می رود.
مثال: محل این دانشگاه از سایت خوبی برخوردار است،
یعنی: محل این دانشگاه منظر خوبی دارد.

سایت

مثال: چرا این سایت توریستی را رها کرده‌اند؟

یعنی: چرا این مکان با جاذبه سیاحتی را معطل گذارنده‌اند؟ یا چرا این منظره را رها کرده‌اند؟

* ترکیبات سایت اصطلاحاً به جای در محل به کار رفته است.

مثال: تحویل رسمی ماشین‌آلات سایت خواهد بود،

یعنی: تحویل رسمی دستگاهها در محل نصب خواهد بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

At site (انگلیسی)

ات سایت: در محل

Machine (فرانسه)

ماشین‌آلات: دستگاهها

Hotel (انگلیسی)

هتل: مهمانخانه

Touristique (فرانسه)

توریستی: گردشگری، سیاحتی

Relais (فرانسه)

رله: ایستگاه نقوبنی

*****

ساید بای ساید: درکنار هم - هم‌بر (انگلیسی) Side by side

زندگی شهری و مشکلات دسترسی سریع به مواد غذایی تازه و سالم
بویده در فصل تابستان، استفاده از یخچال و یخزن را مرسوم کرده است، بطوری
که کمتر خانه‌یی امروز در شهرها مجهز به یخچال نیست. گسترش این نیاز را
صنعت نوین با تولید یخچالهای دو در و نیز یخچالهای یخزن جواب گفته است.
اصطلاحاً از ترکیب سایدبای ساید یعنی هم‌بر (درکنار هم) برای نوعی
از یخچالهای یخزن در زبان فارسی استفاده شده است که یک بخش آن به
صورت یخچال معمولی و بخش دیگر آن یخزن است.
برای یخزن نیز واژه بیگانه فریزر به کار رفته است به مفهوم سردخانه و محفظه
انجماد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

فریزر: یخزن، سردخانه، محفظه انجماد Freezer (انگلیسی)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۴۷

افزایش جمعیت از یک سو و فراگیر شدن تولید انبوه کالاها از سوی دیگر موجب شد که اغلب نیازهای پوشاکی مردم با دسته‌بندی آنها در اندازه‌های مختلف و بدون سفارش دادن تک واحدی تأمین شود. برای واژه فارسی *اندازه* به کار گرفتن واژه بیگانه *سایز* متداول شده است.

مثال: مدتی جستجو کرد تا *بلیزی* به *سایز* خود یافت.
یعنی: مدتی جستجو کرد تا *پیراهنی* به *اندازه* خود یافت.
مثال: از شوق حضور در جبهه *پوتین‌های* برادرش را که بزرگتر از *سایز* او بود به پا کرد و عازم شد.
یعنی: از شوق حضور در جبهه *چکمه‌های* برادرش را که بزرگتر از *اندازه* او بود پوشید و رفت.

واژه سایز برای اندازه کالاهای غیرپوشاکی نیز به کار رفته است:
مثال: *سایز* یخچال و فریزر *نوفراست* متناسب با *کابینت* آشپزخانه نبود.
یعنی: *اندازه* یخچال و یخ‌زن *بی‌برفک* متناسب با *قفسه* ظروف آشپزخانه نبود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Blouse (فرانسه)

بلیز: پیراهن

Bottine (فرانسه)

پوتین: چکمه

Freezer , No-frost (انگلیسی)

فریزر نوفراست: یخ‌زن بی‌برفک

Cabinette (انگلیسی)

کابینت: قفسه

*****

سرامیک: سفال

Céramic (فرانسه)

هنر سفالگری و صنعت سفالسازی و کوزه‌گری از ایران برخاسته و قدیمی‌ترین سفالها و ظروف سفالین را از زیر تپه‌های باستانی ایران کشف کرده‌اند و به دوران نوسنگی برمی‌گردد. اساس سفالگری استفاده از خمیری است که از خاک رس تهیه می‌شود و پس از شکل دادن، در کوره پخته می‌شود. واژه بیگانه سرامیک به جای سفال در زبان فارسی رسوخ یافته است.

مثال: در این خانه از کف سرامیک و کابینت چوبی بسیار لوکس استفاده می‌شود،

یعنی: در این خانه از کف سفالی و گنجه چوبی تجملی استفاده می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

لوکس: تجملی

Luxe (فرانسه)

کابینت: گنجه

Cabinette (فرانسه)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۴۹

Service (فرانسه)	سرویس: خدمت، پذیرایی، معاینه، نگهداری، تعمیر، مجموعه یک دست
Serve (انگلیسی)	سرو: پذیرایی کردن، در خدمت بودن

برای رساندن مفهوم خدمت و پذیرایی از واژه بیگانه سرویس استفاده شده است.

مثلاً: به جای آن که بگویند: حاضریم خدمت کنیم،
گفته شده است: ما حاضریم سرویس دهیم!

از همین ریشه واژه سرو کردن هم به کار گرفته شده است، به مفهوم پذیرایی کردن و به جای آن که بگویند، غذا را بکشید یا پذیرایی کنید، گفته اند: غذا را سرو کنید!

هنوز روی بدنه برخی از خودروهای دولتی نوشته می شود، اتومبیل سرویس به جای خودرو خدمت. یا در بعضی از اماکن پذیرایی و مهمانخانه ها، صحبت از حق سرویس می کنند، به جای هزینه پذیرایی.

به مجموعه کاملی از ظروف هم گفته شده است،
سرویس کامل غذاخوری. یعنی: یک دست کامل ظروف غذاخوری،
در زمینه خدمات فنی نیز به جای استفاده از واژه‌های دقیقی نظیر رسیدگی و
معاینه کردن یا تعمیر و نگهداری کردن، مصدر سرویس کردن به کار گرفته شده
است.

غناي زبان فارسی به ما این امکان را می‌دهد که با استفاده از واژه‌های
خدمت، پذیرایی، معاینه، نگهداری و تعمیر مفهوم به مراتب دقیقتری را
برسانیم و نیازی به سرویس نداشته باشیم.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Automobile (فرانسه)

اتومبیل: خودرو

*****

سری: دسته، سلسله، تعداد، رشته

Série (فرانسه)

سریال: زنجیره‌ای، دنباله‌دار

Sérial (فرانسه)

واژه بیگانه سری با چند مفهوم در زبان فارسی نفوذ یافته و به کار

می‌رود:

۱ - دسته

مثال: کتابهای اصلی را با سری بعد آورد،

یعنی: با دسته بعد آورد.

۲ - تعداد

مثال: فیشهای سری شماره ۹ امسال نوبت دارند،

یعنی: امسال نوبت قبضه‌های ردیف شماره ۹ است.

۳ - سلسله

مثال: در این سالن یک سری کنفرانس عمومی ارائه خواهد شد،

یعنی: در این تالار یک سلسله سخنرانی عمومی ارائه خواهد شد.

۱۵۲ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

۴ - رشته

مثال: به اتکای یک سری مطلب بی اساس تصمیم گرفت،
یعنی: به اتکای رشته‌ای از مطالب بی اساس تصمیم گرفت.
* از همین ریشه واژه سریال نیز با دو مفهوم به کار رفته است:

۱ - شماره ردیف، در اصطلاح بیگانه سریال نامبر.

۲ - زنجیره یا مجموعه دنباله‌دار

مثال: سریال نمایش داده شده، جالب بود،

یعنی: زنجیره نمایشها جالب بود، یا نمایشهای دنباله‌دار جالبی بود

مثال: برنامه‌ای را به صورت سریال تنظیم کرد،

یعنی: به صورت مجموعه دنباله‌دار، برنامه‌ای را تنظیم کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Fiche (فرانسه)

فیش: قبض

Conférence (فرانسه)

کنفرانس: سخنرانی

Salon (فرانسه)

سالن: تالار

Number (انگلیسی)

نامبر: شماره

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۵۳

سمبل: نمونه، نماینده، نشانه، نماد، رمز
سمبلیک: نمادین

Symbolique (فرانسه)

Symbolique (فرانسه)

در روشهای تربیتی غیر از آموزش نظری و درس اخلاق، نشان دادن نمونه‌ها سهم اساسی دارد. واژه بیگانه سَمْبِل در زبان فارسی با چند مفهوم، از جمله نمونه به کار رفته است.

مثال: او یک معلم ساده نبود بلکه سمبل ایثار بود،
یعنی: او یک معلم ساده نبود بلکه نمونه از خودگذشتگی بود.
* همین واژه با مفهوم نماینده نیز به کار می‌رود.
مثال: یک بسیجی واقعی هر جا باشد سمبل ایران اسلامی است،
یعنی: یک بسیجی واقعی هر جا باشد نماینده ایران اسلامی است.
* واژه سمبل به صورت ریشه‌یی به معنای نشانه و نماد و رمز است.
مثال: مناسک حج مجموعه‌یی از سمبل‌ها است.
یعنی: مناسک حج مجموعه‌یی از نشانه‌ها و رمزها است.
* صفت سمبلیک نیز از همان ریشه است و به معنای نمادین.
مثال: در هنرهای تجسمی آثار سمبلیک جایگاه ویژه دارد،
یعنی: در هنرهای تجسمی آثار نمادین جایگاه ویژه دارد.
* واژه سَمْبِل کردن که در محاوره عامیانه به کار می‌رود فارسی و به معنای سرسری گرفتن است.

*****

سوپر مارکت: فروشگاههای بزرگ (انگلیسی) Super market

گسترش شهرها موجب شد که مشکل رفت و آمد شهری پدید آید و خدمات روزمره و خرید و فروش بسادگی انجام نگیرد. مغازه‌ها و دکه‌های سنتی به جای عرضه خانواده‌یی از کالاهای مشخص تحت عناوین بقالی، خرازی، لبنیات و غیره تبدیل به فروشگاههای بزرگ یا مجتمع دکانها شدند با کالاهای متنوع. واژه بیگانه سوپرمارکت یا به صورت مخفف واژه سوپر در فارسی همان معنا را می‌رساند.

مثال: بزودی در جنوب شهر نیز چند سوپرمارکت افتتاح خواهد شد،

یعنی: چند فروشگاه بزرگ باز خواهد شد.

* پس به جای واژه بیگانه سوپر از واژه فارسی فروشگاه بزرگ استفاده شود و از به کارگیری واژه خنده‌دار مینی سوپر برای مغازه‌های کوچکی که هر نوع کالای مصرفی را عرضه می‌کنند، خودداری شود، زیرا مینی پیشوندی است به معنای کوچک و سوپر پیشوندی است به معنای بزرگ و ترکیب آن دو نادرست است.

*****

Sujet (فرانسه)

سوژه: موضوع

مبادله فرهنگی با سایر کشورها باعث می شود ادبیات و آثار علمی، فرهنگی و هنری دیگر کشورها به زبان فارسی برگردانده شود. برای گفتن مطلبی یا سخنرانی از واژه های بیگانه سوژه استفاده می شود.

مثال: در میان سوژه های مختلف رمان، چرا به نوع سکسی آن گرایش پیدا کرد؟
یعنی: در میان موضوعهای مختلف داستانی، چرا نوع مبتذل آن را انتخاب کرد؟
مثال: با ژستی که می گرفت، به سوژه کمدی تبدیل شده بود،
یعنی: با قیافه ای که می گرفت، به مضحکه تبدیل شده بود.
مثال: برای شروع دیالوگ دنبال سوژه مناسب می گشت،
یعنی: برای آغاز گفت و گو دنبال بحث مناسب می گشت.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Roman (فرانسه)

رمان: داستان

Sexe (فرانسه)

سکسی: مبتذل

Geste (فرانسه)

ژست: قیافه

Comédie (فرانسه)

کمدی: مضحک، خنده دار

Dialogue (فرانسه)

دیالوگ: گفتگو

*****

سیکل: دوره، چرخه، تناوب
Cycle (فرانسه)
ریسایکل: بازیابی
Recycle (انگلیسی)

تناوب شب و روز، دوره ماه و سال و چرخه تولید مثل، علامتهایی از نظام خلقت است. واژه بیگانه سیکل با مفهوم چرخه، دوره و تناوب در زبان فارسی وارد شده است.

مثال: نیروگاه سیکل ترکیبی، راندمان بهتری دارد،
یعنی: نیروگاه چرخه ترکیبی، بازده بهتری دارد.
مثال: در اغلب نقاط کشور ما، سیکل چهار فصل منظم است،
یعنی: در اغلب نقاط کشور ما، دوره چهار فصل منظم است.
مثال: در آسیا و اروپا فرکانس شبکه برق پنجاه سیکل در ثانیه (یا هرتز) است،
یعنی: در آسیا و اروپا بسامد شبکه برق پنجاه تناوب در ثانیه است.
* از همین ریشه فعل ریسایکل هم استفاده شده به مفهوم بازیابی کردن در چرخه تولید.

سیکل - ریسایکل

مثال: امروزه در پراسس تولید، ریسایکل مواد اهمیت زیادی دارد و از پرت جلوگیری می‌کند،

یعنی: امروزه در فرآیند تولید بازیابی مواد اهمیت زیادی دارد و از اتلاف جلوگیری می‌کند.

مثال: این بولتن را با کاغذ ریسایکل شده درست کرده‌اند،
یعنی: این خبرنامه از کاغذ بازیافتی درست شده است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

فرکانس: بسامد	Fréquence (فرانسه)
پراسس: فرآیند	Process (انگلیسی)
پرت: اتلاف	Perte (فرانسه)
بولتن: خبرنامه	Bulletin (فرانسه)
راندمان: بازده	Rendement (فرانسه)

سیستم: نظام، ابزار، مجموعه، منظومه، توده
Système (فرانسه)
سیستماتیک: نظام‌مند، منظم، مرتب
Systématique (فرانسه)

واژه بیگانه سیستم با چند مفهوم در زبان فارسی نفوذ کرده است:

۱ - نظام

مثال: سیستم توحیدی، سیستم حکومتی،
یعنی: نظام توحیدی، نظام حکومتی.

۲ - ابزار

مثال: به سیستم ابتکاری او جایزه دادند؛
یعنی: به ابزار ابتکارش جایزه دادند.

۳ - مجموعه

مثال: سیستم اکوستیک، سیستم واحدهای بین‌المللی،
یعنی: مجموعه صوتی، مجموعه واحدهای بین‌المللی.

۴ - منظومه

مثال: سیستم خورشیدی،

یعنی: منظومه خورشیدی.

۵- توده (در هواشناسی)

مثال: سیستم کم فشار،

یعنی: توده کم فشار.

* از مشتقات آن نیز واژه سیستماتیک استفاده شده است که «تعلق به سیستم» را

نشان می‌دهد و به مفهوم منظم و مرتب یا نظام‌مند است.

مثال: سخنرانی او حاوی یک بحث سیستماتیک بود،

یعنی: دارای یک بحث منظم بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Acoustique (فرانسه)

اکوستیک: صوتی، سمعی

*****

Silo (فرانسه)

سیلو: انبارهای گندم

علوفه و غلات را پس از درو کردن انبار می‌کنند تا بتدریج در طول سال به مصرف برسد. این انبارها دارای شرایط خاص تهویه و روشنایی اند تا مواد ذخیره شده فاسد نشود. در فارسی از واژه بیگانه سیلو برای انبار گندم و علوفه استفاده شده است.

مثال: در طراحی و ساخت سیلوی گندم تجربه ارزشمندی به دست آمده است، یعنی: در طراحی و ساخت انبار گندم تجربه ارزشمندی به دست آمده است.
مثال: سیلوها از تحویل گندم سن زده نیز خودداری خواهند کرد، یعنی: انبارها از تحویل گندم سن زده نیز خودداری خواهند کرد.
مثال: او طراح محاسب و سازنده سیلو، سوله و بونکر بود، یعنی: او طراح محاسب و سازنده انبارهای گندم، کالا و مواد معدنی بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Bunker (فرانسه)

بونکر: انبار مواد معدنی

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۶۱

شاپ

Shop (انگلیسی)

شاپ: کارگاه علمی

واژه بیگانه شاپ به صورت پسوند در ترکیباتی نظیر **ورک شاپ** یا **کافی شاپ** وارد زبان فارسی شده است که باید از به کارگیری آنها اجتناب کرد.

مثال: در حاشیه کنفرانس چند **ورک شاپ** علمی برپا شد،

یعنی: در حاشیه سخنرانی چند کارگاه علمی برپا شد.

مثال: اخیراً چند **کافی شاپ** در شهر فعال شده است،

یعنی: چند **چایخانه** (یا **قهوه خانه**) جدید باز شده است.

مثال: در فرودگاههای بین المللی خرید از **فری شاپ** چندان بصرفه نیست،

یعنی: خرید از **مغازه های آزاد** (بدون عوارض گمرکی) چندان ارزان نیست.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Conférence (فرانسه)

کنفرانس: سخنرانی

Workshop (انگلیسی)

ورک شاپ: کارگاه

Coffee shop (انگلیسی)

کافی شاپ: چایخانه، قهوه خانه

Free shop (انگلیسی)

فری شاپ: مغازه آزاد - بدون عوارض گمرکی

*****

۱۶۲ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

شارژ

شارژ: هزینه‌های ثابت، بار، تقویت روحیه،
(فرانسه) Charge
پرکردن (مخازن، انبارها و قوه‌ها)

از واژه بیگانه شارژ با چند مفهوم در زبان فارسی استفاده شده است:

۱ - هزینه‌های ثابت، نظیر هزینه‌های سرایداری و خدمات مشترک در
مجموعه‌های مسکونی.

مثال: گاهی مقدار شارژ آپارتمان از اجاره‌بها سنگین‌تر است،
یعنی: گاهی هزینه‌های ثابت کاشانه از اجاره‌بها بیشتر است.

۲ - بار و به صورت مصدری بار زدن
مثال: از قراضه‌ها برای شارژ کوره ذوب آهن استفاده می‌کنند،
یعنی: قراضه‌های آهن را در کوره ذوب بار می‌زنند.

۳ - تقویت روحیه
مثال: با سخنان گرم خود او را شارژ کرد،
یعنی: با سخنان خود او را دلگرم کرد، یا روحیه او را تقویت کرد.

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۶۳

۴ - پرکردن مخازن و انبارها و قوه‌ها

مثال: هر روز ابتدا استوک را شارژ می‌کند،

یعنی: انبار را پر می‌کند.

۵ - هزینه کردن یا به حساب هزینه گذاشتن

مثال: سرویس را به قیمت مناسب شارژ کرد،

یعنی: خدمات را به قیمت مناسب به حساب او گذاشت، یا برای او هزینه کرد.

۶ - پرخورانی، در واژه مرکب سوپر شارژ

پس به جای شارژ به مناسبت موضوع، از واژه‌های فارسی و متنوع نظیر هزینه

ثابت، بار و پرخورانی، یا مصادر بار زدن، پرکردن، هزینه کردن استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Appartement (فرانسه)

آپارتمان: کاشانه

Stock (انگلیسی)

استوک: انبار

Service (فرانسه)

سرویس: خدمات

Super charge (انگلیسی)

سوپر شارژ: پرخورانی

*****

شاسی

شاسی: تنه، پیکره، قالب، قاب، چارچوب و قید (فرانسه) Châssis

در ابزارسازی و خودروسازی برای هر دستگاه از پیکره‌ای استفاده می‌شود که قطعات یا مجموعه‌های فنی دیگر بر روی آن سوار می‌شوند؛ در واژگان بیگانه بدان شاسی می‌گویند.

مثال: شاسی کامیون بنز ده تن به فروش رفت،

یعنی: تنه بنز ده تن باری به فروش رفت.

مثال: شماره پلاک شاسی اتومبیل مفقود شده را به دست آورد،

یعنی: شماره تنه خودرو مفقود شده را به دست آورد.

* در صنعت ریخته‌گری نیز به بدنه قالب، شاسی گفته‌اند.

پس به جای واژه بیگانه شاسی می‌توان یکی از واژه‌های فارسی پیکره، تنه خودرو، قالب، قاب، چارچوب و قید استفاده کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Automobile (فرانسه)

اتومبیل: خودرو

Camion (فرانسه)

کامیون: باری

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۶۵

Chance (فرانسه)

شانس: بخت

بخت از واژه‌های پرمصرف در گفت وگوی عامه مردم و در ادبیات فارسی است، واژه‌های مرکب نظیر خوش‌بخت، بدبخت، بخت‌یار نیز بسیار رایج است. واژه بیگانه شانس در دوران معاصر جایگزین بخت شده است.

مثال: او شانس آورد،

یعنی: او بخت آورد.

مثال: شانس او گل کرد،

یعنی: بخت او باز شد.

مثال: تأسف از بدشانسی او،

یعنی: تأسف از بخت بد او.

مثال: شانس خود را امتحان کردن،

یعنی: بخت خود را آزمودن.

مثال: سیاستمدارانی که خوش شانس‌اند،

یعنی: سیاستمدارانی که بخت‌یار آنها است.

مثال: این شانس را از او بگیر،

یعنی: این فرصت را از او بگیر (منظور فرصت بخت آزمودن است)

*****

شوگ - شوکه

شوگ: لطمه، اختلال	Choc (فرانسه)
شوکه: صدمه دیده	Choqué (فرانسه)

با اینکه روال عادی تحولات طبیعی و اجتماعی، پیوسته و تدریجی است ولی گاهی تحولات به صورت خشن و ناپیوسته ظاهر می‌شود و صدمه یا ضربه ایجاد می‌کند. برای این گونه تحولات در زبان فارسی از واژه بیگانه شوگ استفاده شده است به مفهوم لطمه، صدمه، اختلال و در پزشکی سکتته.

مثال: رفوزه شدن او شوگ عجیبی برای مادرش بود.

یعنی: رد شدن او لطمه عجیبی به مادرش زد.

مثال: با تماشای این تئاتر گرفتار شوگ روانی شد.

یعنی: با تماشای این نمایش گرفتار اختلال روانی شد.

مثال: انژکسیون داروی فاسد منجر به شوگ شد.

یعنی: تزریق داروی فاسد باعث بروز سکتته شد.

از همین ریشه، واژه شوکه نیز استعمال شده یعنی کسی که لطمه خورده، صدمه دیده یا به او ضربه وارد آمده یا گرفتار سکتته شده است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

رفوزه: رد	Refusé (فرانسه)
تئاتر: نمایش	Théâtre (فرانسه)
انژکسیون: تزریق	Injection (فرانسه)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۶۷

Cheminée (فرانسه)

شومینه: بخاری دیواری

در معماری سنتی ما استفاده از بخاری در منازل رایج بوده است و تزیینات پیرامونی آن به شکل‌های مختلف و متناسب با سلیقه هنری افراد انجام می‌شده است. متداول‌ترین سوخت مصرف شده در بخاریها هیزم و ذغال بوده است. همان بخاریها را اخیراً به صورت تجملی در دیواره منازل تعبیه می‌کنند و برای آن واژه بیگانه شومینه را به کار می‌برند که معنای آن دقیقاً بخاری است.

مثال: به جای شوقاژ سانترال از شومینه استفاده کرد،
یعنی: به جای گرمایش مرکزی از بخاری دیواری استفاده کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Chauffage central (فرانسه)

شوقاژ سانترال: گرمایش مرکزی

*****

شیفت

شیفت: نوبه کاری، جابه جایی (انگلیسی) Shift

بسیاری از خدمات امروزه باید به صورت مداوم در شبانه روز ارائه شود و تعطیل پذیر نیست. گردانندگان این خدمات و فعالیتها ناگزیر بنوبت، کار را تحویل می گیرند. برای نوبه کاری از واژه بیگانه کار شیفتی استفاده شده است.

مثال: کار شیفتی سخت است زیرا با طبیعت انسان سازگار نیست لذا با مزایایی، سختی آن را جبران می کنند،
یعنی: نوبه کاری با طبیعت انسان سازگار نیست، سختی آن را با پرداخت مزایایی جبران می کنند.

* معنای لغوی مصدر شیفت، جابجا کردن یا تغییر دادن است. با این معنا نیز در فارسی به کار گرفته شده است.

مثال: این کمپانی ناچار شد آژانس خود را به شهر دیگری شیفت دهد.
یعنی: این شرکت ناچار شد دفتر نمایندگی خود را به شهر دیگری جابه جا کند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

کمپانی: شرکت	Company (انگلیسی)
آژانس: دفتر نمایندگی	Agence (فرانسه)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۶۹

معمولاً کالاهای نو و اصیل و دست اول را با اینکه گران ترند به کالاهای نیمه دار و دست دوم ترجیح می دهند، جز فرشهای دستباف که هر چه پاخورده تر باشند مرغوبتر می شوند و بهتر به فروش می روند. برای اجناس نو و دست اولی که هنوز از بسته بندی کارخانه بی خارج نشده اند، واژه بیگانه فابریک به کار برده اند که در لغت به معنی کارخانه است.

مثال: کلیه قطعاتی که در این سالن می بینی فابریک است، یعنی: قطعاتی که در این تالار می بینی دست اول است.
مثال: در این تعمیرگاه فقط از رنگ فابریک استفاده می کنند، یعنی: در این تعمیرگاه فقط رنگ اصلی کارخانه را به کار می برند.
مثال: یک دستگاه کامپیوتر فابریک و آکبند همراه خود آورده بود. یعنی: یک دستگاه رایانه دست اول با بسته بندی اصلی همراه خود آورده بود.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Salon (فرانسه)

سالن: تالار

Computer (انگلیسی)

کامپیوتر: رایانه

آکبند: بسته بندی اصلی

*****

فاز

Phase (فرانسه)

فاز: حالت (جسمانی)، مرحله

مرحله بندی کارها و فعاليتها روشی است که امکان نظارت دقیقتر را در هنگام اجرا و نیز امکان بهره برداری بخش آماده شده را در هر مرحله، در صورت برنامه ریزی و طراحی صحیح، فراهم می سازد. در فارسی برای هر مرحله از یک طرح واژه بیگانه فاز به کار گرفته شده است.

مثال: در فاز دوم این پروژه، تکنولوژی جدیدی به کار رفته است،

یعنی: در مرحله دوم این طرح، فن آوری جدیدی به کار رفته است.

* واژه فاز در علوم عملی به معنای حالت و نمود است.

مثال: در اثر دریافت گرما بسیاری از اجسام از فاز جامد به فاز مایع می رسند،

یعنی: بسیاری از اجسام از حالت جامد به حالت مایع می رسند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Projet (فرانسه)

پروژه: طرح

Technologie (فرانسه)

تکنولوژی: فن آوری

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۷۱

فاکتور - فاکتر

Facture (فرانسه)

فاکتور: بهابریگ

Facteur (فرانسه)

فاکتور: عامل

یکی از اسناد مهم مالی صورت حساب خریدها است که در واژگان بیگانه به آن فاکتور می گویند یعنی بهابریگ.

مثال: کمپانی های خارجی عادت کرده اند چند نوع فاکتور صادر کنند.
یعنی: شرکت های خارجی خو کرده اند چند نوع صورت حساب بسازند.
* از همان ریشه، واژه فاکتر به مفهوم عامل نیز به کار گرفته شده است.
مثال: پرداخت سوسید برای کالاهای اساسی فاکتر قطعی عدالت اجتماعی محسوب نمی شود،
یعنی: پرداخت یارانه برای کالاهای اساسی عامل قطعی عدالت اجتماعی محسوب نمی شود.

* پس با به کارگیری واژه های صورت حساب، بهابریگ و عامل می توان واژه های بیگانه فاکتور و فاکتر را حذف کرد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Company (انگلیسی)

کمپانی: شرکت

Subside (فرانسه)

سوسید: یارانه

*****

File (انگلیسی)

فایل: پرونده

به مجموعه‌یی از اطلاعات ردیف شده درباره موضوع خاص، پرونده می‌گویند. واژه بیگانه فایل با همان مفهوم در زبان فارسی راه یافته و قابل اجتناب است.

مثال: در این سازمان فایل پرسنلی بسیار منظم است،
یعنی: در این سازمان پرونده اداری کارمندان بسیار منظم است.
مثال: فایل‌های متعددی را از روی حافظه کامپیوتر روی دیسکت برد،
یعنی: پرونده‌های متعددی را از حافظه رایانه به لوح منتقل کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Computer (انگلیسی)

کامپیوتر: رایانه

Disc (انگلیسی)

دیسک: لوح

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۷۳

برای اجرای بسیاری از طرحها، غیر از آماده سازی طرح فنی، گردآوری امکانات اداری و استخدام نیروی انسانی، به سرمایه نیاز است. در صورتی که مجری طرح فاقد سرمایه باشد ناگزیر به منابع مستقل دیگری مراجعه می کند، مثلاً: از بانکها وام گرفته می شود یا از اشخاص حقیقی و حقوقی در بخش خصوصی درخواست مشارکت می شود یا در بازار سرمایه از صاحبان سرمایه دعوت به سرمایه گذاری می شود. این نوع اخیر سرمایه گذاری، برای پشتیبانی اجرای طرح به لحاظ مالی است. در فارسی به جای سرمایه گذاری از واژه بیگانه فاینانس استفاده شده است که کاملاً قابل اجتناب است.

*****

با بسط شبکه گازرسانی، استفاده از اجاق‌های گازی گسترش یافته و یکی از تسهیلات آن تاون‌های خانگی است که برای آن اصطلاح بیگانه فر در فارسی به کار رفته است که از واژه فور گرفته شده به معنای کوره و تنور.

مثال: او با کمال مهارت انواع کیکها را در فر می‌پخت.
یعنی: او با کمال مهارت انواع شیرینی‌ها را در تاون می‌پخت.
* واژه فر در اصل به معنی آهن است و با همان معنا در واژه مرکب فرفورژه در فارسی به کار رفته، به معنی آهن یا فولاد آهنگری شده که معمولاً با آن انواع نرده‌ها را طراحی و تولید می‌کنند.

مثال: برای پنجره‌های طبقه اول آپارتمان، فرفورژه سفارش داد.
یعنی: برای پنجره‌های طبقه اول کاشانه، نرده آهنگری شده سفارش داد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Cake (انگلیسی)

کیک: شیرینی

Appartement (فرانسه)

آپارتمان: کاشانه

Forgé (فرانسه)

فورژه: آهنگری شده

*****

فرم: شکل و حالت، پرسشنامه، ورق و کاغذ (فرانسه) **Forme**

واژه بیگانه فرم با سه مفهوم در زبان فارسی رایج شده است.

۱ - شکل و حالت

مثال: دکوراسیون را به فرم دیگری درآورد،

یعنی: تزیینات را به حالت دیگری درآورد.

مثال: با زحمت او اثر هنری، فرم لازم را پیدا کرد،

یعنی: با زحمت او شکل لازم را پیدا کرد.

۲ - پرسشنامه

معمولاً برای کسب اطلاعات از اوراقی استفاده می‌شود که شامل سؤالات متعدد است و در آن درخواست ثبت مشخصات می‌شود که به آنها پرسشنامه می‌گویند.

مثال: برای استخدام رسمی **فرمهای** متعدد پرسشلی را به او دادند تا تکمیل کند،

یعنی: برای استخدام **پرسشنامه‌های** متعدد کارمندی را به او دادند.

مثال: فرم آمارگیری و نظرسنجی،

یعنی: برگه یا پرسشنامه آمارگیری یا نظر سنجی.

۳ - ورق کاغذ (مجموعه صفحات)

در چاپخانه اصطلاحاً به مجموعه‌یی از ۸ صفحه یا مجموعه‌یی از ۱۶ صفحه،

فرم ۸ صفحه‌یی یا فرم ۱۶ صفحه‌یی می‌گویند:

مثال: اگر کل کتاب ۱۶۰ صفحه شود با بیست فرم هشت صفحه چاپ می‌شود:

یعنی: با بیست ورق هشت صفحه‌ای چاپ می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Décoration (فرانسه)

دکوراسیون: تزئینات

Personel (فرانسه)

پرسنلی: کارمندی

*****

ترکیب وظایف و تکالیف خانگی، خانوادگی و حرفه‌ای زنان، و محدودیت‌هایی که به لحاظ اختیارات اجتماعی و حقوق سیاسی در گذشته، بویژه تا پنجاه سال پیش، در غرب نسبت به زنان وجود داشته است، جنبش‌هایی را از قرن هجدهم به نام آزادی زنان، برابری حقوق سیاسی زن و مرد، تساوی اجتماعی دو جنس ... باعث شد که هدف اصلی همه آنها توسعه حضور و سهم زنان در جامعه است و البته در دو قرن گذشته نتایج گسترده‌ای دربرداشته که بعضاً در دنیا به انحراف گرائیده است. مکتبی که به لحاظ فلسفی این جنبش‌ها را پشتیبانی می‌کند در واژگان بیگانه فمینیسم است به مفهوم زن سالاری یا مکتب هواخواهی زنان، به پیروان آن مکتب فمینیست می‌گویند.

مثال: بسیاری در دام ایده‌های فمینیستی افتاده‌اند،

یعنی: بسیاری در دام پندارهای زن سالاری افتاده‌اند.

مثال: در فمینیسم احقاق حقوق زن و مرد تحت‌الشعاع شعار تساوی سکس‌ها قرار می‌گیرد.

یعنی: در زن سالاری احقاق حقوق زن و مرد تحت‌الشعاع شعار مساوات جنسی زن و مرد قرار می‌گیرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Idée (فرانسه)

ایده: پندار

Sexe (فرانسه)

سکس: جنس

*****

صنعت خودروسازی پیشرفتهای زیادی کرده و به لحاظ فنی با خودکار شدن اداره یا عملکرد بسیاری از بخشهای خودور، وظیفه راننده ساده‌تر شده است. برخی از خودروها دربرگیرنده تمام ابتکارهای خودکار سازی‌اند و اصطلاحاً برای آنها واژه ترکیبی بیگانه فول اتوماتیک یا فول اتومات یا به صورت خلاصه فول به کار برده شده است. یعنی: تمام خودکار

مثال: در این نمایشگاه، ماشین‌های سواری ساده و فول اتومات عرضه شده است.

یعنی: در این نمایشگاه، سواری‌های ساده و تمام خودکار عرضه شده است.
* صفت فول به معنای کامل و پر در شکل‌های دیگری هم به کار گرفته شده است.
مثال: قرار بود نزد ما فول تایم بماند و المپیادها را کنترل کند،
یعنی: قرار بود تمام وقت نزد ما بماند و مسابقه‌ها را اداره کند.

مثال: پانزده سال در دانشگاه درس داد تا فول پروفیسور شد،
یعنی: پانزده سال در دانشگاه درس داد تا به رتبه استادی رسید.
مثال: باک بنزین را فول کرد به قدری که از آن لیک کرد،
یعنی: مخزن سوخت را پر کرد به قدری که از آن نشت کرد.
مثال: رسید به جایی که ناگزیر باید فول استاپ می کرد،
یعنی: رسید به جایی که ناگزیر باید توقف کامل می کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

ماشین: سواری	Machine (فرانسه)
تایم: وقت	Time (انگلیسی)
المپیاد: مسابقه جهانی	Olympiade (فرانسه)
پروفیسور: استاد	Professeur (فرانسه)
لیک: نشت	Leak (انگلیسی)
استاپ: توقف، ایست	Stop (انگلیسی)

*****

فونداسیون: پی و پایه، پی ریزی
فاندیشن: بنیاد
(فرانسه) Fondation
(انگلیسی) Foundation

از ریشه بیگانه فوندوس به معنای ته و بن واژه‌هایی در زبان فارسی رسوخ یافته است:

- ۱ - واژه فونداسیون به مفهوم پی و پایه بویژه در ساختمان.
مثال: توجه به اجرای دقیق فونداسیون به کاهش ریسک زلزله می‌انجامد،
یعنی: توجه به اجرای دقیق پی‌ریزی به کاهش خطر زلزله می‌انجامد.
- ۲ - همین واژه به شکل فاندیشن به مفهوم بنیاد و مؤسسه به کار می‌رود.
مثال: در امریکا تشکیل فاندیشن به نام شخصیتها ظاهراً دارای مقاصد اجتماعی است.
یعنی: تشکیل بنیادها در امریکا به نام شخصیتها ظاهراً دارای مقاصد اجتماعی است.
- ۳ - از همان ریشه واژه فاندمنتالیسم به مفهوم بنیادگرا به کار گرفته شده است.
مثال: سرچشمه فاندمنتالیسم به جریانات مذهبی امریکا در هشتاد سال پیش برمی‌گردد،
یعنی: سرچشمه بنیادگرایی به جریانات مذهبی امریکا در هشتاد سال پیش برمی‌گردد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

ریسک: خطر
فاندمنتالیسم: بنیادگرایی
(فرانسه) Risque
(انگلیسی) Fundamentalism

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۸۱

بسیاری از طرحهای عمرانی به دلیل پیچیدگی زیاد مستلزم مطالعات امکان‌سنجی است و در صورتی اجرای طرح آغاز می‌شود که نتایج آن مطالعات کاملاً مثبت باشد. واژه بیگانه فیزیبل به مفهوم ممکن - شدنی برای چنان طرحهایی به کار گرفته شده است.

مثال: اجرای این پروژه فیزیبل است اما نه در شش ماه،
یعنی: اجرای این طرح ممکن است اما نه در شش ماه.
* از همان ریشه، واژه فیزیبیلیتی نیز به کار رفته است یعنی امکان، قابلیت تحقق.

مثال: عده‌یی درباره کانال اتصال خلیج فارس به بحر خزر بدون فیزیبیلیتی
استادی اظهار نظر می‌کنند.
یعنی: عده‌یی درباره آبراهه خلیج فارس به بحر خزر بدون امکان‌سنجی (یا بدون
بررسی قابلیت تحقق) اظهار نظر می‌کنند.
* پس به جای واژه‌های فیزیبل و فیزیبیلیتی از واژه‌های فارسی شدنی - ممکن
و قابلیت تحقق - امکان استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Projet (فرانسه)

پروژه: طرح

Canal (فرانسه)

کانال: آبراهه

*****

Fiche (فرانسه)

فیش: برگه و قبض، یادداشت

Fichier (فرانسه)

فیشیه: برگه‌دان

در زبان فارسی واژه بیگانه فیش به کار گرفته شده است با دو معنی یکی به مفهوم یادداشت،

مثلاً: او بعد از مطالعه هر کتاب فیش‌هایی تهیه می‌کرد،

یعنی: یادداشت‌هایی از آن کتاب تهیه می‌کرد.

با این مفهوم واژه فیش‌برداری هم به کار گرفته شده است به معنی یادداشت‌برداری و آن نوشتن مطالب مشخصی است بر روی برگه‌هایی برای دسته‌بندی آنها.

از این ریشه واژه فیشیه هم به کار رفته است به معنی برگه‌دان.

دیگری به مفهوم برگه و قبض است.

مثلاً: فیش حقوقی، یعنی برگه‌یی که اطلاعات مختلف راجع به حقوق افراد و جزییات اقلام آن ذکر می‌شود،

یا فیش آب و برق و نظایر آن به مفهوم قبضی است که مقدار مصرف و هزینه‌های نوبه‌یی استفاده از شبکه آب و برق و غیره در آن ثبت شده است.

پس در فارسی به جای فیش از واژه‌های یادداشت، برگه و قبض باید استفاده شود.

*****

فینال

Final (فرانسه)

فینال: مرحله پایانی

مسابقه‌های ورزشی رشته‌های مختلف دارای مراحل می‌باشد که در آن بتدریج قویترین‌ها و ماهرترین‌ها مشخص می‌شوند. برای آخرین مرحله مسابقه‌ها، از واژه بیگانه فینال استفاده شده است.

مثال: دو تیم ورزشی شهرستانی توانستند به مسابقه‌های فینال برسند، یعنی: دو گروه ورزشی شهرستانی توانستند به مرحله پایانی مسابقه‌ها راه یابند. * همین واژه با تلفظ فینال برای امتحان نهایی به کار رفته است.

مثال: معمولاً در دانشگاه برای هر مقطع تحصیلی یک امتحان فینال می‌گذارند، یعنی: معمولاً در دانشگاه برای هر مقطع تحصیلی یک امتحان نهایی می‌گذارند. * حتی درباره پرونده‌های رسمی که چندین گزارش کارشناسی دارد به آخرین گزارش، فاینال گفته شده است:

مثال: دیوان لاهه، فاینال ریپرت خود را درباره قرارداد الجزایر آماده کرد، یعنی: دیوان لاهه، گزارش نهایی خود را درباره قرارداد الجزایر آماده کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Team (انگلیسی)

تیم ورزشی: گروه ورزشی

Report (انگلیسی)

ریپرت: گزارش

*****

کابل

Câble (فرانسه)

کابل: بافه، رشته سیم

پیشرفت مخابرات، تسهیلات فراوانی را برای جامعه نوین به وجود آورده و ضمن کاهش هزینه‌ها باعث افزایش سرعت مبادله اطلاعات شده است. استفاده از سیم برای انتقال خبر و اطلاعات از روشهای مطمئن دویست سال گذشته بوده است. به جای بافه یا رشته سیم، در فارسی از واژه بیگانه کابل استفاده شده است که اصلاً به معنای طناب است.

مثال: توسعه تله کامیونیکیشن بین قاره‌یی در اوایل مرهون کابل‌های زیردریایی بود،

یعنی: توسعه مخابرات بین قاره‌یی در اوایل مرهون بافه‌های زیردریایی بود.

مثال: استفاده از کابل هوایی در برق‌رسانی شهری منسوخ می‌شود،

یعنی: استفاده از رشته سیم هوایی در برق‌رسانی شهری منسوخ می‌شود.

مثال: کابل آلومینیوم در خیلی از موارد جایگزین کابل مسی و نقره‌ای شده است،

یعنی: رشته سیم آلومینیومی در خیلی از مصارف جایگزین رشته سیم مسی و نقره‌ای شده است.

مثال: در آسانسور و تله کابین از کابل‌های فولادی استفاده می‌شود،

یعنی: در آسان‌بر، و بالابر ها از بافه‌های فولادی استفاده می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Telecommunication (انگلیسی)

تله کامیونیکیشن: مخابرات

Ascenseur (فرانسه)

آسانسور: آسان‌بر

Télécabine (فرانسه)

تله کابین: بالابر

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۸۵

کابینه - کابینت

Cabinet (فرانسه)	کابینه: دولت
Cabinette (فرانسه)	کابینت: گنجه

واژه‌های بیگانه کابینه و کابینت در اصل به معنای اتاق و تجهیزات آن است. در فارسی یکی از مفاهیم استعاری کابینه به کار گرفته شده و آن هیأت وزیران یا دولت است:

مثال: کابینه بختیار دوام نیاورد،

یعنی: دولت بختیار عمری نکرد.

مثال: هر کابینه جدید باید از پارلمان رأی اعتماد بگیرد،

یعنی: هر دولت جدید باید از مجلس رأی اعتماد بگیرد.

* واژه کابینت نیز به مفهوم گنجه و قفسه و دولاب آشپزخانه است که برای ظروف و مواد استفاده می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Parlement (فرانسه)	پارلمان: مجلس

*****

کاپ

Cup (انگلیسی)

کاپ: جام

در مسابقات ورزشی غیر از جوایز مادی، گاهی جوایزی اعطا می‌شود که ارزش نمادین دارد؛ نمونه این نوع جوایز جام است. واژه بیگانه کاپ با همین مفهوم وارد زبان فارسی شده است.

مثال: سومین دوره مسابقات کاپ تیمی آسیا برگزار شد،
یعنی: سومین دوره مسابقات گروههای ورزشی جام آسیا برگزار شد.
مثال: کاپ اخلاق به تیم فرماندهی لجستیک تعلق گرفت،
یعنی: جام اخلاق به گروه ورزشی فرماندهی پشتیبانی تعلق گرفت.
مثال: با استفاده از دوپینگ به فینال مسابقات کاپ بوکس راه یافت.
یعنی: با استفاده از مواد نیروزا به مرحله پایانی مسابقات جام مشت زنی راه یافت.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Team (انگلیسی)

تیم: گروه ورزشی

Logistique (فرانسه)

لجستیک: پشتیبانی، سامانه

Doping (انگلیسی)

دوپینگ: مواد نیروزا

Final (انگلیسی)

فینال: مرحله پایانی

Box (انگلیسی)

بوکس: مشت زنی

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۸۷

کاداستر: دفتر جامع ثبت اسناد و املاک (فرانسه) Cadastre

یکی از اقدامات اساسی در کشور تهیه مدارک و اسنادی است که بر مبنای اطلاعات اداری و رسمی و نیز نقشه برداری، تکلیف مالکیت اراضی و عواید حاصل از آنها را روشن می‌کند؛ به این مدارک که شامل نقشه و دفتر جامع ثبت اسناد و املاک می‌شود در واژگان بیگانه کاداستر می‌گویند.

مثال: طرح کاداستر کشور را به اجرا گذاشته‌اند،
یعنی: طرح جامع ثبت املاک کشور را به اجرا گذاشته‌اند.

*****

کادر: گردانندگان، مسئولان، قاب (فرانسه) Cadre

واژه بیگانه کادر در فارسی با دو مفهوم به کار گرفته شده است.

۱ - چهارچوب، قاب، زمینه، حدود

مثال: این پرتره ارزش آن را داشت که در کادر مناسبتری قرار می گرفت،
یعنی: این تصویر چهره ارزش قاب مناسبتری را داشت.

مثال: قبل از آغاز کار درباره کادر مسئولیت آن بحث می کرد،
یعنی: قبل از آغاز کار درباره حدود مسئولیت آن بحث می کرد.

۲ - مسئولان و گردانندگان اصلی یک اداره یا یک بنگاه

مثال: کادر این شرکت فاقد اطلاعات تکنیکی اند،

یعنی: گردانندگان این شرکت فاقد اطلاعات فنی اند.

مثال: کابینه یی قدرتمند است که دارای کادر فنی و اداری و حقوقی باتجربه
باشد،

یعنی: دولتی قدرتمند است که دارای مسئولان باتجربه فنی و اداری و حقوقی
باشد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

تکنیکی: فنی	Technique (فرانسه)
کابینه: دولت	Cabinet (فرانسه)
پرتره: تصویر	Portrait (فرانسه)

*****

Cadeau (فرانسه)

کادو: سوغات، هدیه، تحفه

در ایام جشن و شادی یا به مناسبت عید یا در دید و بازدید، مردم به یکدیگر هدیه می‌دهند یا برای هم تحفه و سوغات می‌آورند. واژه بیگانه کادو همین مفهوم را می‌رساند.

مثال: از سفر برگشت، بدون کادو

یعنی: دست خالی و بدون سوغات.

مثال: در مراسم تودیع، چشمش به کادوهای همکاران بود،

یعنی: در مراسم تودیع، چشمش به هدیه‌ها بود.

مثال: در جشن تولد، هیچ‌کس کادویی ارزشمند نیاورد،

یعنی: هیچ‌کس تحفه‌ای نیاورد.

*****

کارت

کارت: ورق، ورقه، برگ و نامه، برگه، کارت، نقشه، صورت (فرانسه) Carte

واژه بیگانه کارت با چند معنا در فارسی استفاده می شود:

۱- ورق

مثال: بسیاری از سرگرمی ها با کارت انجام می شود،

یعنی: با ورق انجام می شود.

۲- ورقه

مثال: او کارت ویزیت خود را تقدیم کرد،

یعنی: ورقه نام و نشانی خود را تقدیم کرد.

۳- برگ و نامه

مثال: فرستادن کارت تبریک در ایام عید رایج است،

یعنی: فرستادن برگ تبریک یا تبریک نامه در ایام عید رایج است.

۴ - برگه

مثال: کارت ملاقات، کارت هویت، کارت ترافیک، کارت دعوت،
یعنی: برگه ملاقات، برگه شناسایی، برگه عبور و مرور، دعوت نامه.

۵ - نقشه

مثال: کارتوگرافی، یعنی نقشه‌نگاری، یا کارت جغرافیایی، یعنی: نقشه
جغرافیایی

۶ - صورت

مثال: در این رستوران غذا را از روی کارت سفارش می‌دهند،
یعنی: در این خوراک‌سرا از روی صورت، غذا سفارش می‌دهند.

۷ - اختیار تام، در واژه مرکب کارت بلانش یعنی برگ سفید

مثال: برای لابی کردن به او کارت بلانش داده بود،
یعنی: برای مذاکرات غیررسمی به او اختیار تام داده بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Lobby (انگلیسی)

لابی: مذاکره غیر رسمی

Restaurant (فرانسه)

رستوران: خوراک سرا

Visite (فرانسه)

ویزیت: دیدار، معاینه

*****

کارتن

کارتن: جزوه‌دان نقاشی، تصاویر متحرک نقاشی،
(فرانسه) Carton مقوا، جعبه مقوایی

صنعت کاغذسازی با تولید مقوا کمک شایانی به بهبود بسته‌بندی کالاها کرده است. جعبه مقوایی رایج‌ترین نوع بسته‌بندی است که با ابتکارهای مختلف به لحاظ طراحی و چاپ استفاده می‌شود. واژه بیگانه کارتن با مفهوم مقوا و جعبه مقوایی در فارسی راه یافته است.

مثال: با استفاده از پاسپورت دیپلماتیک چندین کارتن پلمب شده را حاوی اجناس آنتیک از کشور خارج کرد،
یعنی: با استفاده از گذرنامه سیاسی چندین جعبه مهر شده را حاوی کالای عتیقه از کشور خارج کرد.
* یکی دیگر از معانی کارتن، جزوه‌دان نقاشی است و با توسعه مفهوم به تصاویر متحرک نقاشی شده نیز گفته می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

پاسپورت دیپلماتیک: گذرنامه سیاسی	(فرانسه) Passeport diplomatique
پلمب: مهر سربی	(فرانسه) Plomb
آنتیک: عتیقه	(فرانسه) Antique

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۹۳

کانال: مجرا و راه، شبکه، ترعه و آبراه (فرانسه) Canal

واژه بیگانه کانال با سه معنی در زبان فارسی نفوذ کرده است:

۱ - مجرا و راه

مثال: از آن سازمان به عنوان کانال ارتباطی بهره گرفت.

یعنی: از آن سازمان به صورت راه تماس بهره گرفت.

مثال: از چه کانالی می توان به او دست یافت؟

یعنی: از چه طریقی می توان به او دست یافت؟

۲ - شبکه (در ارتباطات و صدا و سیما)

مثال: آیا برنامه های کانال چهار را مشاهده کرده اید؟

یعنی: آیا برنامه های شبکه چهار را مشاهده کرده اید؟

۳ - ترعه و آبراه

مثال: ساخت کانالهای آبرسانی پایین دست سدها مهم است،

یعنی: ساخت آبراههای پایین دست سدها مهم است.

مثال: کانال سوئز به جای آبراه سوئز (ترعه سوئز)

* پس به جای کانال، متناسب با موضوع از یکی از واژه های فارسی راه، طریق،

مجرا، شبکه و آبراه استفاده شود.

*****

تحوالی که در صنعت حمل و نقل پدید آمده باعث شده است که هم کمیت کالاهای ترابری شده افزایش چشمگیری پیدا کند و هم کیفیت حمل و نقل بهبود یابد. استفاده از صندوق برای حمل کالاهای ویژه از قدیم رایج بوده است و امروز نیز برای حمل و نقل این قبیل کالاها از صندوقهای بزرگ با ابعاد و قواره معین استفاده می شود که جابجایی آنها را در کشتی و قطار و باری و نیز در بارانداز و بندرگاه و انبار آسان و سریع می کند. واژه بیگانه کانتینر برای این نوع صندوق در فارسی به کار گرفته شده است.

مثال: یکی از محاسن حمل بار با کانتینر امکان پلمپ کردن ساده و ترانزیت سریع آن است.

یعنی: یکی از محاسن حمل بار با صندوق امکان مهر سربی زدن و انتقال عبوری آن است.

مثال: برای کالاهای حساس بهترین پکیج استفاده از کانتینر است،
یعنی: برای کالاهای حساس بهترین بسته بندی استفاده از صندوق باری است.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Plomb (فرانسه)

پلمپ کردن: مهر سربی زدن

Transit (فرانسه)

ترانزیت: انتقال عبوری

Package (انگلیسی)

پکیج: بسته بندی

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۹۵

کاندیدا - کاندیداتور - کاندید

Candidat (فرانسه)

کاندیداتور: نامزد

Candidature (فرانسه)

کاندیداتور: نامزدی

Candidate (فرانسه)

کاندید: ساده لوح

نزدیک انتخابات، عده‌یی که داوطلب انتخاب شده‌اند، ثبت‌نام می‌کنند و در صورتی که مراجع قانونی آنها را واجد شرایط تشخیص دادند، نامزد می‌شوند. واژه بیگانه کاندیداتور نیز به کسی گفته می‌شود که خواهان رسیدن به مقام و عنوان و مرتبتی است و خود را آماده انتخاب، امتحان یا مسابقه می‌کند.

مثال: او کاندیدای عضویت در آکادمی بود،

یعنی: او خواهان عضویت در فرهنگستان بود.

مثال: کاندیداهای جایزه ویژه فستیوال معرفی شدند،

یعنی: نامزدهای جایزه ویژه جشنواره معرفی شدند.

مثال: کدام کاندیداهای در مسابقه فینال شرکت می‌کنند؟

یعنی: کدام نامزدهای قهرمانی در مرحله پایانی شرکت می‌کنند؟

* از همین ریشه واژه کاندیداتور به کار رفته به مفهوم نامزدی، ولی واژه کاندید به مفهوم آدم صاف و ساده است که در فارسی به غلط به جای نامزد به کار گرفته می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Académie (فرانسه)

آکادمی: فرهنگستان

Festival (فرانسه)

فستیوال: جشنواره

Final (فرانسه)

فینال: مرحله پایانی

*****

کیپسول

Capsule (فرانسه)

کیپسول: بشکه، بسته

بعضی از مواد را به صورت گاز یا مایع یا گرد در ظروف بسته استوانه‌یی شکل یا بشکه نگهداری می‌کنند، به آن نوع ظرفها در واژگان بیگانه کیپسول گفته شده است.

مثال: در بدر دنبال کیپسول گاز می‌گشت (یا سیلندر گاز)،

یعنی: در بدر دنبال بشکه گاز می‌گشت.

مثال: در کیپسول دارو مواد مخدر جاسازی و قاچاق می‌کرد،

یعنی: مواد مخدر را در بسته دارو جاسازی و قاچاق می‌کرد.

مثال: هر آمپول دارو لزوماً جایگزین کیپسول خوراکی ندارد،

یعنی: هر داروی تزریقی لزوماً جایگزین بسته گرد خوراکی ندارد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Ampoule (فرانسه)

آمپول: داروی تزریقی

Cylindre (فرانسه)

سیلندر: استوانه

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۹۷

Copie (فرانسه)

کپی: تصویر و نسخه

نسخه‌برداری بویژه در کشور ما که مهد علم و فرهنگ و هنر است سابقه طولانی دارد. با استفاده از دانش فنی جدید و وسایل پیشرفته عکاسی کار نسخه‌برداری سریعتر و دقیقتر از گذشته انجام می‌گیرد. برای نتیجه نسخه‌برداری، از واژه بیگانه کپی استفاده شده است که به مفهوم تصویر و نسخه است.

مثال: به جای تحقیق بر روی متن *اریژینال* آثار نفیس از یک کپی استفاده می‌کنند،

یعنی: به جای تحقیق بر روی متن *اصلی* آثار نفیس از یک نسخه بدل استفاده می‌کنند.

مثال: صدور پاسپورت نیازمند تهیه یک کپی از شناسنامه است،

یعنی: صدور گذرنامه نیازمند تهیه یک تصویر از شناسنامه است.

* واژه بیگانه فتوکپی نیز با همان مفهوم به کار گرفته شده، ضمن اینکه به دستگاه نسخه‌برداری هم گفته شده: دستگاه فتوکپی.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Original (فرانسه)

اریژینال: اصلی

Photocopie (فرانسه)

فتوکپی: نسخه بدل، تصویر

Passeport (فرانسه)

پاسپورت: گذرنامه

*****

۱۹۸ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

کد - کوت

کد: پیش شماره، رمز
Code (فرانسه)
کوت: استناد، نقل قول
Quote (انگلیسی)

واژه بیگانه کد با چند مفهوم در زبان فارسی بسیار رایج شده اما کاملاً قابل اجتناب است.

۱ - مفهوم پیش شماره در مخابرات
مثال: برای استفاده از تلفن موبایل، کد مخصوص را باید گرفت،
یعنی: برای استفاده از تلفن سیار (یا همراه)، پیش شماره مخصوص را باید گرفت.

۲ - مفهوم رمز
مثال: پاسپورت‌ها معمولاً از شماره کد برخوردارند،
یعنی: گذرنامه‌ها معمولاً دارای شماره رمزاند.

۳ - مفهوم سند (به جای واژه کوت که به غلط کد گفته می‌شود)
مثال: در صحبت‌هایش بسیار از فرمانده کد می‌کرد (یا کد می‌آورد).
یعنی: در صحبت‌هایش بسیار به جملات فرمانده استناد می‌کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

موبایل: سیار، همراه
Mobile (انگلیسی)
پاسپورت: گذرنامه
Passeport (فرانسه)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۱۹۹

کلاس

Classe (فرانسه)

کلاس: پایه، رتبه، درجه، اتاق درس

آموزشهای قدیمی مبتنی بر یک موضوع یا یک کتاب بود و هر استادی آن را به صورت دوره‌ای ارائه می‌داد. در آموزشهای جدید مقاطع و پایه‌هایی را تعریف کرده‌اند که بخشهایی از درس در مدت یک سال یا بخشی از سال قابل ارائه باشد و راه یافتن به هر پایه بالاتر مشروط به قبول شدن در پایه قبلی است. به این ترتیب یک موضوع درجه‌بندی می‌شود هم به لحاظ کیفیت و هم به لحاظ زمان. واژه بیگانه کلاس با مفهوم پایه، رتبه و درجه در فارسی وارد شد و معنای درس و اتاق درس را هم بعدها به خود گرفت.

مثال: دانش‌آموزان کلاس پنجم خود را برای امتحان نهایی آماده می‌کنند،

یعنی: دانش‌آموزان پایه پنجم خود را برای امتحان نهایی آماده می‌کنند.

مثال: برای دانشجویان ضعیف‌تر، کلاس فوق‌العاده گذاشت،

یعنی: برای آنها درس را تکرار کرد.

مثال: ظرفیت مطلوب یک کلاس ۲۵ نفر است،

یعنی: ظرفیت مطلوب اتاق درس ۲۵ نفر است.

مثال: آنها خود را کلاس بالای جامعه می‌پنداشتند،

یعنی: آنها خود را طبقه شریفتر می‌پنداشتند.

مثال: به هر قیمت خواهان سیت فرست کلاس هواپیما بود،

یعنی: به هر قیمت خواهان صندلی درجه یک هواپیما بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Seat (انگلیسی)

سیت: صندلی

First (انگلیسی)

فرست: اول

*****

کلینیک

کلینیک: بالینی، درمانگاههای خصوصی   Clinique (فرانسه)

در طب سنتی، پزشک بر بالین بیمار حاضر می‌شده و او را معاینه می‌کرده یا بیمار نزد پزشک می‌رفته است برای معاینه مستقیم. به معاینه بالینی در طب، معاینه کلینیک می‌گویند که ریشه آن واژه بیگانه کلینه، یعنی بالین است.

مثال: بسیاری از دکترها به اتکای تجربه خود بدون معاینه کلینیک به تشخیص نوع بیماری می‌رسند،
یعنی: بسیاری از پزشکان به اتکای تجربه خود بدون معاینه بالینی به تشخیص نوع بیماری می‌رسند.
* همین واژه به مفهوم درمانگاه یا بیمارستان خصوصی نیز به کار رفته است.
مثال: در برخی از کلینیکها پزشکان جراحی‌های کوچک را انجام می‌دهند،
یعنی: در برخی از درمانگاههای خصوصی پزشکان جراحی‌های کوچک را انجام می‌دهند.
* پس به جای اسم کلینیک از واژه فارسی درمانگاه یا بیمارستان و به جای صفت کلینیک، از واژه فارسی بالینی استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Docteur (فرانسه)

دکتر:پزشک

*****

۲۰۲ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

کمپ - کمپینگ

کمپ: پادگان، اردوگاه، پادگان، خیمه گاه، بارگاه (انگلیسی) Camp

کمپینگ: اردو (انگلیسی) Camping

محلی که برای استقرار نظامیان، آموزش نظامی و به دست آوردن آمادگی و دفاع ساماندهی می شود، پادگان و اردوگاه نامیده می شود. واژه بیگانه‌یی که در زبان فارسی رایج شده است، با همان مفهوم، کمپ است که با توسعه معنی برای استقرار هر گروه غیرنظامی برای آموزش یا به دست آوردن آمادگی نیز به کار می رود. در صورتی که استقرار برای فعالیتهای ورزشی یا سیاحتی باشد بدان اردو گفته می شود که معادل آن واژه کمپینگ است.

مثال: کمپ امریکاییها در جنگ خلیج فارس در عربستان مستقر شد.

یعنی: اردوگاه امریکاییها در جنگ خلیج فارس در عربستان مستقر شد.

مثال: به منظور برخورداری از امنیت، بسیاری از شهرها در کنار کمپها برپا شده است.

یعنی: به منظور برخورداری از امنیت، بسیاری از شهرها در کنار پادگانها برپا شده

است.
از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۰۳

کمپ - کمپینگ

مثال: قبل از مسابقه‌های ورزشی معمولاً دوره آمادگی معینی را در کمپ باید گذرانند.

یعنی: قبل از مسابقه‌های ورزشی باید در اردوی آمادگی شرکت جست.

مثال: بهترین نوع گذران اوقات فراغت کمپینگ در نقاط خوش آب و هوا است.

یعنی: بهترین نوع گذران اوقات فراغت، شرکت در اردوی نقاط خوش آب و هوا است.

مثال: بیس کمپ محل آماده شدن برای برنامه‌های سخت بعدی است.

یعنی: بارگاه اصلی محل آماده شدن برای برنامه‌های سخت بعدی است.

* پس به جای واژه کمپ یا کمپینگ از واژه‌های پادگان، پایگاه، اردوگاه، خیمه‌گاه، بارگاه و اردو می‌توان استفاده کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Base camp (انگلیسی)

بیس کمپ: بارگاه اصلی

*****

کمپانی

Company (انگلیسی)

کمپانی: شرکت

برخی از کشورهای اروپای شرقی در ابتدای دوران استعمارگری، شرکت‌های خصوصی را با گردهم آوردن چند تاجر تشکیل دادند تا منویات خود را به وسیله آنها در مستعمره‌ها پیاده کنند. این شرکتها بعضاً نفوذ زیادی یافتند و کاملاً وابسته به دولتهای استعماری شدند. از زمان قاجاریه به آنها کمپانی گفته شده است که به معنای شرکت است.

مثال: کمپانی هند شرقی ابزار کلنیالیسم انگلیس در شبه قاره بود،
یعنی: شرکت هند شرقی ابزار استعمار انگلیس در شبه قاره بود.
* همین واژه به مفهوم شرکت تولیدی نیز به کار رفته است.
مثال: این ماشین را مستقیماً از کمپانی تحویل گرفته است،
یعنی: این سواری را از شرکت سازنده تحویل گرفته است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Machine (فرانسه)

ماشین: سراری

Colonialisme (فرانسه)

کلنیالیسم: استعمار

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۰۵

کنترل

کنترل: بررسی یا رسیدگی، مراقبت یا نظارت، اداره، (انگلیسی) Control
محدود یا جلوگیری یا مهار کردن، معاینه، اختیار، واریسی یا ممیزی،

یکی دیگر از واژه‌هایی که نه از طریق ترجمه، بلکه مستقیماً در زبان فارسی نفوذ کرده واژه کنترل است. این واژه در زبان فارسی، جایگزین واژه‌های زیادی شده که هر کدام معنا و مفهوم دقیقی را می‌رساند در حالی که واژه کنترل یک مفهوم عام و گنگ را به ذهن متبادر می‌کند.

۱ - بررسی یا رسیدگی کردن

مثال: در بخشهای علمی، متون تألیفی از لحاظ تخصصی کنترل می‌شود،
یعنی: از لحاظ تخصصی بررسی می‌شود.

۲ - مراقبت یا نظارت کردن

مثال: چه کسی اعمال شیوه‌نامه را کنترل می‌کند؟
یعنی: چه کسی بر اعمال شیوه‌نامه مراقبت می‌کند؟

۳ - اداره کردن

مثال: هر مسؤولی موظف است برای کنترل کردن دقیق امور، برنامه‌ریزی کند، یعنی: هر مسؤولی موظف است برای اداره کردن دقیق امور برنامه‌ریزی کند.

۴ - محدود یا جلوگیری کردن یا مهار کردن

مثال: وزارت بهداشتی مصمم است اقداماتی را برای کنترل کردن نرخ رشد جمعیت به کار بندد،

یعنی: وزارت بهداشتی مصمم است اقداماتی را برای محدود کردن (یا مهار کردن) نرخ رشد جمعیت به کار بندد.

۵ - معاینه کردن (در امور فنی یا طبی)

مثال: پزشک به بالین بیمار رفت و وضع او را کنترل کرد.

یعنی: وضع او را معاینه کرد.

۶ - اختیار

مثال: این مسأله را او نمی‌تواند کنترل کند،

یعنی: این مسأله خارج از اختیار اوست.

۷ - واریسی یا ممیزی کردن

مثال: اگر می‌خواهی اطمینان حاصل کنی، نتیجه کار او را کنترل کن،

یعنی: نتیجه کار او را واریسی کن.

مثال: حسابهای مالیاتی ما بالاخره کاملاً کنترل شد،

یعنی: بالاخره کاملاً ممیزی شد.

* با توجه به گستردگی شیوع و رواج استعمال نابجای واژه کنترل که منجر به تضعیف تدریجی زبان فارسی و غلبه فرهنگ غربی خواهد شد، لازم است هنگام تألیف، ترجمه یا ویرایش و حتی مکالمه از به کار گرفتن آن واژه پرهیز شود و در هر جمله متناسب با مفهوم مطلوب یکی از واژه‌های زیبا و غنی فارسی استخدام شود.

*****

Compteur (فرانسه)

کنتور: شمارشگر

محاسبه میزان مصرف آب و برق و گاز و تلفن نیازمند دستگاه سنجش و شمارشگر است. این دستگاه در واژگان بیگانه کنتور نام دارد.

مثال: دقت کنتور مصرف آب در حدود پنج درصد است،
یعنی: دقت شمارشگر مصرف آب در حدود پنج درصد است.
مثال: کنتور مکالمات تلفن در مرکز سوییچینگ نصب می شود،
یعنی: شمارشگر مکالمات تلفنی در مرکز تقسیم خطوط نصب می شود.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Switching (انگلیسی)

سوییچینگ: تقسیم

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۰۹

کنسانتره

کنسانتره: افشره، عصاره، شربت غلیظ   (فرانسه) *Concentré*

یکی از راههای نگهداری آبمیوه و جلوگیری از فاسد شدن آن تهیه عصاره و شربت غلیظ است. در صنایع غذایی از واژه بیگانه کنسانتره برای افشره، عصاره و شربت غلیظ استفاده شده است.

مثال: با اضافه کردن مواد نگهدارنده به کنسانتره و نکتار مدت مصرف آن را تا یک سال افزایش می دهند.
یعنی: با افزودن مواد نگهدارنده به افشره و نوشابه میوه مدت مصرفش را به یک سال می رسانند.

مثال: استفاده از کنسانتره میوه ها برای تهیه نوشابه در هتلها مد شده است.
یعنی: استفاده از شربت غلیظ میوه ها برای تهیه نوشابه در مهمانخانه ها رسم شده است.

* از همین ریشه، واژه مصدري کنسانتره به معنای تغلیظ در صنایع معدنی استفاده شده است.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Hotel (انگلیسی)

هتل: مهمانخانه

Mode (فرانسه)

مد: رسم

Néctar (فرانسه)

نکتار: نوشابه میوه

*****

۲۱۰ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

کنسل

کنسل: حذف، لغو کردن، منتفی کردن (انگلیسی) Cancel

وقتی برنامه‌یی لغو یا فعالیتی حذف می‌شود، گاه از واژه بیگانه کنسل استفاده می‌کنند.

مثال: برنامه امروز تئاتر کنسل شد،

یعنی: برنامه امروز نمایش لغو شده.

مثال: بازدید جنبی را کنسل کنید،

یعنی: بازدید جنبی را حذف کنید.

مثال: پرواز ساعت ۱۰ کنسل شد،

یعنی: پرواز پیش‌بینی شده ساعت ۱۰ منتفی شد.

* پس به مناسبت موضوع واژه‌های متعددی نظیر: لغو کردن، حذف کردن،

منتفی کردن را جایگزین واژه بیگانه کنسل کنیم.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Théâtre (فرانسه)

تئاتر:نمایش

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۱۱

کنکور: آزمون، امتحان، امتحان جامع، مسابقه ورودی (فرانسه) Concours

ورود به دانشگاهها، از یک طرف به دلیل محدودیت ظرفیت و از طرف دیگر بنابر ضرورت تطبیق شرایط متقاضیان با تحصیلات دانشگاهی، پس از گذراندن مراحل که به شکل امتحان و مصاحبه است انجام می‌گیرد. برای مجموعه این مراحل از واژه بیگانه کنکور استفاده شده است که فارسی آن آزمون است.

مثال: دوره‌های تحصیلات تکمیلی نیز مستلزم گذراندن کنکور سراسری یک مرحله‌ای است.

یعنی: دوره‌های تحصیلات تکمیلی نیز مستلزم گذراندن آزمون سراسری یک مرحله‌ای است.

* گاهی از واژه مسابقه نیز برای رساندن مفهوم کنکور استفاده شده است که آن واژه هم مناسب است. پس به جای واژه بیگانه کنکور از واژه‌های آزمون، امتحان، امتحان جامع و مسابقه ورودی می‌توان استفاده کرد.

*****

از واژه کنگره امروزه بسیار استفاده می شود مثلاً «کنگره بزرگداشت عطار نیشابوری» یا «کنگره بین المللی نفت، گاز و پتروشیمی». کنگره به مراسمی گفته می شود که در آن شخصیت‌های نظامی یا علمی یا سیاسی، فرهنگی یا اقتصادی یا فنی جمع می شوند برای ارائه مقالات و مطرح کردن نظریات و در نهایت دستیابی به بیانیه یا قطعنامه. واژه بیگانه کنگره به مفهوم تجمع و محل تجمع است و در فارسی معادل آن دو واژه به کار می رود:

۱ - مجمع، مانند «مجمع بزرگداشت عطار نیشابوری»

۲ - گردهمایی، مانند «گردهمایی بین المللی نفت، گاز و پتروشیمی»

* واژه کنگره در فارسی وجود دارد و به معنای نقطه بلند دیواره و دندانۀ قصر است.

*****

زندگی جمعی در کشورها، ابعاد جهانی به خود گرفته است به طوری که هیچ کشوری خود را مستغنی از توجه به آثاری که برنامه‌ها و فعالیت‌هایش بر دیگران می‌گذارد نمی‌داند. برای هماهنگی این نوع فعالیت‌ها که آثار جهانی دارد، پیمان‌ها و میثاق‌هایی بین کشورهای مختلف بسته می‌شود که برای آنها واژه بیگانه‌کنوانسیون به کار رفته است.

مثال: مهمترین مقوله‌ای که چند کنوانسیون بدان پرداخته اکولوژی است.
یعنی: مهمترین مقوله‌ای که چند میثاق جهانی بدان پرداخته محیط زیست است.

مثال: قدرتهای بزرگ کنوانسیونهای بین‌المللی را بهانه‌یی برای مداخله در امور سایر کشورها قرار می‌دهند.
یعنی: قدرتهای بزرگ پیمانهای بین‌المللی را برای مداخله در امور سایر کشورها بهانه قرار می‌دهند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Ecologie (فرانسه)

اکولوژی: محیط زیست

*****

گاهی به منظور توسعه عدالت اجتماعی، کالا یا کالاهایی را به صورت رایگان یا ارزان در اختیار عموم مردم یا برخی از گروههای اجتماعی قرار می دهند. دریافت آن کالا با ارائه حواله‌ی انجام می‌گیرد که به آن در فارسی پته می‌گویند و واژه‌های بیگانه‌ی که برای آن به کار گرفته شده است بن و کوپن است که برای جایگزینی آنها واژه کالا برگ به تصویب رسیده است.

مثال: در شرایط اضطراری بهتر است توزیع کالاهای اساسی با کوپن انجام گیرد تا بازار سیاه رشد نکند.

یعنی: بهتر است توزیع کالاهای اساسی با کالا برگ انجام گیرد تا بازار سیاه رشد نکند.

مثال: یکی از راههای تقویت صنعت نشر کتاب استفاده از بن خرید کتاب بوده است.

یعنی: برای تقویت صنعت نشر از پته خرید کتاب استفاده شده است.
* به جای واژه‌های بیگانه کوپن و بن از واژه فارسی پته یا واژه مصوب کالا برگ استفاده شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Bon (فرانسه)

بن: پته

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۱۵

کورس

کورس: طول مسیر مسابقه، مسابقه Course (فرانسه)

بسیاری از مسابقات ورزشی در مسیر مشخص و با مسافت از قبل تعیین شده انجام می‌گیرد. برای طول مسیر مسابقه و نیز با توسعه معنا برای خود مسابقه از واژه بیگانه کورس در فارسی استفاده شده است.

مثال: به دلیل عدم استقبال از سوارکاری، مانژ و کورس آن را تبدیل به پارک کردند.

یعنی: به دلیل عدم استقبال از سوارکاری، میدان اسب سواری و طول مسیر آن را فضای سبز کردند.

مثال: به جای افزایش قیمت بلیط، کورس اتوبوس را کاهش دادند.

یعنی: به جای گران کردن نرخ، طول مسیر خودرو عمومی را کاهش دادند.

مثال: برای چه کورس گذاشتی؟

یعنی: چرا می‌دوی؟

در فن‌آوری به طول مسیر سمبه‌ها نیز کورس گفته می‌شود.

مثال: در موتورها، برای امکان افزایش سرعت دورانی، کورس پیستون را کوتاهتر

می‌کنند.

یعنی: در موتورها برای امکان افزایش سرعت دورانی، طول مسیر سمبه را کوتاهتر می‌کنند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Manège (فرانسه)

مانژ: میدان اسب سواری

Park (انگلیسی)

پارک: فضای سبز

Autobus (فرانسه)

اتوبوس: خودرو عمومی

Piston (فرانسه)

پیستون: سمبه

*****

معمولاً تصمیم‌گیری‌ها به صورت انتخاب بین دو حالت کاملاً متمایز نیست و لذا تعیین راه‌حل مشکل می‌شود. برای بیان حالت، وضع، صورت یک موضوع یا مسأله یا جرم، واژه بیگانه کیس در فارسی وارد شده است.

مثال: در جلسه دیروز کابینه، کیس بازنشستگان بررسی شد، یعنی: در جلسه دیروز دولت، وضع بازنشستگان بررسی شد. مثال: رسیدگی به چند کیس اختلاس را به او واگذارند، یعنی: رسیدگی به چند موضوع اختلاس را به او سپرده‌اند. مثال: در این کلینیک به یک کیس جالب مدیکال برخوردند، یعنی: در این درمانگاه به یک حالت جالب پزشکی برخوردند. مثال: در کنترات اخیر کیس فورس مازور را پیش‌بینی نکرده بود، یعنی: در قرارداد اخیر وضع اضطراری را پیش‌بینی نکرده بود. مثال: پز دادن‌های او برای همه یک کیس جدی شده بود، یعنی: قیافه گرفتن‌های او برای همه یک مسأله جدی شده بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Force majeure (فرانسه)

فورس مازور: وضع اضطراری، جبری

Contrat (فرانسه)

کنترات: قرار داد

Pose (فرانسه)

پز دادن: قیافه گرفتن

Médical (فرانسه)

مدیکال: پزشکی

Clinique (فرانسه)

کلینیک: درمانگاه

Cabinet (فرانسه)

کابینه: دولت

گارانتی

گارانتی: ضمانت

Garantie (فرانسه)

یکی از خدمات بعد از فروش اجناس به صورت تضمین مرغوبیت کیفیت مطرح می شود. معمولاً از شش ماه تا یکسال چنان ضمانتی برقرار می شود. در فارسی به جای واژه ضمانت از واژه بیگانه گارانتی هم استفاده شده است.

مثال: لامپهای کم مصرف را بیش از یکسال گارانتی می کنند،
یعنی: چراغهای کم مصرف را بیش از یکسال ضمانت می کنند.
مثال: دوام متریال به کار رفته هیچ نوع گارانتی ندارد،
یعنی: دوام مصالح به کار رفته هیچ نوع ضمانتی ندارد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Lampe (فرانسه)

لامپ: چراغ

Matériel (فرانسه)

متریال: مصالح

گرافیک

Graphique (فرانسه)

گرافیک: نمودار، رسامی، طراحی

یکی از هنرهای اصیل که کاربردهای مهندسی و نیز تبلیغی تجاری پیدا کرده است هنر رسامی و طراحی است که علاوه بر نقش آفرینی امروزه در برگیرنده روشهای چاپ و صفحه آرایشی و حتی عکاسی هم می شود. به این هنر در واژگان بیگانه گرافیک، که معنای نمودار هم دارد، و به هنرمند حرفه‌یی آن گرافیسیت می‌گویند یعنی: رسام و طراح.

مثال: در بینال گرافیک ابتکارات جالبی برای لی آت عرضه شده بود،
یعنی: در دوسالانه طراحی ابتکارات جالبی برای صفحه آرایشی ارائه شده بود.
مثال: او در آتلیه گرافیک خود نقش قالی دیزاین می‌کرد،
یعنی: او در کارگاه رسامی خود نقش قالی طراحی می‌کرد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Bienal (فرانسه)

بینال: دوسالانه

Layout (انگلیسی)

لی آت: صفحه آرایشی

Atelier (فرانسه)

آتلیه: کارگاه

Design (انگلیسی)

دیزاین: طراحی

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۱۹

گریم - گریمور

Grime (فرانسه)

گریم: چهره پردازی

Grimeur (فرانسه)

گریمور: چهره پرداز

در هنر نمایش، با چهره پردازی سعی می کنند بازیگر انتخاب شده را به فردی که در نمایشنامه آمده است هر چه شبیه تر سازند. برای چهره پردازی، در فارسی از واژه بیگانه گریم (یا میک آپ) استفاده شده است که به معنای آرایش و بزرگ کردن است.

مثال: کانون تئاتر در رشته های بازیگری، گریم، دیزاین لباس هنرجو می پذیرد. یعنی: کانون نمایش در رشته های بازیگری، چهره پردازی، طراحی لباس هنرجو می پذیرد.

* از همین ریشه از واژه گریمور هم استفاده شده است که به معنای چهره پرداز است.

مثال: اگر آموزش تخصصی را بگذرانی حتماً گریمور قابلی خواهی شد. یعنی: با آموزش تخصصی، حتماً چهره پرداز قابلی خواهی شد.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Make-up (انگلیسی)

میک آپ: آرایش و بزرگ کردن

Théâtre (فرانسه)

تئاتر: نمایش

Design (فرانسه)

دیزاین: طراحی

*****

۲۲۰ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

گیربکس

گیربکس: جعبه دنده   Gear Box (انگلیسی)

در صنعت برای تبدیل سرعت دورانی و گشتاور از جعبه دنده استفاده می‌شود. مثلاً خودروها از جعبه دنده خودکار یا نیمه خودکار یا دستی استفاده می‌کنند. در فارسی واژه مرکب گیربکس، که دقیقاً به معنای جعبه دنده است، به کار برده شده است.

مثال: در ماشینها معمولاً بین موتور و گیربکس، کلاچ فتری لنت دار قرار دارد. یعنی: در خودروها معمولاً بین موتور و جعبه دنده، صفحه اتصال فتری کفشک دار قرار دارد.

مثال: در این کارخانه قطعات گیربکس و اکسل را ماشین کاری می‌کنند. یعنی: در این کارخانه قطعات جعبه دنده و محور چرخها را تراشکاری می‌کنند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

ماشین: خودرو	Machine (فرانسه)
کلاچ: صفحه اتصال	Clutch (انگلیسی)
لنت: کفشک	Lent (انگلیسی)
اکسل: محور چرخها	Axle (انگلیسی)
ماشین کاری: تراشکاری	Machine (فرانسه)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۲۱

گیشه

Guichet(فرانسه)

گیشه:باجه

جایگاهی که مردم برای کسب اطلاعات، خرید بلیط، تحویل پول، بدان مراجعه می‌کنند **باجه** می‌گویند. با همین معنی در فارسی از واژهٔ بیگانه گیشه استفاده شده است.

مثال: امروز برای ورود به **استادیوم** باید از گیشه بلیط خرید.

یعنی: امروز برای ورود به ورزشگاه باید از **باجه** بلیط خرید.

مثال: **تیراژ** نشریه آنقدر کم بود که نتوانستند آن را در گیشهٔ مطبوعات عرضه کنند.

یعنی: **شمار** نشریه آنقدر کم بود که نتوانستند آن را در **باجهٔ** مطبوعات عرضه کنند.

مثال: فرد **شارلاتانی** را برای گیشهٔ اطلاعات در نظر گرفته بود.

یعنی: فرد **حقه‌بازی** را برای **باجهٔ** اطلاعات در نظر گرفته بود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Stadium(لاتین)

استادیوم:ورزشگاه

Tirage(فرانسه)

تیراژ:شمار

Charlatan(فرانسه)

شارلاتان:حقه‌باز

*****

۲۲۲ - از واژهٔ بیگانه تا واژهٔ فارسی

Game (انگلیسی)

گیم: بازی

بسیاری از ورزشها جنبه بازی دارد و در سنتهای قدیمی ما نیز اغلب بازیها ویژگی تربیت بدنی داشته است. در دوران معاصر نیز ورزشهای دسته جمعی به شکل بازی است. واژه بیگانه گیم با این سرگرمیها و ورزشهای وارداتی در زبان فارسی رسوخ یافته است.

مثال: او دیر به استادیوم رسید و نتوانست در گیم اول شرکت کند،
یعنی: او دیر به ورزشگاه رسید و نتوانست در دور اول بازی شرکت کند.
مثال: بسیاری از جوانان اوقات خود را با تی وی گیم می گذرانند،
یعنی: بسیاری از جوانان خود را با بازیهای رایانه ای سرگرم می کنند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Stadium (لاتین)

استادیوم: ورزشگاه

T.V. Game (انگلیسی)

تی وی گیم: بازیهای رایانه ای

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۲۳

لائسیسم

Laïcisme (فرانسه)

لائسیسم: دنیوی‌گرایی

بعد از انقلاب صنعتی، گرایشهای غیر دینی در اروپا گسترش یافت و منجر به پیدایش مکتب دنیوی و دنیوی‌گرایی شد که ویژگی آن حذف دین از سیاست، مدیریت و آموزش بود. برای این مکتب در واژگان بیگانه از لائسیسم (در فارسی بغلط لائیسیم گفته می‌شود) استفاده شده است و نظام مبتنی بر آن را لائیسیته و افراد پیرو آن را لائیک می‌گویند.

مثال: رژیم لائیسیته قادر به محو هویت اسلامی مردم ترکیه نیست،
یعنی: نظام غیردینی قادر به محو هویت اسلامی مردم ترکیه نیست.
مثال: ژنرالهای لائیک خواستار توقف فعالیتهای اربکان شدند،
یعنی: امرای غیردینی در ارتش خواستار توقف فعالیتهای اربکان شدند.
مثال: مکتب لائسیسم تحمل رشد اسلام را ندارد،
یعنی: دنیوی‌گرایی تحمل رشد اسلام را ندارد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Régime (فرانسه)

رژیم: نظام

Général (فرانسه)

ژنرال: امیر ارتش

*****

لایی: سرسرا، نجوا و راز کردن، مذاکره غیر رسمی (انگلیسی) Lobby

از قدیم نجوا کردن دو یا چند نفر با یکدیگر برای تصمیم‌گیری، مبادله اخبار و بالاخره اعمال فشار سیاسی یا اجتماعی رایج بوده است و این مذاکره پنهانی و آهسته رادر مکانی انجام می‌دادند که امکان شنود اغیار در آن نباشد، یا ضعیف باشد. امروزه نجوا کردن و مذاکرات درگوشی و غیررسمی، یکی از ابزارهای پیشبرد تفاهم سیاسی یا اجتماعی است و محفل یا جمع رسمی یا غیررسمی نیست که در آن این روش را به کار نبندند. واژه بیگانه لایی به مفهوم اولیه سرسرا، تالار ورودی و هشتی است و با توسعه معنا به مفهوم جایی که مناسب نجوا و راز کردن است، به کار رفته و فعل لایی کردن نیز به مفهوم به راز گفتن، زیرگوشی گفتن، نجوا کردن و اعمال فشار کردن است.

مثال: در لایی هتل سرویس خوبی می‌دهند،

یعنی: در سرسرای مهمانخانه (یا در تالار ورودی) خدمات خوبی ارائه می‌دهند.

لایی

مثال: برای برطرف کردن نارضایتی ناگزیر شد با برخی از عناصر میانجی، لایی کند،

یعنی: ناگزیر شد محرمانه مذاکره کند، یا با عناصر میانجی، به نجوا بنشیند.

مثال: دسته‌های سیاسی مخالف از نفوذ گروه‌های لایی در کنگره آمریکا بهره‌گیری می‌کنند،

یعنی: از نفوذ گروه‌های فشار در مجلس آمریکا استفاده می‌کنند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Hotel (انگلیسی)

هتل: مهمانخانه

Service (فرانسه)

سرویس: خدمات

Congrès (فرانسه)

کنگره: مجلس

*****

Logistique (فرانسه)

لجستیک: پشتیبانی

در میان فنون نظامی، دسته‌ای از فنون متوجه فعالیت‌هایی است که امکانات آماده بودن، نقل مکان کردن و حمله یا مقاومت را در مناسبترین شرایط فراهم می‌سازد، این دسته از فعالیت‌ها را پشتیبانی می‌نامند و واژه بیگانه لجستیک دقیقاً با مفهوم پشتیبانی و سامان دهی وارد زبان فارسی شده است.

مثال: عدم موفقیت اسکادران ناشی از ضعف لجستیک بود،

یعنی: عدم موفقیت گروهان به دلیل پشتیبانی ضعیف بود.

مثال: معاونت لجستیک،

یعنی: معاونت پشتیبانی یا معاونت سامان دهی .

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Escadron (فرانسه)

اسکادران: گروهان

*****

لوستر (فرانسه) Lustre

لوستر: جار، چهل چراغ

وسایل روشنایی از پیه سوز تا شمع و چراغهای کم مصرف امروزی سیر تحول جالب و پیچیده‌ای داشته است و بویژه با توجه به اهمیت همیشگی نور برای انسان، همواره و در همه تمدنها وسایل روشنایی جزو اشیای مقدس محسوب می‌شده و مجلل‌ترین آنها را نیز در اماکن مقدس قرار می‌داده یا وقف می‌کرده‌اند، از جمله شمعدانهای چند شاخه‌یی و چهل چراغ‌ها. این نوع چراغهای مجلل را در واژگان بیگانه لوستر گفته‌اند که به زبان فارسی هم راه یافته و دقیقاً به معنای جار است.

مثال: در سالن پذیرایی لوستر بزرگی از سقف آویزان بود که آنتیک می‌نمود.

یعنی: در اتاق پذیرایی چهل چراغی از سقف آویزان بود که عتیقه به نظر

می‌رسید.

مثال: وصیت کرده بود که شمعدان نقره و لوسترها را وقف امامزاده کنند،

یعنی: وصیت کرده بود که شمعدان نقره و جارها را وقف امامزاده کنند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Salon (فرانسه)

سالن: اتاق، تالار

Antique (فرانسه)

آنتیک: عتیقه

*****

مدرک‌گرایی در تحصیلات دانشگاهی، مقاطع و مدارج مختلفی را مطرح کرده است، در برابر «اجازه» در تحصیلات حوزوی. یکی از این مدارک دانشگاهی، ليسانس است که یک معنای آن اجازه است ولی این واژه بیگانه به معنای پروانه (امتیاز) و کارشناسی نیز در زبان فارسی به کار رفته است.

مثال: استخدام دولتی با مدرک ليسانس بلامانع است.
یعنی: استخدام دولتی با مدرک کارشناسی منعی ندارد.
مثال: برای تولید نکتار و سس نیاز به اخذ ليسانس از کمپانی خارجی نداشت.
یعنی: برای تولید نوشابه میوه‌ای و رب و چاشنی نیاز به گرفتن جواز از شرکت خارجی نداشت.
مثال: در این کارخانه، اتومبیل‌های خارجی تحت ليسانس مونتاژ می‌شود.
یعنی: در این کارخانه خودرو سازی، با پروانه خارجی قطعات را برهم‌سوار می‌کنند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Nectar (فرانسه)

نکتار: نوشابه میوه‌ای

Sauce (فرانسه)

سس: رب، چاشنی

Montage (فرانسه)

مونتاژ: برهم‌سوار کردن

Company (انگلیسی)

کمپانی: شرکت

*****

لیست

لیست: فهرست

Liste (فرانسه)

به مجموعهٔ ردیف شده‌ای از اسامی یا لغات یا مطالب، در فارسی
فهرست یا سیاهه می‌گویند. واژهٔ بیگانهٔ لیست با همان معنا در فارسی نفوذ یافته
که کاملاً قابل اجتناب است.

مثال: با این که هنوز لیست کاندیداها اعلام نشده، عده‌ای پروپاگانده انتخاباتی را
شروع کرده‌اند،
یعنی: با اینکه هنوز فهرست نامزدهای انتخابات اعلام نشده، عده‌ای تبلیغات را
شروع کرده‌اند.

مثال: لیست کادوها را به او نشان داد،
یعنی: فهرست هدایا را به او نشان داد.
مثال: گمرک همه ساله لیست کالاهای لوکس را تعیین می‌کند،
یعنی: سیاههٔ کالاهای تجملی را تعیین می‌کند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Candidat (فرانسه)

کاندید/نامزد

Propagande (فرانسه)

پروپاگانده: تبلیغات

Liste (فرانسه)

لیست: فهرست

Cadeau (فرانسه)

کادو: هدیه

Luxe (فرانسه)

لوکس: تجملی

*****

لیگ

Ligue (فرانسه)

لیگ: اتحاد

گروه‌های مختلف برای تقویت قابلیت‌های خود گردهم می‌آیند و متحد می‌شوند. این اتحاد رشد و پیشرفت و نفوذ جمع را بیشتر می‌کند. برای اتحاد و تجمع‌های ورزشی در هر رشته، از واژه بیگانه لیگ استفاده شده است.

مثال: قهرمان مسابقات کشتی لیگ باشگاه‌های کشور تعیین شد،
یعنی: قهرمان مسابقات کشتی اتحاد باشگاه‌های کشور تعیین شد.
مثال: سه تیم مشهور تهران لیگ کاپ آزادگان را تشکیل دادند،
یعنی: سه گروه مشهور تهران اتحاد جام آزادگان را تشکیل دادند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Team (انگلیسی)

تیم: گروه ورزشی

Cup (انگلیسی)

کاپ: جام

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۳۱

مارک

Mark (انگلیسی)

مارک: انگ و نقش، علامت

در فعالیتهای اقتصادی سالم باید امکان رقابت بین تولیدکنندگان کالاها و خدمات ایجاد شود تا بر بهبود کیفیت محصولات و خدمات مؤثر واقع شود. هر تولید کننده برای شناساندن قابلیت‌ها و کیفیت‌های خود از روش‌های تبلیغاتی استفاده می‌کند از جمله علامت تجاری. واژه بیگانه مارک با مفهوم علامت، انگ و نقش در فارسی وارد شده است و به استعاره نیز به کار می‌رود.

مثال: در این دراک استور شیر خشک با مارک‌های مختلف به فروش می‌رسد.
یعنی: در این داروخانه شیرخشک‌های گوناگون به فروش می‌رسد.
مثال: اوگاف کردو پس از موضع‌گیری اخیر، به او مارک محافظه کار چسباندند.
یعنی: او نازرنگی کرد و پس از موضع‌گیری اخیر، به او انگ محافظه کار زدند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Drugstore (انگلیسی)

دراگ استور: داروخانه

Gaffe (فرانسه)

گاف: نازرنگی

*****

برای آگاهی‌رسانی عمومی علاوه بر روشهای سنتی از ابزارهای مختلف جدید استفاده می‌شود: مطبوعات، صدا و سیما، شبکه‌های اطلاع‌رسانی. به هر نام از آنها رسانه یا در واژگان بیگانه مدیا می‌گویند. در هر رسانه از متن چاپ شده یا عکس یا صوت و یا تصویر متحرک استفاده می‌شود. اگر ابزاری از چند امکان توأمأ استفاده کند به آن مالتی مدیا می‌گویند یعنی چند رسانه‌ای.

مثال: شومن در صدد بود بینندگان را ترغیب کند به تبدیل کامپیوتر خود به

مالتی مدیا،

یعنی: مجری برنامه قصد داشت بینندگان را مشتاق کند به تبدیل رایانه خود به

ابزار چند رسانه‌ای.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Show - man (انگلیسی)

شومن: مجری برنامه

Computer (انگلیسی)

کامپیوتر: رایانه

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۳۳

مانور: تدبیر، حرکت و فعالیت یا تحرک،
(فرانسه) Manoeuvre
جولان، عملیات تمرینی،

واژه بیگانه مانور با سه مفهوم در زبان فارسی نفوذ یافته است:

۱ - حرکت و فعالیت یا تحرک:

مثال: این اواخر هر گونه قدرت مانوری را از دست داده بود،

یعنی: این اواخر هیچ امکان فعالیت و تحرکی نداشت.

۲ - ترفند و تدبیر

مثال: باید منتظر عواقب اجتماعی مانورهای انتخاباتی باشیم،

یعنی: باید منتظر عواقب اجتماعی ترفندهای انتخاباتی باشیم.

مثال: با مانوری که داد همه را به تعجب انداخت،

یعنی: با تدبیری که نشان داد همه را شگفت زده کرد.

۳- عملیات تمرینی، عملیات نمایشی، جولان

مثال: امریکا و اسرائیل و ترکیه قصد مانور نظامی مشترک داشتند.

یعنی: قصد داشتند عملیات نظامی نمایشی مشترکی را انجام دهند، یا قصد جولانگری مشترک داشتند.

مثال: مانور نیروهای دریایی ما در خلیج فارس هشدار بود برای دشمنان.

یعنی: عملیات تمرینی نیروهای دریایی ما در خلیج فارس هشدار بود برای دشمنان.

مثال: آنها برای انتخاب میدان مانور برنامه ریزی کردند،

یعنی: آنها برای انتخاب جولانگاه برنامه ریزی کردند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

مانوری: مشقی

میدان مانور: جولانگاه

مانور نظامی دادن: جولانگری کردن

*****

مانیتورینگ: ره گیری خبری، ره گیری
(انگلیسی) Monitoring
مانیتور: صفحه نمایش
(انگلیسی) Monitor

بر اطلاعات و اخباری که رسانه‌های مختلف سمعی و بصری پخش می‌کنند دستگاه‌های خبرگزاری و اطلاعاتی مراقبت می‌کنند و نیز شنود دائم می‌گذارند. این نظارت و شنود بیشتر متوجه کیفیت و محتوای خبر و اطلاع است. واژه مصدری بیگانه مانیتورینگ با مفهوم مراقبت و ره گیری خبری در زبان فارسی راه یافته است.

مثال: بخش مانیتورینگ خبرگزاری به صورت مداوم مشغول کار است؛
یعنی: بخش ره گیری خبری سازمان خبرگزاری دائماً مشغول کار است.
مثال: سازمان رادیو و تلویزیون نیز مرتباً درگیر مانیتورینگ شبکه‌های بیگانه است.

یعنی: سازمان صدا و سیما نیز مرتباً مشغول ره گیری برنامه‌های شبکه‌های بیگانه است.

* واژه بیگانه مانیتور از همان ریشه است و به معنی مبصر است و اصطلاحاً برای صفحه نمایش به کار رفته است.

*****

ماشین: دستگاه، ابزار، خودرو Machine (فرانسه)

واژه بیگانه ماشین با معنای عمومی ابزار و دستگاه در زبان فارسی رسوخ یافته است.

مثال: با پیشرفت تکنولوژی بسیاری از کارهای یدی به کمک ماشین با راندمان بیشتر انجام می گیرد،

یعنی: با پیشرفت فناوری بسیاری از کارهای یدی به کمک دستگاه با بازده بیشتر انجام می گیرد.

مثال: ماشین تحریر، ماشین چاپ، ماشین اتوماتیک، ماشین جنگی، ماشین حساب.

یعنی: دستگاه تحریر، دستگاه چاپ، دستگاه خودکار، ابزار جنگی، دستگاه محاسبه.

واژه ماشین آلات نیز به مفهوم ابزارآلات به کار گرفته شده است.

واژه ماشین به طور خاص برای خودرو نیز به کار می رود.

مثال: در تهران بیش از دو میلیون ماشین سواری هوا را آلوده می کند،

یعنی: در تهران بیش از دو میلیون خودرو سواری هوا را آلوده می کند.

مثال: در مناطق پرتراffیک به جای ماشین شخصی بهتر است از وسایل حمل و نقل عمومی استفاده شود،

یعنی: در مناطق شلوغ شهری به جای خودرو شخصی بهتر است از وسایل عمومی استفاده شود.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Technologie (فرانسه)

تکنولوژی: فناوری

Rendement (فرانسه)

راندمان: بازده

Automatique (فرانسه)

اتوماتیک: خودکار

Traffic (فرانسه)

ترافیک: رفت و آمد

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۳۷

Meuble (فرانسه)

مبل: صندلی راحتی
مبلمان: اثاثیه

از واژه بیگانه مبل و مشتقات آن در فارسی استفاده شده است:

۱ - مبل به معنای صندلی راحتی؛

مثال: خیلی از مبل ها ظاهر قشنگی دارند ولی فاقد طراحی اصولی اند،
یعنی: خیلی از صندلی های راحتی ظاهر قشنگی دارند ولی فاقد طراحی
اصولی اند.

۲ - مبلمان به معنای اثاثیه؛

مثال: این مزون در دیزاین دکوراسیون و مبلمان سوکسه دارد،
یعنی: این مؤسسه در طراحی تزیینات و اثاثیه موفق است.

۳ - مبله به معنای با اثاث، شامل اثاث، مجهز؛

مثال: چاره یی جز اجاره یک سویت مبله نداشتیم،
یعنی: چاره یی جز اجاره یک سراچه مجهز نداشتیم.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Maison (فرانسه)

مزون: مؤسسه

Design (انگلیسی)

دیزاین: طراحی

Décoration (فرانسه)

دکوراسیون: تزیینات

Succès (فرانسه)

سوکسه: موفقیت

*****

۲۳۸ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

متالیک - متالورژیست

Métallique (فرانسه)

متالیک: فلزی

Métallurgiste (فرانسه)

متالورژیست: متخصص ذوب فلز

در صنعت نقاشی یا رنگ کردن با استفاده از ترکیب و روشی خاص، تالوئی فلزی به رنگ می دهند که اصطلاح بیگانه آن متالیک است یعنی فلزی (ریشه واژه متال است به معنای فلز).

مثال: در جست و جوی یک ماشین مدل ۷۶ با دنده اتوماتیک و به رنگ آبی متالیک بود.

یعنی: در جست و جوی یک سواری ساخت ۷۶ با دنده خودکار و به رنگ آبی فلزی بود.

* از همین ریشه واژه بیگانه متالورژی به کار گرفته شده است که به معنای رشته ذوب فلزات است.

از واژه متالورژ نیز بغلط به جای متالورژیست استفاده می شود که به معنی مهندس ذوب فلزات است.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Machine (فرانسه)

ماشین: سواری

Automatique (فرانسه)

اتوماتیک: خودکار

Modèle (فرانسه)

مدل: ساخت، نمونه

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۳۹

متد - متدولوژی

Méthode (فرانسه)

متد: روش مراقبت، روش

Méthodologie (فرانسه)

متدولوژی: روش شناسی

وقتی هدفی تعیین شد، انسان برای عبور از وضع موجود خود و نیل به آن هدف، روشی را انتخاب می‌کند. پیشبرد یک کار بسیار وابسته به روش و شیوه انتخاب شده است. هنگامیکه جمعی از انسانها آموختند اقدامهای خود را با روش مشخص پیش برند، اصل انتخاب روش برای آنها آنقدر اهمیت می‌یابد که گاهی هدف را تحت الشعاع قرار می‌دهد. در فارسی به جای روش، از واژه بیگانه متد استفاده شده است که قابل احتراز است.

مثال: دیسیپلین بعضی جوامع بشری زائیده متد کنترل فعالیتهای فردی و اجتماعی است،

یعنی: انضباط بعضی جوامع شهری زائیده روش مراقبت از فعالیتهای فردی و اجتماعی است.

مثال: او با استفاده از آیه‌ای به متد قرآن‌شناسی پی برد،
یعنی: او با استفاده از آیه‌ای به روش قرآن‌شناسی پی برد.

مثال: از متد آسان در خیاطی راضی است،

یعنی: از روش آسان در خیاطی راضی است.

* از همین ریشه واژه متدولوژی هم به زبان فارسی راه یافته است که به معنای روش‌شناسی است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Discipline (فرانسه)

دیسیپلین: انضباط

Control (انگلیسی)

کنترل: مراقبت

*****

۲۴۰ - از واژه بیگانه تا واژه فارسی

متر: متر - متر

Métrage (فرانسه)

متر: مساحت

Mètre (فرانسه)

متر: اندازه، واحد طول

وضع نوین زندگی شهری و محدودیتهای خاص آن، اهمیت قدر و اندازه هر چیز و نحوه استفاده بهینه از آن را دو چندان کرده است؛ از جمله هر چه تراکم در شهرهای بزرگ بیشتر می شود، ارزش مساحت زمین بیشتر ترقی می کند. برای مشخص کردن اندازه مساحتها از واژه بیگانه مصدری متر: استفاده شده که ریشه آن متر است به معنای اندازه به طور عام و به واحد اندازه گیری بین المللی طول هم به طور خاص گفته می شود.

مثال: بالاخره آپارتمانی پیدا کرد با متر: ۱۲۰ متر بدون مبلمان،
یعنی: بالاخره کاشانه ای پیدا کرد با مساحت ۱۲۰ متر بدون اثاثیه.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Appartement (فرانسه)

آپارتمان: کاشانه

Meuble (فرانسه)

مبلمان: اثاثیه

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۴۱

Moderne (فرانسه)

مدرن: نو، تازه، جدید

Moderneisme (فرانسه)

مدرنیسم: نوگرایی، تجدد

در مقابل آنچه قدیمی و سنتی است سخن از نو و جدید و تازه به میان می‌آید. بعد از حاکمیت‌های قرون وسطایی اروپا، دوران جدیدی شروع شد که آثار آن امروزه همه جای عالم را فرا گرفته است. بسیاری از ایرانیان در طول دو بیست سال گذشته به فرنگ سفر کردند با مأموریت‌های مختلف، ولی هر کدام با خود سوغاتی از فرهنگ آنها همراه آوردند و از جمله با همین رفت و آمدها تعداد زیادی واژه بیگانه وارد زبان فارسی شد. یکی از این واژه‌ها مدرن است در مقابل سنتی و کهنه و به معنای نو، تازه و جدید.

مثال: انفورماتیک با تکنیک‌های مدرن تحول اداری عظیمی را شکل داد،

یعنی: اطلاع‌رسانی با فنون جدید تحول اداری عظیمی را شکل داد.

مثال: او گمان می‌برد که هر آنچه سنتی است مانع رشد تاکتیک‌های مدرن می‌شود،

یعنی: او گمان می‌برد هر آنچه سنتی است مانع رشد شیوه‌های نو می‌شود.

* از همین ریشه واژه مدرنیسم هم مشتق شده و به کار رفته است که به معنای نوگرایی است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Informatique (فرانسه)

انفورماتیک: اطلاع‌رسانی

Technique (فرانسه)

تکنیک: فن

Tactique (فرانسه)

تاکتیک: شیوه

*****

در دنیای مصرف‌زده امروز، تحریک اشتها به کمک و با ابزار تبلیغات انجام می‌گیرد و بدان منظور نمونه‌ها و شکل‌های جدید همه ساله با تنوع در طرح و رنگ و جنس به بازار ارائه می‌شود. واژه بیگانه مدل با مفهوم نمونه و سال ساخت در زبان فارسی استفاده شده است.

مثال: چندین مدل سرویس خواب به نمایش گذاشته شده است،
یعنی: چندین نمونه اثاث اتاق خواب به نمایش گذاشته شده است.
مثال: برای معرفی لباس‌های مدروز، به جای مانکن از مدل عروسی استفاده کنید،
یعنی: برای معرفی لباس‌های جدید، به جای زن نمایشگر، از نمونه عروسی استفاده کنید.

مثال: از اتومبیل‌های مدل ۹۷ استقبال شده است،
یعنی: از خودروهای ساخت ۹۷ استقبال شده است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Service (فرانسه)

سرویس خواب: اثاث اتاق خواب

Mode (فرانسه)

مدروز: جدید

Mannequin (فرانسه)

مانکن: زن نمایشگر، آدمک

Automobile (فرانسه)

اتومبیل: خودرو

*****

Menu (فرانسه)

منو: فهرست

آنجا که انتخابی از بین خدمات و امکانات و کالاهای مصرفی مختلف میسر باشد، فهرستی از آنها را در اختیار می‌گذارند که شامل صورت تمام امکانات، خدمات و کالاها باشد. به چنان فهرست یا صورتی در واژگان بیگانه منو گفته می‌شود.

مثال: به محض ورود به رستوران هتل، منوی غذاها را تقدیم مشتری می‌کردند، یعنی: به محض ورود به غذاخوری مهمانخانه، صورت خوراکیها را تقدیم مشتری می‌کردند.

مثال: برای تهیه سافت‌ویر زحمت زیادی کشیده اما منوی امکانات آن کامل نشده است،

یعنی: برای تهیه نرم‌افزار زحمت زیادی کشیده اما فهرست امکانات آن کامل نشده است.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Restaurant (فرانسه)

رستوران: غذاخوری

Hotel (انگلیسی)

هتل: مهمانخانه

Software (انگلیسی)

سافت‌ویر: نرم‌افزار

*****

مورد: درباره

یکی از واژه‌هایی که بر مبنای ترجمه غلط در زبان فارسی رواج گسترده‌یی یافته است، واژه مورد است که در اصل به معنی محل ورود، زمان ورود، آب‌خورد، جای و مقام است.

مثال: شما در مورد اصل موضوع صحبت کنید، به حاشیه نروید،

یعنی: شما درباره اصل مطالب صحبت کنید، به حاشیه نپردازید.

مثال: در بین مردم، بی‌مورد سخن گفت،

یعنی: در بین مردم سخن نابجایی گفت.

اما استفاده‌های بی‌مورد آن:

– ترکیب مورد ... قرار دادن که کلاً زاید است.

مثال: در ابتدا نحوه احترام به قانون را مورد رسیدگی قرار داد،

یعنی: در ابتدا نحوه احترام به قانون را رسیدگی کرد.

مثال: اگر این مانور را نمی داد، مورد توجه قرار نمی گرفت،
یعنی: بدون این جولان، کسی به او توجه نمی کرد.
- یا تبدیل حالت مفعولی واقعی به حالت فاعلی ظاهری.
مثال: به دلیل تخلفات عدیده او مورد مواخذه واقع شد،
یعنی: به دلیل تخلفات عدیده او را مواخذه کردند.
مثال: خوش اخلاقی سبب شد که مورد محبت قرار گیرد،
یعنی: خوش اخلاقی سبب شد که به او محبت کنند.
مثال: در این سفر برخی از مردم مورد ظلم واقع شدند،
یعنی: در این سفر به برخی از مردم ستم کردند (یا به برخی ستم شد).
مثال: با این که خوش خدمتی کرده بود، مورد تشویق قرار نگرفت،
یعنی: با وجود خوش خدمتی او را تشویق نکردند (یا تشویق نشد).
مثال: او مورد احترام مردم دیار خود بود،
یعنی: او را مردم دیارش احترام می کردند.
مثال: در این روستا کتاب و دفتر مورد نیاز است ولی کلاس درس دارند،
یعنی: در این روستا به کتاب و دفتر نیاز است ولی اتاق درس دارند.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Manoeuvre (فرانسه)

مانور: جولان

Classe (فرانسه)

کلاس: اتاق درس

*****

فرش بافی از صنایع دستی مشهور ایران است و برخی معتقدند که این هنر از ایران برخاسته است. فرش اقسام متعددی دارد: قالی، خرسک، گبه، گلیم، زیلو که همه دستبافتند و نیز نمد.

زیبایی فرشهای دستباف ایرانی فن آوران را واداشت که دستگاه فرشباف را اختراع کنند تا با انبوه تولیدات آن دسترسی عده بیشتری به آن نقش و نگارهای زیبا میسر شود. به این ترتیب در مقابل فرش دستباف، فرش صنعتی نیز وارد بازار شد که بمراتب از فرش دستباف ارزانتر است. از آن هم ارزانتر فرشینه است که در واژگان بیگانه بدان موکت می‌گویند.

مثال: در کارخانه فرشبافی، موکت هم می‌توانند تولید بکنند،

یعنی: در کارخانه فرشبافی، فرشینه هم می‌توانند بیافند.

مثال: بعضی کلاسهای درس را موکت انداخته‌اند،

یعنی: بعضی از اتاقهای درس را فرشینه انداخته‌اند.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

کلاس درس: اتاق درس

Classe (فرانسه)

*****

مونتاژ - مونتهور

Montage (فرانسه)

مونتاژ: سوار کردن، جفت کردن

Monteur (فرانسه)

مونتهور: سوار کننده

در صنعت با استفاده از مواد اولیه، قطعاتی ساخته می شود که با به هم بستن آنها، ابزاری یا دستگاهی آماده می شود. برای مرحله سوار کردن قطعات بر یکدیگر واژه بیگانه مونتاژ به کار گرفته شده است.

مثال: در این کارخانه فقط به مونتاژ قطعات می پردازند،
یعنی: در این کارخانه فقط به سوار کردن قطعات می پردازند.
مثال: صنعت کشورهای جهان سوم اغلب، مونتاژ قطعات وارداتی است،
یعنی: صنعت کشورهای جهان سوم اغلب، سوار کردن قطعات وارداتی است.
مثال: مونتاژ اجزای این ماشین با دقت انجام گرفته است،
یعنی: جفت کردن اجزای این دستگاه با دقت انجام گرفته است.
* برای فردی که وظیفه سوار کردن قطعات را به عهده دارد نیز از واژه مونتهور استفاده شده است.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Machine (فرانسه)

ماشین: دستگاه

*****

میکس - میکسر

Mix (انگلیسی)

میکس: ترکیب

Mixer (انگلیسی)

میکسر: همزن

هر فیلم از نوارهای مختلفی تشکیل شده که مهمترین نوار آن شامل تصاویر می‌شود ولی نوارهای صوتی نیز در حاشیه آن قرار گرفته که با نوار تصاویر ترکیب می‌شود. برای ترکیب نوارهای مختلف در فارسی از واژه میکس استفاده شده است.

مثال: در این استودیو سریعاً به کار میکس و مونتاز فیلم می‌پردازند، یعنی: در این اتاق کار سریعاً به ترکیب و تدوین فیلم می‌پردازند.
* از همین ریشه واژه میکسر نیز در فارسی رسوخ یافته که به معنی همزن است.
مثال: او بالاخره یک میکسر خرید اما قسطی.
یعنی: او بالاخره یک همزن خرید اما قسطی.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Studio (لاتین)

استودیو: اتاق کار

Montage (فرانسه)

مونتاز: تدوین

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۴۹

Miniature (فرانسه)

مینیاتور: نگارگری

Miniaturiste (فرانسه)

مینیاتورست: نگارگر

هنر نگارگری، که نقاشی ظریف آبرنگ است، در کشور ما در دوران عباسیان رشد کرد و با ایلخانیان و تیموریان و بالاخره صفویان به نقطه اوج شکوفایی خود رسید. زیباترین و نفیس‌ترین نمونه‌های آن را در شاهنامه طهماسبی سراغ داریم. سابقه این هنر به سه قرن قبل از میلاد مسیح برمی‌گردد و ظاهراً از مصر برخاسته است. واژه بیگانه مینیاتور برای آن به کار برده شده است.

مثال: این نقاش سه سال است به مینیاتور روی آورده است،

یعنی: این نقاش سه سال است به نگارگری پرداخته است.

* به نگارگر حرفه‌یی نیز مینیاتورست گفته‌اند:

مثال: ما همچنان با گپ عمیق میان مینیاتورست‌ها و نقاشان مدرن روبروئیم،

یعنی: همچنان شکاف عمیقی میان نگارگران و نقاشان جدید وجود دارد.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Moderne (فرانسه)

مدرن: جدید

Gap (انگلیسی)

گپ: شکاف

*****

واکسیناسیون - واکسن

واکسیناسیون: مایه کوبی Vaccination (فرانسه)
واکسن: مایه Vaccin (فرانسه)

برای ایجاد مصونیت نسبت به برخی از بیماریهای مسری از روش مایه کوبی استفاده می شود که واژه بیگانه آن واکسیناسیون به معنای مصدري واکسن زدن یا مایه کوبی است و واکسن همان مایه است.

مثال: با واکسیناسیون منظم در خردسالی ریسک پولیو کاملاً رفع می شود، یعنی: با استفاده منظم از مایه فلج اطفال در خردسالی خطر آن کاملاً رفع می شود.

مثال: ریشه کنی آبله به کمک واکسن زدن اجباری عمومی به دست آمده است، یعنی: ریشه کنی آبله به کمک مایه کوبی منظم اجباری و عمومی به دست آمده است.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

پولیو: فلج اطفال Polio (فرانسه)
ریسک: خطر Risque (فرانسه)

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۵۱

ویزیت - ویزیتور

Visite (فرانسه)

ویزیت : معاینه حضوری

Visiteur (فرانسه)

ویزیتور: بازاریاب، معرف کالا

بسیاری از بررسی های فنی، اقتصادی و پزشکی، بر مبنای بازدید و معاینه حضوری انجام می گیرد. برای این نوع بازدیدها در زبان فارسی واژه بیگانه ویزیت رسوخ یافته است.

مثال: بسیاری از پزشکان مخالف کنترل حق ویزیتشان اند،

یعنی: بسیاری از پزشکان مخالف محدود کردن نرخ معاینه اند.

مثال: هنگام خداحافظی کارت ویزیتش را فراموش کرد تقدیم کند،

یعنی: هنگام خداحافظی ورقه نام و نشانش را فراموش کرد تقدیم کند.

* از همین ریشه واژه ویزیتور نیز به کار گرفته شده است به معنای بازاریاب و معرف کالا.

مثال: تعدادی ویزیتور مجرب برای فروش مواد دارویی نیاز داشتند،

یعنی: تعدادی بازاریاب مجرب برای فروش مواد دارویی نیاز داشتند.

*****

ویلا

Villa (فرانسه)

ویلا: خانه ییلاقی، خانه تجملی

از نقاط خوش آب و هوا برای خانه سازی استفاده کرده اند مانند مناطق ییلاقی، سواحل دریا، لب آب. برای این نوع خانه ها و نیز خانه های تجملی و خانه های دارای باغ و فضای تفریحی در فارسی از واژه بیگانه ویلا استفاده شده است.

مثال: نزدیک پلاژها اخیراً اجاره ویلا رونق گرفته است،
یعنی: نزدیک لب دریا اخیراً اجاره خانه ییلاقی رونق گرفته است.
مثال: در شهرهای بزرگ خانه های ویلایی جای خود را به مجموعه های آپارتمانی داده است.
یعنی: در شهرهای بزرگ خانه های تجملی جای خود را به مجموعه های مسکونی داده است.

سایر واژه های بیگانه در مثالها:

Plage (فرانسه)

پلاژ: لب آب، ساحل دریا

Appartement (فرانسه)

آپارتمان: کاشانه، واحد مسکونی

*****

از واژه بیگانه تا واژه فارسی - ۲۵۳

یوزانس

Usance (فرانسه)

یوزانس: نسیه

معاملات در تجارت خارجی مانند بازرگانی داخلی یا به صورت نقد انجام می‌گیرد یا نسیه، یعنی با مهلت پرداخت. به معاملات خارجی که دارای سررسید پرداخت است در واژگان بیگانه یوزانس گفته‌اند.

مثال: پروفرمایی آورد برای معامله یوزانس،

یعنی: پیش‌برگی آورد برای معامله نسیه.

مثال: با توجه به نرخ از قبل تعیین شده یوزانس، برخی آن را معامله ربوی می‌دانند،

یعنی: با توجه به نرخ از قبل تعیین شده برای کارمزد معامله نسیه، برخی آن را ربوی می‌دانند.

مثال: هزینه یوزانس در محاسبه آورده وارد می‌شود،

یعنی: هزینه‌های معامله نسیه در محاسبه بالاسری‌ها وارد می‌شود.

سایر واژه‌های بیگانه در مثالها:

Proforma (لاتین)

پروفورما: پیش‌برگ

Overhead (انگلیسی)

آورده: بالاسری

*****

A

Abonnement ; 27	حق اشتراک
Abonné ;27	مشترک
Académie ;33, 196	فرهنگستان
Acoustique ; 159 , 160	صوتی، سمعی
Adresse; 67, 68	نشانی
Agence ;32, 169, 71	دفتر، دفتر خدمات، دفتر معاملات، خ برگزاری
Agrandissement ;34	بزرگنمایی، اغراق، غلو
Aliénation ; 70	تباهی
Amphithéâtre ; 35	تالار اجتماعات
Ampoule ; 197	داروی تزریقی
Analog ; 119	نموداری
Anarchie ; 127 , 128	آشوبگری، هرج و مرج
Antique ;22, 36, 193	عتیقه، قدیمی با ارزش
Answering machine ; 39	پیام‌گیر
Appartement;54, 67, 68, 163, 164, 175, 241, 253	کاشانه
Architecte ;30	معمار
Archive ;31	بایگانی، جای نگهداری اسناد
Article; 38	مقاله
Artiste ; 135	هنرپیشه
Ascenseur ; 185	آسان‌بر
Atelier; 219	کارگاه

At site ; 145 , 146	در محل
Atout ; 29	برگ برنده، بخت و توفیق، اقبال
Autobahn ; 41	بزرگراه
Automatique ; 42, 237, 239	خودکار
Autobus ; 216	خودرو عمومی
Automobile ; 50 , 51 77, 78,98 99, 150 , 151, 165, 243	خودرو
Auto - Service ; 108	تعمیرگاه خودرو
Axle; 108	محور چرخها
B	
Bac ; 56	مخزن
Balcon ; 74	ایوان
Bande ; 94	نوار(مسیر)
Base camp ; 203 , 204	بارگاه اصلی
Bienal ; 219	دو سالانه
Biographie ; 72, 66	شرح حال، زندگی نامه
Bloc ; 67, 68	جناح، جرم مصالح
Blouse ; 148 , 81	پیراهن
Bourse ; 69	بازار، بازارچه، هزینه تحصیلی، کمک هزینه
Boursier ; 69	هزینه بگیر
Bombardement ; 94	بمباران
Bon ; 215	پته، کالا برگ
Bottine ; 148	چکمه

Boutique ; 141	مغازه (تجملی)
Box ; 187	مشت‌زنی
Brochure ; 66	دفترک
Bulletin ; 71, 157 , 158	خبرنامه، گزارش خبری، اطلاعیه
Bunker ; 161	انبار مواد معدنی
Bureau ; 70	میز
Bureaucrate; 70	دیوان سالار
Bureaucratie ; 70	دیوان سالاری
C	
Cabinet ; 186, 217	دولت
Cabinette ;148, 149, 186	گنج، قفسه
Câble ; 65, 185	بافه، رشته سیم
Cabinet ; 189 , 217	دولت
Cabinette ; 148 , 149	قفسه، گنج
Cadastre ; 188	دفتر جامع ثبت اسناد و املاک
Cadeau ; 190	سوغات، هدیه، تحفه
Cadre ; 189	گردانندگان، مسئولان، قاب
Camp ; 203, 204	پادگان، اردوگاه، خیمه‌گاه، بارگاه
Camping ; 203, 204	اردو
Canal ; 194	مجرا و راه، شبکه، ترعه و آبراه
Cancel ; 211	حذف، لغو کردن، منتفی کردن
Candidat ; 196	نامزد
Candidature ; 196	نامزدی

Candide ; 196	ساده لوح
Capsule ; 197	بشکه، بسته
Carte ; 191, 192	ورق، ورقه، برگ و نامه، کارت، نقشه، صورت
Carton I 193	جزوه‌دان نقاشی، تصاویر متحرک نقاشی، مقوا، جعبه
Case ; 217	موضوع، حالت، مسأله
Censure ; 144	بازبینی، ممیزی
Central ; 39, 143	مرکز مخابرات
Céramic ; 149	سفال
Chauffage central ; 168	گرمایش مرکزی
Chic ; 141	ظریف
Chance ; 166	بخت
Charge ; 163, 164	هزینه‌های ثابت، بار، تقویت روحیه، پرکردن انبارها
Check ; 110, 109, 73, 63	نگاه، معاینه، بررسی کردن
62, 58, 59, 38	
Cheminée ; 168	بخاری دیواری
Chiller ; 111	دستگاه مرکزی تبرید
Choc ; 167	لطمه، اختلال
Choqué ; 167	صدمه دیده
Charlatan ; 222	حقه‌باز
Châssis ; 165	تنه، پیکره، قالب، قاب، چارچوب و قید
Civill ; 30	مدنی، غیرنظامی
Classe ; 200, 201	پایه، رتبه، درجه، اتاق درس
Classé ; 70	رده بندی شده

Clinique ; 202	بالینی، درمانگاه خصوصی
Code ; 199	پیش شماره، رمز
Company ; 205	شرکت
Compteur ; 209	شمارشگر
Concentré ; 210	افشره، عصاره، شربت غلیظ
Concours ; 212	آزمون، امتحان، امتحان جامع، مسابقه ورودی
Congrés ; 213	مجمع، گردهمایی
Container ; 195	صندوق
Control ; 206, 207, 208	بررسی یا رسیدگی، مراقبت یا نظارت، اداره، محدود یا جلوگیری یا مهار کردن، معاینه، اختیار، واری یا ممیزی
Convention ; 214	میثاق، پیمان
Copie ; 198	تصویر و نسخه
Coupon ; 215	کالابریک
Course ; 216	طول مسیر مسابقه، مسابقه
Cup ; 187	جام
Cycle ; 157	دوره، چرخه، تناوب
Cylindre ; 197	استوانه
D	
Data ; 122	اطلاعات، داده
Déclamé ; 76	عبارت پردازی
Décoration ; 112	تزیینات
Departement ; 122	گروه
Décoration ; 36 , 112, 176, 177, 238	تزیینات

Démocratie ; 127 , 128	مردم سالاری
Departement ; 122	گروه، قسمت
Design ; 220	طراحی
Detail ; 118	جزء، ریز
Détergent ; 91	شوینده، پاک کننده
Dialogue ; 116 , 156	گفت‌وگو، مکالمه، صحبت
Dictateur ; 120	مستبد
Dictature ; 120	استبداد
Dictée ; 121	تحمیل، القاء، املاء
Dictionary ; 122	لغت نامه
Digit ; 119	رقم
Digital ; 119	رقومی
Digitize ; 119	رقومی کردن
Digitizer ; 119	رقومی کننده
Diplomate ; 117	مأمور سیاسی
Diplomatie ; 117	سیاست خارجی
Diplomatique ; 117, 65	سیاسی
Disc ; 173	لوح
Discipline ; 240	انضباط
Dogme ; 113	اصل، قاطع
Doping ; 115, 187	نیروزایی مصنوعی، مواد نیروزا
Doublage ; 114	ترجمه گفتاری
Double ; 114	دو برابر
Doubler ; 114	برگرداندن گفتار

Doubleur ; 114	مترجم گفتاری
Doublé ; 114	دو پشته
Docteur ; 37, 77, 202	پزشک
Doctorat ; 35	دانشجوی ارشد
Douma ; 67, 68	مجلس (در روسیه)
Drill ; 74	مته
Drugstore ; 232	داروخانه
E	
Ecran ; 55	پرده، ارائه، نمایش
Echelle ; 34	مقیاس
Ecologie ; 214	محیط زیست
Edit ; 43	ویرایش
Editorial ; 137 , 138	سرمقاله
Element ; 56	عنصر، مقاومت برقی
Escadron ; 227	گروهان
Export ; 91	صادرات
F	
Fabrique ; 170	دست اول، کارخانه
Facteur ; 172	عامل
Facture ; 172	بها برگ
Fax ; 143	دورنگار، نمابر
Feasible ; 182	ممکن، شدنی
Féminisme ; 178	زن سالاری

Fer ; 175	تاون
Festival ; 55 , 196	جشنواره
Fiche ;152, 153, 183, 184	برگه و قبض، یادداشت
Fichier ; 183	برگه دان
File ;70 ,173 , 130, 173	پرونده
Final ; 184, 187,196	مرحله پایانی
Finance ; 174	سرمایه گذاری
First ; 200 , 201	اول
Fixe ; 74	تثبیت
Fondation ;112, 118, 181	پی و پایه، پی‌ریزی
Forme ; 176, 177	شکل و حالت، پرسشنامه، ورق و کاغذ
Forgé ; 175	آهنگری شده
Force majeure ; 217	وضع اضطراری، جبری
Free shop ; 162	مغازه آزاد بدون عوارض گمرکی
Freezer ; 147, 148	یخزن، سردخانه، محفظه انجماد
Fréquence ; 157 , 158	بسامد
Frost; 148	برفک زده
Full ; 179, 180	تمام، کامل، پر
Fundamentalism ; 181	بنیادگرایی
Fundation ;114,118, 181	بنیاد

Gaffe ; 232	نازرنگی
Game ; 223	بازی
Gap ; 250	شکاف
Garantie ; 218	ضمانت
Gear Box ; 221	جعبه دنده
Générateur ; 136 , 79	مولد برق
Geste ; 135, 156	قیافه، رفتار، اطوار
Graphique ; 219	نمودار، رسامی، طراحی
Grime ; 220	چهره پردازی
Grimeur ; 220	چهره پرداز
Guichet ; 222	باجه
Gymnaste ; 139	ورزشکار بدنی
Gymnastique ; 139	ورزش بدنی، نرمش و ورزش
I	
Idéal ; 63 , 64	حالت خیالی و مطلوب
Idéalisme ; 63 , 64, 178	خیال پرداز
Idéologue ; 63 , 64, 178	نظریه پرداز
Idée ; 63, 6, 178	تصور، اندیشه، فکر، پندار
Idéologie ; 63 , 64, 178	جهان بینی
Informatique ; 119 , 242	اطلاع‌رسانی
Injection ; 167	تزریق
Institut ; 57, 103	مؤسسه، انجمن، نهاد
Isolation ; 65	پوشش عایق، عایقکاری

Isolé ; 65 منزوی، قرنطینه

Item ; 38 موضوع، نکته

J

Journal ; 137, 138 روزنامه و مجله

Journaliste ; 137, 138, 72 روزنامه نویس

Journalistic ; 137, 138 روزنامه نگارانه

L

Laïcisme ; 224 دنیوی گرایی

Licence ; 229 کارشناسی، اجازه، پروانه

Ligue ; 231 اتحاد

Liste ; 230 فهرست

Lobby ; 225, 226 سرسرا، نجوا و راز کردن، مذاکره غیر رسمی

Logistique ; 227 پشتیبانی

Lustre ; 228 جار، چهل چراغ

M

Machine ; 237 دستگاه، ابزار، خودرو

Manoeuvre ; 234, 235 تدبیر، حرکت و فعالیت یا تحرک، جولان، عملیات تمرینی

Mark ; 232 انگ و نقش، علامت

Menu ; 244 فهرست

Métallique ; 239 فلزی

Métallurgiste ; 239 متخصص ذوب فلز

Méthode ; 240 روش مراقبت، روش

Méthodologie ; 240	روش شناسی
Métrage ; 241	مساحت
Mètre ; 241	اندازه، واحد طول
Meuble ; 238	صندلی راحتی، اثاثیه
Miniature ; 250	نگارگری
Miniaturiste ; 250	نگارگر
Mix ; 249	ترکیب
Mixer ; 249	هم‌زن
Modèle ; 243	نمونه، سال ساخت
Moderne ; 242	نو، تازه، جدید
Modernisme ; 242	نوگرایی، تجدد
Monitor ; 236	صفحه نمایش
Monitoring ; 236	ره‌گیری خبری، ره‌گیری
Montage ; 248	سوار کردن، جفت کردن
Monteur ; 248	سوارکننده
Moquette ; 247	فرشینه
Multi media ; 233	چند رسانه‌ای
N	
Norme ; 48, 49	قاعده
O	
Obstruction ; 40	انسداد، عدم حضور (اقلیت در مجلس)
Occasion ; 54	شرایط مساعد، فرصت

OK ; 61 , 62	تأیید، خوب، موافقت
Olympiade ; 189 , 180	مسابقه جهانی
On call ;37	گوش به زنگ
Open ; 58 , 59	باز
Open - air ; 58 , 59	فضای باز
Open - minded ; 59 , 68	روشنفکر
Opérateur ; 39	کارور
Opposition ;40	اقلیت مخالف دولت
Organe ; 44, 66, 137 , 138	دستگاه، نشریه، روزنامه
Original ; 198	اصلی
Overhead ; 254	بالاسری
P	
Package ; 195	بسته‌بندی
Page ; 143	پی جویی
Pansement ; 77	مرهم، زخم‌بندی
Pantomime ;74	حرکات نمایشی، ادا و اطوار
Paper ; 93	مقاله، رساله
Paramètre ; 75	عامل متغیر، فراسنج
Park ; 73, 114 , 216	باغ، بوستان، فضای سبز، خزانه، توقف
Parking ; 73	توقفگاه
Parlement ; 40 , 101 , 102 , 186	مجلس
Partition ; 76	تیغه
Passe ; 58 , 59, 100	گذارندن
Passeport ; 117 , 198 , 199	گذرنامه

Passeport -diplomatique ; 193	گذرنامه سیاسی
Personel ; 80, 176 , 177	کارکنان، کارمند، اداری، کارمندی
Perte ; 157 , 158	اتلاف
Phase ; 67 , 68 , 171	مرحله، حالت (جسمانی)
Photocopie ; 72 , 198	تصویر، نسخه بدل
Pic ; 94	اوج، شدت، قله کوه
Piste ; 95	مسیر
Piston ; 216	سمبه
Placard ; 88	آگهی، شعار نوشته
Plage ; 86, 253	ایستگاه یا تفریحگاه ساحلی، لب دریا، لب آب، ساحل
Plaque ; 87	شماره
Plate ; 82	ورق (فلزی)
Plomb ; 193, 195	مهر سربی
Point ; 90	امتیاز
Polio ; 251	فلج اطفال
Pompage ; 89	تلمبه کردن
Pompe ; 89	تلمبه
Porno ; 55	مبتذل
Portable ; 79	قابل حمل، دستی، سفری
Portrait ; 189	تصویر
Poste ; 84 ,85	نامه رسانی، سمت ، مقام
Potentiel ; 78	قابلیت، بالقوه
Poudre ; 91	گرد

Pourcent ; 92	مزیای درصدی
Postier ; 84 , 85	پیک، نامه‌رسان
Preuve ; 81	آزمایش
Print ; 83	نسخه چاپی
Printer ; 83	چاپگر
Process ; 157 , 158	فرآیند
Professeur ; 103, 179 , 180	استاد
Profil ; 82	مقطع، نیم‌رخ
Projet ; 61 , 62, 118 , 141 182 , 171	طرح
Proforma ; 254	پیش‌برگ
Prolétariat ; 120	توده
Propagande ; 230	تبلیغات
Proposal ; 30	پیشنهاد
Q	
Quote ; 199	استناد، نقل قول
R	
Random ; 132	تصادفی، سرزده
Record ; 109, 130	رتبه، سبقت، برگه (پرونده)، امتیاز
Recycle ; 157, 158	بازیابی
Referendum ; 129	همه‌پرسی
Refusé ; 133, 167	ردی، مردود، رد
Régime ; 127 , 128 , 129, 120, 224	حکومت، نظام، هنجار
Relation ; 123 , 124, 125	وصل، نزدیکی، نسبت، مناسبت، معادله
Relais ; 145 , 146	ایستگاه تقویتی

Rendement ; 157 , 158, 237	بازده
Report ; 184	گزارش
Restaurant ; 191 , 192	خوراک سرا، غذا خوری
Réserve ; 61, 62, 126	ذخیره، اندوخته، یدک، قید، پیش بینی جا
Risque ; 134, 181 , 251	خطر، خطرپذیری
Roman ; 131, 156	داستان
§	
S.I.Unit ; 45,46	واحد بین المللی
Salon ; 142, 152 , 153 , 74 , 170 , 228	اتاق پذیرایی، اتاق نشیمن، تماشاخانه، نگارخانه، تالار
Sauce ; 229	رب، چاشنی
Service ; 150	معاینه، نگهداری، تعمیر، مجموعه یک دست خدمت، پذیرایی
Séance ; 140	نشست و نوبت نمایش، نوبت
Seat ; 200 , 201	صندلی
Secrétaire ; 61 , 62	منشی
Security - gate ; 56	دروازه ایمنی
Séminaire ; 50 , 51	گروه مطالعات تخصصی
Sérial ; 152, 153	زنجیره‌ای، دنباله دار
Série ; 152, 153	دسته، سلسله، تعداد، رشته
Sérum; 57	آب مایه
Serve ; 150 , 151	پذیرایی کردن، در خدمت بودن
Service ; 150 , 151 , 37, 48 , 49 ,	خدمت، رسیدگی، خدمات،

60, 84, 85, 150, 163, 164,	معاینه، نگهداری،
225, 226, 243	تعمیر، پذیرایی، مجموعه یک دست
Set ; 53	دست (مجموعه ظروف)
Sexe ; 156 , 178	جنس، مبتذل
Shift ; 169	نوبه کاری، جابه جایی
Shop ; 162	کارگاه علمی
Show - man ; 233	مجری برنامه
Side by side ; 147	در کنار هم ، هم‌بر
Sight ; 145 , 146	دید، منظر
Silo ; 161	انبارهای گندم
Silver ; 53	ظروف نقره‌ای
Sink ; 53	لگن (ظرفشویی)
Site ; 145	محل، جا، مکان ، مقر
Size ; 148	اندازه
Ski ; 94	برف سره
Software ; 130 , 244, 43	نرم افزار
Sport ; 58 , 59	ورزش
Stadium ; 47 , 94, 222, 223	ورزشگاه
Stainless steel ; 53	فولاد زنگ نزن
Standard ; 48, 49	معیار، استاندارد
Stock ; 163 , 164	انبار
Stop ; 179 , 180	توقف، ایست

Stratégie ; 50 , 51	خط مشی، راهبرد، نحوه هماهنگی
Stratégique ; 50, 51	راهبردی، سوق الجیشی
Studio ; 249	اتاق کار، سراجچه
Style ; 52	شیوه، سبک
Subside ; 172	یارانه
Succès ; 238	موفقیت
Sujet ; 156	موضوع
Super charge ; 163 , 164	پرخورانی
Super market ; 155 , 112	فروشگاه بزرگ
Support ; 141	حمایت
Switching ; 209	تقسیم
Symbole ; 154	نمونه، نماینده، شانه، نماد، رمز
Symbolique ; 154	نمادین
Systématique ; 159, 160	نظام‌مند، منظم، مرتب
Système ; 31, 159, 160	نظام، ابزار، مجموعه، منظومه، توده
T	
Tactique ; 65 , 242	ترفند، شیوه
Taxi ; 32	خودرو کرایه
Team ; 30, 126, 109, 184, 187, 231	گروه، دسته
Technique ; 106, 189	فن
Technologie ; 106, 118 , 171 , 237, 242	فن‌آوری
Télécabine ; 185	بالابر
Term ; 105	سال، پایان، حد

Terminal ; 105, 100, 119, 59 , 58	پایانه
Terrasse ; 74	مهتابی
Terror ; 100	قتل سیاسی، کشتار، ترس و وحشت
Terrorism ; 100	روش قتل سیاسی، ارباب
Terrorist ; 100	آدم‌کش، قاتل سیاسی
Test ; 103, 104 , 90, 59 , 58	آزمایش و پرسش
Texte ; 43	متن
Théâtre ; 76 , 96 , 97 , 116 , 131 167 , 211, 220	نمایش دادن، نمایشنامه
Thèse ;35, 102, 103	پایان نامه، رساله
Time ; 179 , 180	وقت
Tirage; 137, 138, 222	شمار
Tour ; 107	گردش
Touriste ; 107, 48, 49, 86	جهانگرد، سیاح، گردشگر
Touristique ; 145,146	گردشگری، سیاحتی
Tournament ; 107	مسابقه دوستانه
Trafic ; 41, 95, 98, 99, 100, 103, 237,98, 99	شلوغی (رفت و آمد) راهبندان، رفت و آمد، عبور و مرور، ازدحام
Tragique ; 131	ضم‌انگیز
Transit ; 195	انتقال عبوری
Transport ; 103	حمل و نقل، ترابری
Tribune ; 101	منبر، میز سخنرانی، جایگاه خطابه، سخنگاه
Tune up ; 108	تنظیم

T.V.Game ; 223	بازیهای رایانه‌یی
Type ; 96 , 97	تحریر با دستگاه، نوع
Typiste ; 96 , 97	منشی

U

Up to date ;28	روزآمد، بهنگام
Urgence ;37, 60, 70, 79	فوریت، اضطراری
Usance ; 254	نسیه

V

Vaccin ; 251	مایه
Vaccination ; 251	مایه‌کوبی
Villa ; 253	خانه ییلاقی ، خانه تجملی

«آ، ا»

Abonné	آبونه: مشترک؛ ۲۷
Abonnement	آبونمان: حق اشتراک؛ ۲۷
Appartement	آپارتمان: کاشانه؛ ۲۵۳، ۲۴۱، ۱۷۵، ۱۶۴، ۱۶۳، ۵۴، ۶۷، ۶۸
Up to date	آپ تودیت: روزآمد، بهنگام؛ ۲۸
Atelier	آتلیه: کارگاه؛ ۲۱۹
Atout	آتو: برگ برنده، بخت و توفیق، اقبال؛ ۲۹
Adresse	آدرس: نشانی؛ ۶۷، ۶۸، ۸۷
Artiste	آرتیست: هنرپیشه؛ ۱۳۵
Article	آرتیکل: مقاله؛ ۳۸
Architecte	آرشیتهکت: معمار؛ ۳۰
Archive	آرشیو: بایگانی، جای نگهداری اسناد؛ ۳۱
Agence	آژانس: دفتر، دفتر خدمات، دفتر معاملات؛ ۱۶۹، ۳۲
Agence	آژانس خبری: خبرگزاری؛ ۷۱
Ascenseur	آسانسور: آسان‌بر؛ ۱۸۵
Académie	آکادمی: فرهنگستان؛ ۳۳
Aliénation	آلیناسیون: تباهی؛ ۷۰
Ampoule	آمپول: داروی تزریقی؛ ۱۹۷
Agrandissement	آگران‌دیسمان: بزرگنمایی، اغراق، غلو؛ ۳۴
Amphithéâtre	آمفی تئاتر: تالار اجتماعات؛ ۳۵
Antique	آنتیک: عتیقه، قدیمی‌بالرزش؛ ۱۹۳، ۳۶، ۲۲
Anarchie	آنارشی: آشوبگری، هرج و مرج؛ ۱۲۸، ۱۲۷

Analog	آنالوگ: نموداری ؛ ۱۱۹
On Call	آنکال: گوش به زنگ ؛ ۳۷
Item	آیتم: موضوع، نکته ؛ ۳۸
Obstruction	ابستروکسیون: انسداد، عدم حضور (اقلیت در مجلس)؛ ۴۰
Operateur	اپراتور: کارور ؛ ۳۹
Opposition	اپوزیسیون: اقلیت مخالف دولت ؛ ۴۰
At site	ات سایت: در محل ؛ ۱۴۵، ۱۴۶
Autobahn	اتویان: بزرگراه ؛ ۴۱
Autobus	اتوبوس: خودرو عمومی ؛ ۲۱۶
Auto - service	اتو سرویس: تعمیرگاه خودرو ؛ ۱۰۸
Automatique	اتوماتیک: خودکار؛ ۲۳۹، ۲۳۷، ۴۲
Automobile	اتومبیل: خودرو؛ ۲۴۳، ۱۶۵، ۱۵۱، ۱۵۰، ۹۹، ۹۸ ۵۰، ۵۱، ۷۷، ۷۸
Edit	ادیت: ویرایش ؛ ۴۳
Editorial	ادیتوریال: سرمقاله؛ ۱۳۸، ۱۳۷
Organe	ارگان: دستگاه، نشریه، روزنامه؛ ۱۳۸، ۱۳۷، ۶۶، ۴۴
Original	اریژینال: اصلی؛ ۱۹۸
S.I.Unit	اس آی یونیت: واحد بین‌المللی؛ ۴۵، ۴۶
Sport	اسپورت: ورزش؛ ۵۹، ۵۸
Stop	استاپ: توقف، ایست ؛ ۱۸۰، ۱۷۹
Stadium	استادیوم: ورزشگاه؛ ۲۲۳، ۲۲۲، ۹۴، ۴۷
Standard	استاندارد: معیار، استاندارد؛ ۴۸، ۴۹
Stratégie	استراتژی: خط مشی، راهبرد، نحوه هماهنگی ؛ ۵۰، ۵۱

Stratégique	استراتژیک: راهبردی، سوق الجیشی؛ ۵۰، ۵۱
Stadium	استودیوم: ورزشگاه؛ ۲۲۳، ۲۲۲، ۹۴
Studio	استودیو: اتاق کار؛ ۲۴۹
Stock	استوک: انبار؛ ۱۶۴، ۱۶۳
Style	استیل: شیوه، سبک؛ ۵۲
Stainless steel	استینلس استیل: فولادزنگ نزن؛ ۵۳
Escadron	اسکادران: گروهان؛ ۲۲۷
Ski	اسکی: برف سره؛ ۹۴
Echelle	اشل: مقیاس؛ ۳۴
Occasion	اکازیون: شرایط مساعد، فرصت؛ ۵۴
Ecran	اکران: پرده، ارائه، نمایش؛ ۵۵
Export	اکسپورت: صادرات؛ ۹۱
Axle	اکسل: محور چرخها؛ ۲۲۱
Acoustique	اکوستیک: صوتی، سمعی؛ ۱۶۰، ۱۵۹
Ecologie	اکولوژی: محیط زیست؛ ۲۱۴
Olympiade	المپیاد: مسابقه جهانی؛ ۱۸۰، ۱۷۹
Element	المنت: عنصر؛ مقاومت برقی؛ ۵۶
Injection	انژکسیون: تزریق؛ ۱۶۷
Institut	انستیتو: مؤسسه، انجمن، نهاد؛ ۱۰۳، ۵۷
Answering machine	انسرینگ ماشین: پیام‌گیر؛ ۳۹
Informatique	انفورماتیک: اطلاع رسانی؛ ۲۴۲، ۱۱۹
Open	اوپن: باز؛ ۵۸، ۵۹
Open - air	اوپن ار: فضای باز؛ ۵۸، ۵۹

Open - minded	اوپن مایندد: روشنفکر؛ ۵۸، ۵۹
Urgence	اورژانس: فوریت، اضطراری؛ ۷۹، ۶۰، ۳۷
Clinique - urgence	اورژانس کلینیک: فوریت‌های درمانگاه؛ ۷۷
Overhead	اُور هد: بالا سری؛ ۲۵۴
OK	اوکی: تأیید، خوب، موافقت؛ ۶۱، ۶۲
Idée	ایده: تصور، اندیشه، فکر؛ ۱۷۸، ۶۳، ۶۴
Idéal	ایده‌آل: حالت خیالی و مطلوب؛ ۱۷۸، ۶۳، ۶۴
Idéalisme	ایده‌آلیسم: خیال‌گرایی؛ ۱۷۸، ۶۳، ۶۴
Idéologue	ایدئولوگ: نظریه پرداز؛ ۱۷۸، ۶۳، ۶۴
Idéologie	ایدئولوژی: جهان بینی؛ ۱۷۸، ۶۳، ۶۴
Isolation	ایزولاسیون: پوشش عایق، عایقکاری؛ ۶۵
Isolé	ایزوله: منزوی، قرنطینه؛ ۶۵
«ب»	
Bac	باک: مخزن؛ ۵۶
Balcon	بالکن: ایوان؛ ۷۴
Bande	باند: نوار مسیر؛
Brochure	بروشور: دفترک؛ ۶۶
Bloc	بلوک: جناح، جرم مصالح؛ ۶۷، ۶۸
Blouse	بلیز پیراهن؛ ۱۴۸
Bombardement	بمباردمان: بمباران؛ ۹۴
Bon	بن: کالا برگ، پته؛ ۲۱۵
Boutique	بوتیک: مغازه (تجملی)؛ ۱۴۱
Bourse	بورس: بازار، بازارچه، هزینه تحصیلی، کمک هزینه؛ ۶۹

Boursier	بورسیه:هزینه بگیر؛ ۶۹
Bureau	بورو:میز؛ ۷۰
Bureaucrate	بوروکرات:دیوان سالار؛ ۷۰
Bureaucratie	بوروکراسی:دیوان سالاری؛ ۷۰
Box	بوکس: مشت‌زنی؛ ۱۸۷
Bulletin	بولتن: خبرنامه، گزارش خبری، اطلاعیه؛ ۱۵۸، ۱۵۷، ۷۱
Bunker	بونکر: انبار مواد معدنی؛ ۱۶۱
Base - camp	بیس کمپ: بارگاه اصلی؛ ۲۰۴، ۲۰۵
Bienal	بینال: دو سالانه؛ ۲۱۹
Biographie	بیوگرافی: شرح حال، زندگی‌نامه؛ ۷۲، ۶۶
»پ«	
Park	پارک: باغ، بوستان، فضای سبز، خزانه، توقف؛ ۲۱۶، ۱۱۴، ۷۳
Parking	پارکینگ:توقفگاه؛ ۷۳
Parlement	پارلمان: مجلس؛ ۱۸۶، ۱۰۲، ۱۰۱، ۴۰
Passe	پاس: گذارندن؛ ۵۹، ۵۸، ۱۰۰
Passeport	پاسپورت: گذرنامه؛ ۱۹۹، ۱۹۸، ۱۱۷
Passeport diplomatique	پاسپورت دیپلماتیک: گذرنامه سیاسی؛ ۱۹۳
Pantomime	پانتومیم: حرکات نمایشی، ادا و اطوار؛ ۷۴
Paramètre	پارامتر:عامل متغیر، فراسنج؛ ۷۵
Partition	پارتیشن: تیغه؛ ۷۶
Pansement	پانسمان: مرهم، زخم‌بندی؛ ۷۷
Potentiel	پتانسیل: قابلیت، بالقوه؛ ۷۸
Process	پراسس: فرآیند؛ ۱۵۸، ۱۵۷

Perte	پرت: اتلاف؛ ۱۵۷، ۱۵۸
Portable	پرتابل: قابل حمل، دستی، سفری؛ ۷۹
Portrait	پرتره: تصویر؛ ۱۸۹
Personel	پرسنل: کارکنان، کارمند، اداری؛ ۸۰
Personel	پرسنلی: کارمندی؛ ۱۷۶، ۱۷۷
Preuve	پرو: آزمایش؛ ۸۱
Propagande	پروپاگاندا: تبلیغات؛ ۲۳۰
Proposal	پروپوزال: پیشنهاد؛ ۳۰
Projet	پروژه: طرح؛ ۶۱، ۶۲، ۱۱۸، ۱۴۱، ۱۷۱، ۱۸۲
Proforma	پروفورما: پیش‌برگ؛ ۲۵۴
Professeur	پروفسور: استاد؛ ۱۰۳، ۱۷۹، ۱۸۰
Profil	پروفیل: مقطع، نیم رخ؛ ۸۲
Prolétarial	پرولتاریا: توده؛ ۱۲۰
Print	پرینت: نسخه چاپی؛ ۸۳
Printer	پرینتر: چاپگر؛ ۸۳
Pose	پزدادن: قیافه گرفتن؛ ۲۱۷
Poste	پست: نامه رسانی، سمت، مقام؛ ۸۴، ۸۵
Postier	پستچی: پیک، نامه‌رسان؛ ۸۴، ۸۵
Package	پکیج: بسته‌بندی؛ ۱۹۵
Plage	پلاژ: ایستگاه یا تفریحگاه ساحلی، لب دریا، لب آب، ساحل؛ ۸۶
Plaque	پلاک: شماره؛ ۸۷
Placard	پلاکارد: آگهی، شعار نوشته؛ ۸۸
Plomb	پلمب: مهر سربی؛ ۱۹۳

Plate	پلیت: ورق (فلزی)؛ ۸۲
Pompe	پمپ: تلمبه؛ ۸۹
Pompage	پمپاژ: تلمبه کردن؛ ۸۹
Point	پوان: امتیاز؛ ۹۰
Bottine	پوتین: چکمه؛ ۱۴۸
Poudre	پودر: گرد؛ ۹۱
Pourcent	پورسانت: مزایای درصدی؛ ۹۲
Porno	پورنو: مبتذل؛ ۵۵
Polio	پولیو: فلج اطفال؛ ۲۵۱
Paper	پی: پر: مقاله، رساله؛ ۹۳
Page	پیج: پی جویی؛ ۱۴۳
Piste	پیست: مسیر؛ ۹۴
Piston	پیستون: سمبه؛ ۲۱۶
Pic	پیک: اوج، شدت، قله کوه؛ ۹۵
	«ت»
Théâtre	تئاتر: نمایشنامه، نمایش؛ ۱۱۶، ۱۳۱، ۱۶۷، ۲۱۱، ۲۲۰، ۷۶، ۹۶، ۹۷
Tactique	تاکتیک: ترفند، شیوه؛ ۶۵، ۲۴۲
Taxi	تاکسی: خودرو کرایه؛ ۳۲
Type	تایپ: تحریر یا دستگاه؛ ۹۶، ۹۷
Time	تایم: وقت؛ ۱۷۹، ۱۸۰
Typiste	تایپیست: منشی؛ ۹۶، ۹۷
Type	تیپ: نوع؛ ۹۶، ۹۷

Trafic	ترافیک: راه‌بندان، رفت و آمد، عبور و مرور، ازدحام؛ ۹۵، ۹۸، ۹۹، ۴۱
	۲۳۷، ۱۰۳، ۱۰۰
Tragique	تراژیک: غم‌انگیز؛ ۱۳۱
Terrasse	تراس: مهتابی؛ ۷۴
Transit	ترانزیت: انتقال عبوری؛ ۱۹۵
Transport	ترانسپورت: حمل و نقل، ترابری؛ ۱۰۳
Term	ترم: نیم‌سال، پایان، حد؛ ۱۱۹، ۱۰۰، ۵۹، ۵۸
Terminal	ترمینال: پایانه؛ ۱۱۹، ۱۰۰، ۵۹، ۵۸
Terror	ترور: قتل سیاسی، کشتار، ترس و وحشت؛ ۱۰۱
Terrorist	تروریست: آدم‌کش، قاتل سیاسی؛ ۱۰۱
Terrorism	تروریسم: روش قتل سیاسی، ارباب؛ ۱۰۱
Tribune	تربون: منبر، میز سخنرانی، جایگاه خطابه، سخنگاه؛ ۱۰۲
Thèse	تز: پایان‌نامه، رساله؛ ۱۰۳، ۳۵
Test	تست: آزمایش و پرسش؛ ۱۰۴، ۹۵، ۹۰، ۵۸
	تسلیم؛ ۱۰۵
Texte	تکست: متن؛ ۴۳
Technique	تکنیک: فن؛ ۲۴۲، ۲۳۷، ۱۷۱، ۱۱۸، ۱۰۶
Technologie	تکنولوژی: فن‌آوری؛ ۲۳۷، ۱۷۱، ۱۱۸، ۱۰۶
Technique	تکنیکی: فنی؛ ۱۸۹
Télécabine	تله‌کابین: بالابر؛ ۱۸۵
Tour	تور: گردش؛ ۱۰۷
Tourist	توریست: جهانگرد، سیاح؛ ۱۰۷، ۸۶، ۴۹، ۴۸
Touristique	توریستی: گردشگری، سیاحتی؛ ۱۴۶، ۱۴۵

Tourisme	توریسم: سیاحت، جهانگردی؛ ۳۲
Tournament	تورنمنت: مسابقهٔ دوستانه؛ ۱۰۷
Tune up	تون آپ: تنظیم؛ ۱۰۸
Tirage	تیراژ: شمار؛ ۱۳۷، ۲۲۲، ۱۳۸
Team	تیم: گروه، دسته؛ ۱۲۶، ۲۳۱، ۱۸۷، ۱۰۹، ۳۰
T.V.Game	تی وی گیم: بازیهای رایانه‌یی؛ ۲۲۳

«ج»

Check	چک: نگاه، معاینه، بررسی کردن؛ ۳۸، ۶۱، ۶۲، ۷۳، ۱۰۹، ۱۱۰
Chiller	چیلر: دستگاه مرکزی تبرید؛ ۱۱۱

«د»

Doctorat	دانشجوی دکتری: دانشجوی ارشد؛ ۳۵
Departement - Computer	دپارتمان کامپیوتر: گروه رایانه؛ ۱۲۲
Détergent	دترژان: شوینده، پاک کننده؛ ۹۱
Drugstore	دراگ استور: داروخانه؛ ۲۳۲
Drill	دریل: مته؛ ۷۴
Docteur	دکتر: پزشک؛ ۳۷، ۷۷، ۲۰۲
Déclamé	دکلمه: عبارت پردازی؛ ۷۶
Décoration	دکوراسیون: تزئینات؛ ۱۱۲، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۱۲، ۲۳۸، ۳۶
Dogme	دگم: اصل، قاطع؛ ۱۱۳
Démocratie	دموکراسی: مردم سالاری؛ ۱۲۷، ۱۲۸
Double	دوبل: دوبرابر؛ ۱۱۴
Doubleur	دوبلر: مترجم گفتاری؛ ۱۱۴
Doublage	دوبلاژ: ترجمهٔ گفتاری؛ ۱۱۴

Doublé	دوبله:دوپشته ؛ ۱۱۴
Doubler	دوبله:برگرداندن گفتار ؛ ۱۱۴
Doping	دوپینگ:نیروزایی مصنوعی؛ ۱۱۵
Douma	دوما: مجلس(در روسیه)؛ ۶۷، ۶۸
Dialogue	دیالوگ:گفت‌وگو، مکالمه، صحبت؛ ۱۱۶، ۱۵۶
Diplomatie	دیپلماسی:سیاست خارجی ؛ ۶۵، ۱۱۷
Diplomate	دیپلمات:مأمور سیاسی؛ ۱۱۷
Diplomatique	دیپلماتیک:سیاسی؛ ۱۱۷
Data	دیتا: اطلاعات، داده؛ ۱۲۲
Detail	دیتیل:جزء، ریز؛ ۱۱۸
Digit	دیجیت: رقم؛ ۱۱۹
Digital	دیجیتال:رقومی ؛ ۱۱۹
Digitize	دیجیتایز:رقومی کردن؛ ۱۱۹
Digitizer	دیجیتایزر:رقومی کننده؛ ۱۱۹
Design	دیزاین:طراحی؛ ۲۳۸، ۲۲۰، ۲۱۹
Disc	دیسک: لوح؛ ۱۷۳
Discipline	دیسپلین: انضباط؛ ۲۴۰
Dictateur	دیکتاتور:مستبد ؛ ۱۲۰
Dictature	دیکتاتوری:استبداد ؛ ۱۲۰
Dictée	دیکته:تحمیل،القاء،املاء ؛ ۱۲۱
Dictionary	دیکشنری:لغت‌نامه ؛ ۱۲۲

(ر)

رابطه: وصل، نزدیکی، نسبت، مناسبت، معادله؛ ۲۵، ۱۲۳، ۱۲۴، Relation

Réserve	رزرو: ذخیره، اندوخته، یدک، قید؛ ۱۲۶
Rendement	راندمان: بازده؛ ۱۵۷، ۱۵۸، ۲۳۷
Réserve	رزرو: پیش‌بینی‌جا؛ ۶۱، ۶۲، ۱۲۶
Régime	رژیم حکومت، هنجار، برنامه، نظام حکومتی؛ ۱۲۹، ۲۲۴، ۱۲۰، ۱۲۸، ۱۲۷
Restaurant	رستوران: خوراک سرا؛ ۱۹۱، ۱۹۲، ۲۴۴
Referendum	رفراندوم: همه‌پرسی؛ ۱۲۹
Refusé	رفوزه: رد؛ ۱۳۳، ۱۶۷
Record	رکورد: امتیاز؛ ۱۰۳، ۱۰۹
Relais	رله: ایستگاه تقویتی؛ ۱۴۵، ۱۴۶
Roman	رمان: داستان؛ ۱۴۵، ۱۵۶
Report	ریپرت: گزارش؛ ۱۸۴
Recycle	ریسایکل: بازیابی؛ ۱۵۸، ۱۵۷
Risque	ریسک: خطر، خطرپذیری؛ ۱۳۴، ۱۸۱، ۲۵۱
Record	رکورد: رتبه، سبقت، برگه (پرونده)؛ ۱۳۰
Roman	رمان: داستان؛ ۱۳۱
Random	رندوم: تصادفی، سرزده؛ ۱۳۲
(ژ)	
Geste	ژست: قیافه، رفتار، اطوار؛ ۱۳۵، ۱۵۶
Générateur	ژنراتور: مولد برق؛ ۷۹، ۱۳۶
Générateur	ژنرال: امیر ارتش؛ ۲۲۴
Journal	ژورنال: روزنامه و مجله؛ ۷۲، ۱۳۸، ۱۳۷
Journaliste	ژورنالیست: روزنامه نویس؛ ۱۳۸، ۱۳۷

Journalistic	ژورنالیستیک: روزنامه نگارانه؛ ۱۳۷، ۱۳۸
Gymnaste	ژیمناست: ورزشکار بدنی؛ ۱۳۹
Gymnastique	ژیمناستیک: ورزش بدنی، نرمش و ورزش؛ ۱۳۹
«س»	
Séance	سئانس: نشست و نوبت نمایش، نوبت؛ ۱۴۰
Support	ساپورت: حمایت؛ ۱۴۱
Software	سافت‌ویر: نرم‌افزار؛ ۲۴۴، ۱۳۰
Salon	سالن: اتاق پذیرایی، اتاق نشیمن، تماشاخانه، نگارخانه، تالار؛ ۱۴۲، ۱۵۲، ۱۵۳
Central	سانترال: مرکز مخابرات؛ ۱۴۳، ۳۹
Sunset	سان ست: مغرب؛ ۹۵
Censure	سانسور: بازبینی، ممیزی؛ ۱۴۴
Site	سایت: محل، جا، مکان، مقر؛ ۱۴۵، ۱۴۶
Sight	سایت: دید، منظر؛ ۱۴۵، ۱۴۶
Side by side	ساید بای ساید: درکنارهم - هم‌بر؛ ۱۴۷
Size	سایز: اندازه؛ ۱۴۸
Set	ست: دست (مجموعه ظروف) ۵۳
Céramic	سرامیک: سفال؛ ۱۴۹
Service	سرویس: خدمت، پذیرایی، معاینه، نگهداری تعمیر، مجموعه یک دست؛ ۲۲۶، ۲۲۵، ۱۶۴، ۱۶۳، ۱۵۰، ۱۵۱، ۶۰، ۴۹، ۴۸، ۳۷
Service	سرویس خواب: اثاث اتاق خواب؛ ۲۴۳
Service	سرویسهای پستی: خدمات نامهرسانی؛ ۸۵، ۸۴
Serve	سرو: پذیرایی کردن، در خدمت بودن؛ ۱۵۰، ۱۵۱

Série	سری: دسته، سلسله، تعداد، رشته؛ ۱۵۲، ۱۵۳
Sérial	سریال: زنجیره‌ای، دنباله‌دار؛ ۱۵۲، ۱۵۳
Sauce	سس: رب، چاشنی؛ ۲۲۹
Secrétaire	سکرتر: منشی؛ ۶۱، ۶۲
Sexe	سکس: جنس؛ ۱۷۸
Sexe	سکسی: مبتذل؛ ۱۵۶
Security - gate	سکوریتی گیت: دروازه ایمنی؛ ۵۶
Symbole	سمبل: نمونه، نماینده، نشانه، نماد، رمز؛ ۱۵۴
Symbolique	سمبلیک: نمادین؛ ۱۵۴
Subside	سوبسید: یارانه؛ ۱۷۲
Super charge	سوپر شارژ: ۱۶۳، ۱۶۴
Super market	سوپر مارکت: فروشگاه بزرگ؛ ۱۱۲، ۱۵۵
Sujet	سوژه: موضوع؛ ۱۵۶
Succès	سوکسه: موفقیت؛ ۲۳۸
Switching	سویچینگ: تقسیم؛ ۲۰۹
Seat	سیت: صندلی؛ ۲۰۰، ۲۰۱
Cycle	سیکل: دوره، چرخه، تناوب؛ ۱۵۷، ۱۵۸
Système	سیستم: نظام، ابزار، مجموعه، منظومه، توده؛ ۱۵۹، ۱۶۰
Systématique	سیستماتیک: نظام‌مند، منظم، مرتب؛ ۱۵۹، ۱۶۰
Silo	سیلو: انبارهای گندم؛ ۱۶۱
Silver	سیلور آلات: ظروف نقره‌ای؛ ۵۳
Sink	سینگ: لگن (ظرفشویی)؛ ۳۰

«ش»

Shop	شاپ: کارگاه علمی؛ ۱۶۲
Charge	شارژ: هزینه‌های ثابت، بار، تقویت روحیه پرکردن (مخازن، انبارها و قوه‌ها)؛ ۱۶۳، ۱۶۴
Charlatan	شارلاتان: حقه‌باز؛ ۲۲۲
Châssis	شاسی: تنه، پیکره، قالب، قاب، چارچوب و قید؛ ۱۶۵
Chance	شانس: بخت؛ ۱۶۶
Central	شبکه ساترال: مخبرات داخلی؛ ۱۴۳
Chauffage central	شوفاژ ساترال: گرمایش مرکزی؛ ۱۶۸
Choc	شوک: لطمه، اختلال؛ ۱۶۷
Choqué	شوکه: صدمه دیده؛ ۱۶۷
Show - man	شومن: مجری برنامه؛ ۲۳۳
Cheminée	شومینه: بخاری دیواری؛ ۱۶۸
Shift	شیفت: نوبه کاری، جابه‌جایی؛ ۱۶۹
Chic	شیک: ظریف؛ ۱۴۱

(ف)

Fabrique	فابریک: دست‌اول، کارخانه؛ ۱۷۰
Phase	فاز: حالت (جسمانی)، مرحله؛ ۶۷، ۶۸، ۱۷۱
Facture	فاکتور: بهای‌برگ؛ ۱۷۲
Facteur	فاکتر: عامل؛ ۱۷۲
Fax	فاکس: دورنگار، نمابر؛ ۱۴۳
Fundamentalism	فاندامنتالیسم: بنیادگرایی؛ ۱۸۱
File	فایل: پرونده؛ ۱۷۳، ۱۳۰
File Classé	فایل‌های کلاسه شده: پوشه‌های رده‌بندی شده؛ ۷۰

Finance	فاینانس: سرمایه‌گذاری؛ ۱۷۴
Photocopie	فتوکپی: تصویر، نسخه‌بدل؛ ۱۹۸، ۷۲
Fer	فر: تاون؛ ۱۷۵
Frost	فراست: برفک زده؛ ۱۴۸
First	فرست: اوّل؛ ۲۰۱، ۲۰۰
Fréquence	فرکانس: بسامد؛ ۱۵۸، ۱۵۷
Forme	فرم: شکل و حالت، پرسشنامه، ورق و کاغذ؛ ۱۷۶، ۱۷۷
Freezer	فریزر: یخزن، سردخانهٔ محفظهٔ انجماد؛ ۱۴۷
Freezer, No - frost	فریزر نوفراست: یخزن، بی‌برفک؛ ۱۴۸
Free shop	فری‌شاپ: مغازهٔ آزاد، بدون عوارض گمرکی؛ ۱۶۲
Festival	فستیوال: جشنواره؛ ۱۹۶، ۵۵
Féminisme	فمینیسم: زن‌سالاری؛ ۱۷۸
Force majeure	فورس ماژورو: وضع اضطراری، جبری؛ ۲۱۷
Full	فول: تمام، کامل، پر؛ ۱۷۹، ۱۸۰
Fondation	فونداسیون: پی و پایه، پی‌ریزی؛ ۱۸۱، ۱۱۲
Fundation	فاندیشن: بنیاد؛ ۱۸۱
Feasible	فیزیبیل: ممکن، شدنی؛ ۱۸۲، ۱۵۳، ۱۵۲
Fiche	فیش: برگه و قبض، یادداشت؛ ۱۸۳
Fichier	فیشیه: برگه‌دان؛ ۱۸۳
Fixe	فیکس کردن: تثبیت؛ ۷۴
Final	فینال: مرحلهٔ پایانی؛ ۱۹۶، ۱۸۷، ۱۸۴
(ک)	
Câble	کابل: بافه، رشته سیم؛ ۱۸۵، ۶۵

Cabinet	کابینه: دولت؛ ۱۴۹، ۱۸۶، ۱۸۹، ۲۱۷
Cabinette	کابینت: گنجینه؛ ۱۴۹، ۱۸۶
Cup	کاپ: جام؛ ۱۸۷
Cadastre	کاداستر: دفتر جامع ثبت اسناد و املاک؛ ۱۸۸
Cadre	کادر: گردانندگان، مسئولان، قاب؛ ۱۸۹
Cadeau	کادو: سوغات، هدیه، تحفه؛ ۱۹۰
Carte ۱۹۲، ۱۹۱	کارت: ورق، ورقه، برگ و نامه، برگه، کارت، نقشه، صورت؛ ۱۹۲، ۱۹۱
Carton	کارتن: جزوه‌دان نقاشی، تصاویر متحرک نقاشی مقوا، جعبه مقوایی؛ ۱۹۳
Canal	کانال: مجرا و راه، شبکه، ترعه و آبراه؛ ۱۹۴
Container	کانتینر: صندوق؛ ۱۹۵
Candidat	کاندید: نامزد؛ ۱۹۶
Candidature	کاندیداتور: نامزدی؛ ۱۹۶
Candide	کاندید: ساده لوح؛ ۱۹۶
Capsule	کپسول: بشکه، بسته؛ ۱۹۷
Copie	کپی: تصویر و نسخه؛ ۱۹۸
Code	کد: پیش شماره، رمز؛ ۱۹۹
Quote	کوت: استناد، نقل قول؛ ۱۹۹
Classe	کلاس: پایه، رتبه، درجه، اتاق درس؛ ۲۰۱، ۲۰۰
Clinique	کلینیک: بالینی، درمانگاه‌های خصوصی؛ ۲۰۲
Camp	کمپ: پادگان، اردوگاه، پادگان، خیمه گاه، بارگاه؛ ۲۰۴، ۲۰۳
Camping	کمپینگ: اردو؛ ۲۰۴، ۲۰۳
Company	کمپانی: شرکت؛ ۲۰۵

Control	کنترل: بررسی یا رسیدگی، مراقبت یا نظارت، اداره، معاینه، اختیار، محدود یا جلوگیری یا مهار کردن، واریسی یا ممیزی؛ ۲۰۸، ۲۰۷، ۲۰۶
Compteur	کنتور: شمارشگر؛ ۲۰۹
Concentré	کنسانتره: افشره، عصاره، شربت غلیظ؛ ۲۱۰
Cancel	کنسل: حذف، لغو کردن، منتفی کردن؛ ۲۱۱
Concours	کنکور: آزمون، امتحان، امتحان جامع، مسابقه ورودی؛ ۲۱۲
Congrès	کنگره: مجمع، گردهمایی؛ ۲۱۳
Convention	کنوانسیون: میثاق، پیمان؛ ۲۱۴
Coupon	کوپن: کالا برگ؛ ۲۱۵
Course	کورس: طول مسیر مسابقه، مسابقه؛ ۲۱۶
Case	کیس: موضوع، حالت، مسأله؛ ۲۱۷
گ)	
Garantie	گارانتی: ضمانت؛ ۲۱۸
Graphique	گرافیک: نمودار، رسامی، طراحی؛ ۲۱۹
Grime	گریم: چهره پردازی؛ ۲۲۰
Grimeur	گریمور: چهره پرداز؛ ۲۲۰
Gear Box	گیربکس: جعبه دنده؛ ۲۲۱
Guichet	گیشه: باجه؛ ۲۲۲
Game	گیم: بازی؛ ۲۲۳
ل)	
Laïcisme	لایسیسم: دنیوی گرایی؛ ۲۲۴
Lobby	لابی: سرسرا، نجوا و راز کردن، مذاکره غیر رسمی؛ ۲۲۶، ۲۲۵
Logistique	لجستیک: پشتیبانی؛ ۲۲۷

Lustre	لومتر: جار، چهل چراغ؛ ۲۲۸
Licence	لیسانس: کارشناسی، اجازه، پروانه؛ ۲۲۹
Liste	لیست: فهرست؛ ۲۳۰
Ligue	لیگ: اتحاد؛ ۲۳۱
(م)	
Mark	مارک: انگ و نقش، علامت؛ ۲۳۲
Multi- media	مالتی مدیا: چند رسانه‌ای؛ ۲۳۳
Manoeuvre	مانور: تدبیر، حرکت و فعالیت یا تحرک، جولان، عملیات تمرینی؛ ۲۳۴، ۲۳۵
Monitoring	مانیتورینگ: ره‌گیری خبری، ره‌گیری؛ ۲۳۶
Monitor	مانیتور: صفحه نمایش؛ ۲۳۶
Machine	ماشین: دستگاه، ابزار، خودرو؛ ۲۳۷
Meuble	مبل: صندلی راحتی؛ ۲۳۸ مبلان: اثاثیه؛ ۲۳۸
Métallique	متالیک: فلزی؛ ۲۳۹
Métallurgiste	متالورژیست: متخصص ذوب فلز؛ ۲۳۹
Méthode	متد: روش مراقبت، روش؛ ۲۴۰
Méthodologie	متدولوژی: روش‌شناسی؛ ۲۴۰
Mètre	متر: اندازه، واحد طول؛ ۲۴۱
Métrage	متراف: مساحت؛ ۲۴۱
Moderne	مدرن: نو، تازه، جدید؛ ۲۴۲
Mordernisme	مدرنیسم: نوگرایی، تجدد؛ ۲۴۲
Modèle	مدل: نمونه، سال ساخت؛ ۲۴۳

Menu	منو: فهرست؛ ۲۴۴
	مورد: درباره؛ ۲۴۵، ۲۴۶
Moquette	موکت: فرشینه؛ ۲۴۷
Montage	مونتاز: سوار کردن، جفت کردن؛ ۲۴۸
Monteur	مونتور: سوار کننده؛ ۲۴۸
Mix	میکس: ترکیب؛ ۲۴۹
Mixer	میکسر: هم زن؛ ۲۴۹
Miniature	مینیاتور: نگارگری؛ ۲۵۰
Miniaturiste	مینیاتوریست: نگارگر؛ ۲۵۰
	«ن»
Norme	نرم: قاعده؛ ۴۸، ۴۹
	«و»
Vaccination	واکسیناسیون: مایه کوبی؛ ۲۵۱
Vaccin	واکسن: مایه؛ ۲۵۱
Visite	ویزیت: معاینه حضوری؛ ۲۵۲
Visiteur	ویزیتور: بازاریاب، معرف کالا؛ ۲۵۲
Villa	ویلا: خانه ییلاقی، خانه تجملی؛ ۲۵۳
	«ی»
Usance	یوزانس: نسبه؛ ۵۴

